

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale, sev Institutio Sacerdotvm, Ex Divinis Litteris Et Vetervm Patrvm Disciplina

**Torres, Alfonso de
Ingolstadii, 1604**

Patris III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48973)

PARS TERTIA.

DE REBUS SACER-
DOTI PROHIBITIS:

AC

DE POENIS TRANS-
GRESSORI A IVRE, VEL
AB HOMINE IMPOSITIS,

VEL

IMPONENDIS.

C A P V T I.

DE LEVIBVS, PEC-
CATIONIS SACERDOTVM.

S V M M A R I V M.

QVIA vinum bibere Sacerdotibus veteris legis interdictum est; prohibetur etiam illis aceti potio, & vuarum esus etiam siccarum. I.

Cui multum commendatum est, plus petent ab eo. 4.

Nulla vel parua offensio vlli danda, ne ministerium Sacerdotale vituperetur. 5.

Qui multa bona opera fecerunt, iudicandi propter pauca, quæ omiserunt. 6.

Qui modica spernit, paulatim decidet. 2. 13. 14. 15. 16. 17. 18.

Ideo leuia delicta Sacerdoti vitanda, & non contemnenda. 7. 8. 10. 11. 16. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25.

Quia leue illius peccatum obliuionem facit suæ præterite religionis. 9.

Et aliquando peccatur deterius in parua, quam in maiore culpa. 10. 11. 12.

Propter ea licita etiam illi cauenda, ne in illicita dilabatur. 26.

Sæpe Deus permittit leuia peccata committere eos, quo grauiora non committant: & quare. 27.

Gravius peccatū Sacerdotis est, quam Scribarū, & Pharisæorum, & aliorū. 3. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36

Etiams

Etiā monachi. 39.

Quo purior conscientia, eo se plus peccatricem agnoscit, & pœnitet. 38. 39.

1 **A**CETVM ex vino, & ex qualibet alia potione, & quidquid de vua ex primitur, non bibent: vvas recentes siccasque non comedent cunctis diebus quibus ex voto Domino consecrantur: quidquid ex vinea esse potest, ab vua passa vsque ad acinum non comedent. *Num. 6.*

Et nota quod in Hebræo habetur, Acortice vsque ad granula, quæ sunt in medio granorū vua. Per quod datur intelligi quod nihil de vua procedens debebant gustare Sacerdotes veteris legis, quia vini potio illis prohibebatur.

2 Qui spernit modica, paulatim decidet. *Eccl. 19.*

3 Nisi abundauerit iustitia vestra plusquam Scribarum, & Phariseorum, non intrabitis in regnum cælorum. *Matth. 5.*

4 Cui commendauerunt multum, plus petent ab eo. *Luc. 12. Matth. 24.*

5 Nemini dantes vllam offensionem, vt non vituperetur ministerium nostrum. *2. Cor. 6.*

6 Scio opera tua, & laborem, & patientiam tuam, & quia non potes sustinere malos, &c. & patientiam habes, & sustinuisti propter nomen meum, & non defecisti. Sed habeo aduersum te, &c. Memor esto itaque vnde excideris: & age pœnitentiam, & prima opera fac. sin autem, venio tibi, & mouebo

mouebo candelabrum tuum de loco suo, nisi pænitentiam egeris. *Apoc. 2.*

Leuia delicta Sacerdoti vitanda.

NON mediocris virtus Sacerdotalis est: cui cauendum, non solum, ne grauioribus vitiis sit affinis, sed ne minimis quidem: vt sit promptus ad misericordiam, promissum non remordeat, &c. sit quidam lituus plebis excitandæ ad deuotionem, mortificandæ ad tranquillitatem, &c. *S. Ambros. l. 10. ep. 82.*

De eodem.

LEUIA delicta, quæ in Sacerdotibus maxima essent, effugiant Sacerdotes, vt eorum actiones cunctis afferant venerationem. *Concil. Trident. sess. 22. c. 1. de reform.*

Leue Sacerdotis peccatum obliuionem facit præteritæ suæ religionis, ac si non esset humana fragilitate præditus,

QVAMDIU Sacerdotis vita pulchre partibus ex omnibus congruens, concinnataque fuerit, nullæ illi aduersariorum insidiæ nocere possunt. Qui simulatque vel tantillum officij recti prætermiserit (vt par est nonnumquam prætermittete eum, qui homo quidem ipse sit, quique humanæ vitæ plenum erroribus pelagus traijciat) iam illum nihil antea ctæ vitæ honestas adiuuat ad incusantium voculas fugiendas: quin immo leue illud commissum

missum

missum reliquæ illius vitæ luminibus officit. Ac certe sic Sacerdoti omnes iudices esse volunt, vt carne nequaquam composito, vt humanam naturam non fortito, verum vt Angelo, vt humane infirmitatis minime participi. *s. Chry. de Sacerd. l. 3.*

Aliquando peccatur deterius in parua culpa, quam in maiore.

IO NONNUMQUAM in parua deterius, quam in maiore culpa peccatur. Maior enim, quo citius quia sit culpa agnoscitur, eo etiam celerius emendatur: minor vero dum quasi nulla creditur, eo peius, quo & securius in vsu retinetur. Vnde fit plerumque, vt mens assueta malis leuibus, nec grauiora perhorrescat, vtque ad quandam auctoritatem nequitiae per culpas nutrita perueniat; & tanto in maioribus contemnat pertimescere, quanto in minimis didicit non timendo peccare. *s. Greg. Pastor. p. 3. admonit. 34.*

De eodem.

II MIRABILE quiddam, atque inauditum dicere audeo. Solet mihi nonnumquam non tanto studio magna videri peccata esse euitanda, quanto parua, & vilia. Illa enim vt auersemur, ipsa peccati natura efficit: hæc autem hac ipsa re, quia parua sunt, desides reddunt; & dum contemnantur, non potest ad expulsionem eorum animus generose insurgere. Vnde cito ex paruis maxima sunt negligentia nostra. Nemo enim repente ad extremam improbitatem insiliit: habet quippe insitum quendam

quendam anima pudorem, atque innatum, quem subito calcare, atque proijcere non potest; sed sensim, atque paulatim ex negligentiā perit, &c.
S. Chryf. hom. 87. in Matth.

Quanto leuiora sunt peccata, tanto maius supplicium his qui non obediunt.

S. Bonau. in Phar. l. 2. c. 44. ex eodem S. Chrysof. super Ioan.

Qui leuia facile comittit, decidet in grauiora.

CUM per leuia delicta deflectimus, vsu cuncta leuigante, non timemus postea grauiora committere. *S. Gregor. Moral. l. 10. cap. 14. & Pastor. p. 3. ad m. 34.*

De eodem.

NULLVM peccatum adeo paruum, quod non crescat neglectum. Non enim considerandum est, quid fecerit, sed quem offenderit, quam bonus est, quam benignus, quam pius. *S. Augustinus l. 1. de penitentia.*

De eodem.

MENS Deo dicata sic caueat minora vitia, vt maiora: qui à minimis incipiunt, qui in maxima prouunt. *S. Bernardus de ordine vite.*

De eodem.

VESTIS, quæ scindi cœperit, neglecta, tota discinditur; & tectum, paucarum tegularum casu contempto, totam domum diruit. Hæc nos

reputantes, numquam paruum contemnamus, ne procidamus in maiora. *S. Chrysoft. hom. 8. in epist. 1. ad Cor. & serm. de lenium peccatorum periculis.*

De eodem.

- 17 **QVI** verba mala non reprimat, ad noxia cito transit; & qui minima non respuit, in maxima valde prorumpit. Minorum namque culpa maiorem generat. Particulatim crescunt vitia; & dum parua non cauemus, in magna prolabimur. Minora itaque deuota, & ad maiora non deuenies. *S. Isidorus in norma viuendi. c. 6.*

De eodem.

- 18 **DVM** facta quædam non grauiã libere, ac sine metu committimus, ad peiora scelera, & horrenda peccati consuetudine labimur. *Idem S. Isidorus de summo bono. l. 2. c. 23. Vide sup. p. 2. c. 3. S. 2. de grauitate, & seueritate, Verba otiosa, num. 26.*

Venialia non spernenda.

- 19 **NOLITE** contemnere venialia, quia minima sunt, sed timete, quia plura sunt. Plerumque enim bestia minutæ necant. Numquid non minutissima sunt grana arenæ? sed, si arenæ multum in nauem mittatur, mergit illam. Quam minutæ guttæ pluuiæ? nonne flumina implent, & domos deiiciunt? Timenda est ergo ruina multitudinis, et si non magnitudinis, &c. *S. Aug. de decem cordis. c. 11. S. Bonauen. de processu. 4. religionis cap. 10. & de triplici statu religiosorum.*

p. 1. c. 27.

De

De eodem.

Quo modo minuta plura peccata, si negligan- 20
tur, occidunt? Minutæ sunt guttæ, quæ flumina
implent; minuta sunt grana arenæ; sed, si multa
arena imponatur, premit, atque opprimit. Hoc
facit sentina neglecta, quod facit fluctus irruens.
paulatim per sentinam intrat, sed diu intrando, &
non exhauriendo, mergit nauim, &c. *Idem S. Aug.*
tract. 12, in Ioannem. S. Tom. 12. q. 88. art. 4.

De eodem.

Quid homines peccatores de magnis sceleri- 21
bus agere debent, quando etiam perfecti leuia
quoque delicta quasi grauissima lugent? Non so-
lū gra uia, sed & leuia lugenda sunt peccata. Mul-
ta enim leuia vnum grande efficiunt, sicut solent
ex paruissimis guttis immensa flumina crescere,
&c. *S. Isidorus de summo bono l. 2. c. 18.*

De eodem.

Si dicis: Minora sunt peccata mea, minuta 22
sunt, sine quibus non potest esse ista vita. Conge-
re minuta, & faciunt vnum aceruum: nam & gra-
na minuta sunt, & tamen massam faciunt; & gut-
tæ minutæ sunt & flumina implent, & moles tra-
hant. *S. August. in Psalm. 129.*

De eodem.

Tu qui dicis: Quia paruum peccatum est, velim 23
scire, quoties tale peccatum admittis, si tot par-
uulas

uulas plagas in corpore, & tot maculas, aut scissuras in vestibus tuis fieri velis? Cum ergo nec in corpore tuo plagas, nec in veste tua scissuras, vel maculas fieri acquiescis, qua conscientia hoc fieri in anima tua non metuis? *Idem S. Augu. serm. 244. de tempore.*

De eodem.

- 24 INTERDV M nobis leuia, ac vilia facit peccata nostra ipsa consuetudo peccandi; cum certum sit, nos, sicut de minimis bonis augeri, ita de minimis negligentis debere compungi. Non est enim minimum in vita hominum negligere minima. Nescio de quibus delictis debeant esse securi, etiam de peccatis ignorantia iudicandi, ac de otiosis sermonibus, ac de cogitationibus rationem reddituri. *Eusebius Emis. ad monach. hom. 5. S. Greg. Pastor. p. 3. cap. 34.*

De eodem.

- 25 CAVETE, ne quis parua reputet quantum libet parua scienter commissa. Nemo dicit in corde suo: Leuia sunt ista non curo corrigere, non est magnum, si in his maneam venialibus, minimisque peccatis. Hæc est enim, dilectissimi, impenitentia, hæc blasphemia in Spiritum sanctum, blasphemia irremissibilis. *S. Bernard. serm. 1. de conuers. S. Pauli, & tract. de præcepto, & dispensatione. c. 14.*

Licita etiam abscindenda, ne in illicita incidamus.

- 26 HABENT sancti viri hoc proprium, nam, vt
semper

semper ab illicitis longe sint, à se plerumque etiam licita abscindunt. *S. Greg. dialog. l. 4. c. II.*

Quare Deus plerumq; permittat, leuiora committere eos, qui vitant grauiora peccata.

PLERVMQVE omnipotens Deus idcirco rectorum mentes quamuis ex magna parte perficit, imperfectas tamen ex parua aliqua parte derelinquit: vt, cum miris virtutibus rutilant, imperfectionis suæ tædio tabescant; & nequaquam se de magnis erigant, dum adhuc contra minima innitentes laborant. Sed, quia extrema non valent vincere, de præcipuis actibus non audent superbire. *Idem S. Greg. Pastor. p. 4. c. vnico. moral. l. 4. c. 21. l. 19. c. 5. l. 33. c. 17. Dialogorum l. 3. c. 14. ad finem. S. Bonau. in stimulo amoris. p. 2. c. 10.*

Grauius est peccatum Sacerdotis, quam aliorum.

ANTE Prophetarum tempora ostendere volens Deus, hominum peccata longe maiori supplicio expiari, dum à Sacerdotibus, quam dum à priuatis fiunt, mandat, vt tantundem pro Sacerdotibus, quantum pro vniuerso populo, sacrificiũ offeratur. Quod quidem quid aliud signat, quam Sacerdotis vulnera maiori medicamento atq; auxilio indigere, atq; adeo tanto, quanto coniuncta simul vniuersi populi vulnera indigēt? Porro maiori nequaquam indigerent, nisi ea grauiora forent.

Atqui grauiora certe fiunt non natura ipsa, sed Sacerdotis, qui ea commiserat, conditione, ac dignitate. *S. Chrysost. de Sacerd. l. 6. Optima epistola S. Isidori Pelus. 15. l. 3. Vide inf. §. seq. de grauibus peccatis, cap. Sicut in corpore, n. 28.*

De eodem.

39 REATV maiore delinquit, qui potiore honore perfruitur, & grauiora facit vitia peccatorum sublimitas peccantium. *Hilarius Papa. 25. q. 1. cap. nulli fas.*

De eodem.

30 VVLGARIVM hominum delicta, *Ut sup. p. 3. c. 10. de bono testimonio, c. Sacer. animi, num. 31.*

De eodem.

31 SACERDOTVM tam excellens est electio, vt hæc, quæ in aliis Ecclesiæ membris non vocantur ad culpam, in illis tamen habeantur illicita, &c. *Ut sup. p. 2. c. 5. de pudicitia, n. 11. Auth. Quomodo oporteat Episcopos, in principio.*

De eodem.

32 INTER sæculares nugæ nugæ sunt, in ore Sacerdotum blasphemix, &c. *Ut sup. p. 2. c. 8. §. 5. de silentio, n. 25.*

De eodem.

33 MVLTA in sæculari Principe ferunt homines, quæ abhorrent in Ecclesiastico: quæ in laico pusilla, & læuia existimant delicta, in clerico maxima, & grauissima iudicant. Sacerdotes, quorum vita velut speculum inferioribus est, non solum à malis

malis operibus abstinere, sed omnia declinare
conuenit, quæ quoquo modo præ se speciem mali
ferunt. *Pius Papa 2. Commentariorum l. 11.*

De eodem.

TANTO maius cognoscitur esse peccatū, quan- 34
to maior, qui peccat, habetur. Crescit enim delicti
cumulus iuxta ordinem meritorum: & sæpe, quod
minoribus ignoscitur, maioribus imputatur. *S. Isi-
dorus de summo bono l. 2. c. 18.*

De eodem.

VEHEMENTER Ecclesiam Christi destruit, me- 35
iores laicos esse, quam clericos. *S. Hieron. S. q. 1. c.
qualis. Et vide inf. c. seq. de grauius peccatis cap. Vere
magna confusio, n. 51.*

Gravius punitur Sacerdos, quam subdi-
tus.

MAIOR scientia maioris fit pœnæ materia: pro- 36
pterea Sacerdos, eadem cum subditis peccata com-
mittens, non eadem, sed acerbiora multo patie-
tur. *S. Chrysof. homil. 27. super Matth. & hom. 77.
tom. 5.*

Gravius peccatum clerici, quam mona-
chi.

GRAVIUS peccat clericus in sacris constitutus. 37
& agens aliquid contrarium sanctitati, quam mo-
nachus. *S. Thom. 2. 2. q. 184. art. 8. S. Isidorus Petrus. l. 2.
epist. 284.*

Quo purior conscientia, eo se plus peccatricem agnoscit, & crescunt in ea compunctio cordis & suspiria.

- 38 QVIBVSDAM hoc præcipue sui cordis acquisita duritas conferebat, vt magis magisque se deprimi peccatis agnoscerent: tanta namque in eis delictorum compunctio per dies singulos augebatur, quanto puritas animi profecisset, trahebantque iugiter imo corde suspiria, &c. *Cassianus l. 12. c. 15. & coll. 23. c. 7. 8. 9. 10. 17.*

De eodem.

- 39 QVANTO magis profecerit. *Vt sup. c. 8. §. 3. de humilitate, num. 20. Vide de hac materia S. Basilium in præmio Ethicorum, de iudicio Dei.*

CAPVT II.
DE GRAVIBVS PEC-
CATIS SACERDOTVM
IN GENERE.

SVMMARIVM.

PECCATVM Sacerdotis præponderat peccato
totius populi. 1.28.

Si Sacerdos peccauerit, quis orabit pro eo?
2.5.

Aut qualiter pro populo intercedet, si deo gratus non
est? 30.48.49.50.

Sacerdotum mores corrumpuntur, ex eo quod commif-
centur inter gentes. 3.

Mali malos fructus faciunt. 54.

Et ideo damnantur. 49.

Et reddent rationem suæ negligentiae. 46.

Sunt inemendabiles. 52.

Et sunt contemptibiles omnibus. 26.27.

Et eorum lapsus difficile restituitur. 53.

Sacerdotum aliquorum præuaricatio, & corruptio tam
in moribus, quam in doctrina. 6.7.8.9.11.12.14.15.

16.17.19.20.23.41.

A Prophetis Ierusalem egressa est pollutio, super om-
nem terram. 10.13.

Et à Sacerdotibus malis super sanctuariũ, & sacrifi-
cium. 16.19.24.

Et timendum est populis, quibus præsunt mali Sacerdotes. 30.

Quia sunt in ruinam populorum. 13. 18. 21. 22. 30. 50.

Et suo prauo exemplo delinquit populus. 29. 35.

Qui si est indisciplinatus, indicat ibi Sacerdotium non esse sanum. 28.

Sacerdotes mali sunt, qui semper sciderunt Ecclesiam Dei, & seduxerunt populum. 43.

Et repellunt à suo ministerio Spiritum sanctum. 40.

Et detrimentum maximum afferunt. 38.

Et sunt similes aquæ baptismatis. 39.

Et qui sunt ex eis auari, & amici ventris, sunt idololatras. 44.

Propterea odit Dominus sacrificia eorum & maledicitiis illis. 25. 26. 27.

Et timere debent exemplo Iudæ deterriti. 47.

Grauius est peccatum Sacerdotis, quam aliorum. 31. 32. 33. 34.

Vnde fit, vt nemo plus in Ecclesia noceat, quam malus Sacerdos. 35.

Neque plus Deum offendat. 36. 37.

Neque solum ille peccat indigne ministrans, sed quotquot illi communicant. 45.

Et est magna eorum confusio, laicos esse meliores illis, vel aequales. 51.

Qualiter autem meritum, vel crimen de Sacerdotio suo acquirant. 42.

Quibus quidem non tam letum est ascendisse, quam triste cadere. 46.

Mali Sacerdotis descriptio. 55.

SI Sacerdos, qui vnctus est, peccauerit, delin- 1
 quere faciens populum, offeret pro peccato
 suo vitulum immaculatum Domino, &c. Quod si
 omnis turba Israël ignorauerit, & per imperitiam
 fecerit quod contra mandatum Domini est, & po-
 stea intellexerit peccatum suum, offeret pro pec-
 cato suo vitulum. *Leu. 4. Vbi aduerte, æqui parari ex-
 piationem peccati Sacerdotis expiationi peccati totius
 populi. S. Chrysof. Isychius.*

Si Sacerdos peccauerit, quis orabit pro eo? *1. Re. 2
 2. ex translatione S. Gregorij. ibidem c. 3.*

Commisti sunt inter gentes, & didicerunt ope- 3
 ra eorum: & seruiuerunt sculptilibus eorum: & fa-
 ctum est illis in scandalum. *Psal. 105.*

Vidi impios sepultos: qui etiam cum adhuc vi- 4
 uerent, in loco sancto erant, & laudabantur in ci-
 uitate quasi iustorum operum. *Eccl. 8.*

Quis miserebitur incantatori à serpente per- 5
 cussio, & omnibus, qui appropiant bestiis. *Eccl. 12.*

Argentum tuum verum est in scoriam: vinum 6
 tuum mistum est aqua. Principes tui, &c. *Isa. 1.*

Speculatores eius cæci omnes, nescierunt vni- 7
 uersi: canes muti non valentes latrare, videntes
 vana, dormientes, & amantes somnia. Et canes
 impudentissimi nescierunt, &c. *Isa. 56.*

Stupor, & mirabilia facta sunt in terra. Prophe- 8
 tæ prophetabant mendacium, & Sacerdos applau-
 debant manibus suis: & populus meus dilexit ta-
 lia: quid igitur fiet in nouissimo eius? *Ierem. 5.*

A Propheta vsq; ad Sacerdotem cuncti faciunt 9
 men-

mendacium. Et sanabant contritionem filiarum populi mei ad ignominiam, dicentes: Pax, pax, cum non esset pax. Confusi sunt, quia abominationem fecerunt: quin immo confusione non sunt confusi, & erubescere nescierunt: idcirco cadent inter corruentes, in tempore visitationis suarum corruent, dicit Dominus, &c. *Jerem. 8.*

10 A Prophetis Ierusalem egressa est pollutio super omnem terram. *Jerem. 23.*

11 Prophetarum tui viderunt tibi falsa, & stulta, nec aperiebant iniquitatem tuam, ut te ad penitentiam prouocarent. *Thren. 2.*

12 Quo modo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum? Filii Sion inclyti, & amicti auro primo: quo modo reputati sunt in vasa testea, opus manuum figuli? *Thren. 4.* *Aurum obscuratur, cum terrenis affectibus sanctitatis vita polluitur. Color optimus commutatur, cum quorundam, qui religiose degere credebantur, aestimatio anteacta minuitur: Sanctuarii lapides in plateas disperguntur, cum causarum secularium foras lata itinera expetunt Sacerdotes, &c. S. Gregor in Pastoralibus, p. 2. c. 7.*

13 Non crediderunt Reges terrarum, & vniuersi habitatores orbis, quoniam ingrederetur hostis, & inimicus per portas Ierusalem: propter peccata Prophetarum eius, & iniquitates Sacerdotum eius, qui effuderunt in medio eius sanguinem iustorum. Errauerunt caeci in plateis, polluti sunt sanguine. *Thren. 4.*

14 Vae Prophetis insipientibus, qui sequuntur spiritum

ritum suum, & nihil vident. Quasi vulpes in desertis, Prophetæ tui Israël erant. Non ascendistis ex aduerso, neque opposuistis murum pro domo Israël, vt staretis in prælio in die Domini. Vident vana, & diuinant mendacium, dicentes: Ait Dominus, cum Dominus non miserit eos. *Ezech. 13.*

Versa est mihi domus Israël in scoriam: omnes filii æs, & stannum, & ferrum, & plumbum in medio fornacis: scoria argenti facti sunt. *Ezech. 22.*

Sacerdotes eius contempserunt legem meam, & polluerunt sanctuaria mea: inter sanctum & profanum non habuerunt distantiam: & inter pollutum, & mundum non intellexerunt: & à sabbatis meis auerterunt oculos suos, & coinquinabar in medio eorum. *Ezech. 22.*

Væ pastoribus Israël, qui pascebant semetipsos, &c. *Ezech. 34.*

Nonne satis vobis erat pascua bona depasci? in super & reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus vestris: & cum purissimam aquam biberetis, reliquam pedibus vestris turbabatis. Et oues meæ his, quæ conculcata pedibus vestris fuerant, pascebantur: & quæ pedes vestri turbaerant, hæc bibebant. *Ezech. 34.* *Aquam pedibus turbare, est sanctæ meditationis studia male viuendo corrumpere. S. Gregor. Pastor. p. I. c. 2.*

Sufficiant vobis omnia scelera vestra domus Israël: eo quod inducitis filios alienos incircūcisos corde, & incircumcisos carne, vt sint in sanctuario meo, & polluant domū meam: & offertis panes meos,

meos,

meos, adipem, & sanguinem: & dissoluitis pactum meum in omnibus sceleribus vestris. Et non seruaſtis præcepta ſanctuarij mei, &c. *Ezech. 44.*

20 Et erit ſicut populus, ſic Sacerdos: & viſitabo ſuper eum vias eius, & cogitationes eius reddam ei. *Oſea. 4.*

21 Audite hæc Sacerdotes, & attendite domus Iſraël, & domus Regis auſcultate: quia vobis iudicium eſt, quoniam laqueus facti eſtis ſpeculationi, & rete expanſum, &c. *Oſea. 5.*

22 Venerunt dies viſitationis, venerunt dies retributionis: ſcitote Iſraël ſtultum Prophetam, inſanum virum ſpiritualem, propter multitudinē iniquitatis tuæ, & multitudinem amentix. Speculator Ephraim cum Deo meo: Propheta laqueus ruinæ factus eſt ſuper omnes vias eius, inſania in domo Dei eius. Profunde peccauerunt, ſicut, &c. *Oſea. 9.*

23 Hæc dicit Dominus ſuper Prophetas, qui ſeducunt populum meum: qui mordēt dentibus ſuis, & prædicant pacem: & ſi quis non dederit in ore eorum quippiam, ſanctificant ſuper eum prælium, Propterea nox vobis pro viſione erit, & tenebræ vobis pro diuinatione: & occumbet Sol ſuper Prophetas, & obtenebrabitur ſuper eos dies, &c. *Mich. 3.*

24 Ad vos, ô Sacerdotes, qui deſpicitis nomen meum, & dixiſtis: In quo deſpeximus nomen tuum? offerriſis ſuper altare meum panem pollutum. *Malach. 1.*

Et

Et nunc ad vos mandatum hoc, ô Sacerdotes: 25
 Si nolueritis audire, & si nolueritis ponere super
 cor, vt detis gloriam nomini meo, ait Dominus
 exercituum, mittam in vos egestatem, & maledi-
 cam benedictionibus vestris, & maledicam illis:
 quoniam non posuistis super cor. Ecce ego proj-
 ciam vobis brachium, & dispergam super vultum
 vestrum sterqus solemnitatum vestrarum, & assu-
 met vos secum. *Malach. 2.*

Vos recessistis de via; & scandalizastis pluri- 26
 mos in lege: irritum fecistis pactum Leui, dicit
 Dominus exercituum. Propter quod & ego dedi
 vos contemptibiles, & humiles omnibus populis,
 sicut non seruastis vias meas, & accepistis faciem
 in lege. *Ibidem.*

Si sal euauerit in quo salietur? ad nihilum va- 27
 let vltra, nisi vt mittatur foras, & conculcetur ab
 hominibus. *Matth. 5.*

Peccatum Sacerdotis, totius populi pec-
 catum censetur: & vbi populus est in-
 disciplinatus, ibi Sacerdotium non est
 sanum.

Sicut in corpore, si aliquod infirmatum fuerit 28
 membrum, non omnino languet & stomachus; si
 autem stomachus languerit omnia membra inue-
 niuntur infirma: sic, si aliquis Christianorum pec-
 cauerit, non omnino peccauit & Sacerdos; si au-
 tem & Sacerdotes fuerint in peccatis, totus popu-
 lus conuertitur ad peccandum. Ideo vnusquisque
 P Chri-

Christianorum pro suo peccato reddet rationem: Sacerdotes autem non solum pro suis, sed & pro omnium peccatis reddent rationem. Et, quemadmodum, cum videris arborem pallentibus foliis marcidam, intelligis, quia aliquam culpam habet circa radicem: ita, cum videris populum indiscipinatum, & irreligiosum, sine dubio cognosce, quia Sacerdotium eius non est sanum. *S. Chrysof. hom. 38. super Matt. Vide sup. cap. prox. à cap. Ante Prophetarum, num. 28. & p. 2. c. 7. § 1. de prædicatione, Peccatum, num. 54.*

Exemplo Sacerdotis delinquentis delinquit laicus.

29 *Mat. 18* **FINGE**, aliquem in Sacerdotali culmine, constitutum non bene viuere, & deturpare operibus dignitatem: Nonne imitatione vitiorum eius laicus frater corrumpitur? Nam & qui vnum de minimis scandalizauerit, mola collo alligata præcipitatur in profundum. Sorores quoque Ierusalem Sodomæ, & Samaria iustificantur, non quo per se iustæ sunt, sed comparatione peioris. *S. Hieron. super Ezech. c. 17.*

Timendum est populis, quibus præsumunt mali Sacerdotes, quia sunt illis in ruinam.

30 **VVLNERATO** pastore, quis curandis ouibus adhibeat medicinam? aut quomodo populum orationis clypeo tueatur, qui iaculis se hostilibus ferendum exponit? aut, qualem de se fructum producurus est, cuius graui peste radix infecta est? *Ma-*
ior

lor ego metuenda est locis illis calamitas, vbi tales
intercessores ad locum regiminis adducuntur, qui
Dei in se magis iracundiam prouocant, quam per
semetipsos placare debuerant. *S. Gregor. lib. 7. epi-
stola. 114.*

**Grauius peccatum Sacerdotis, quam alia-
orum.**

EGRESSA est iniquitas à senioribus Iudicibus 31
tuis, Domine, qui videntur regere populum tu-
um. Non est iam dicere: Vt populus, sic Sacerdos.
quia, Nec sic populus, vt Sacerdos. Heu, heu, heu, *Osee 4.*
Domine Deus, quia ipsi sunt in persecutione tua
primi, qui videntur in Ecclesia tua primatum dili-
gere, & regere principatum. *S. Bonau. l. 1. Phar. c. 21.*
ex S. Bernardo, quamuis alij ex S. Gregorio.

De eodem.

SICVT leuius est, de plano corruere; sic grauius 32
est, qui de sublimiori exciderit dignitate, &c. Ma-
gna sublimitas magnam habere debet cautelam,
&c. *S. Ambros. de dignitate Sacerdotali. c. 3.*

De eodem.

EBRIETAS in alio crimen est, in Sacerdote sacri- 33
legium. *Petrus Rauennas.*

De eodem.

ANTE Prophetarum tempora, *nu. 28. cum seqq. 34*
sup. c. proximo.

P

Nemo

Nemo plus nocet in Ecclesia, quam malus Sacerdos.

- 35 NEMO in Ecclesia plus nocet, quam qui peruerse agens nomen, vel ordinem sanctitatis habet. Delinquentem namque hunc nemo redarguere præsumit: & in exemplum culpa vehementer extenditur, quando pro reuerentia ordinis peccator honoratur. *S. Gregor. pastor. parte 1. c. 2. dist. 83. c. eod. Idem hom. 17. in c. 10. Luca.*

Nemo plus offendit Deum, quam malus Sacerdos.

- 36 NVLLVM puto maius præiudicium, quam à malis Sacerdotibus tolerat Deus, quando eos, quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se exempla prauitatis cernit; quando ipsi peccamus, qui compescere peccata debuimus; nulla animarum lucra quærimus, ad nostra quotidie studia vacamus; terrena concupiscimus, humanam gloriam intenta mente captamus: & quia eo ipso, quo cæteris prælati sumus, ad agenda quælibet maiorem licentiam habemus, susceptæ benedictionis ministerium vertimus ad ambitionis argumentum. *S. Gregor. hom. 17. super Lucam.*

De eodem.

- 37 NIHIL est in hac vita, & maxime hoc tempore facilius, & lætius, & hominibus acceptabilius Episcopi, aut Presbyteri, aut Diaconi officio, si perfunctorie, atque adulatorie res agatur: sed nihil apud

apud Deum miserius, & tristius, & damnabilius,
&c. S. August. ep. 148. dist. 40. c. ante omnia.

**De detrimento, quod afferunt mali Sa-
 cerdotes.**

SICUT acetum dentibus, aut fumus contrarius 38
 est oculis: ita Sacerdos in Ecclesia prauus per acre-
 dinem peccati fidelium sensus obtendere facit, at-
 que erroris ignorantia oculos cordis eorum ab in-
 tuitu fidei, seu intellectu rectitudinis dum caligat,
 velut fumus excæcat, &c. Oculi quippe & dentes
 prædicatores sunt sanctæ Ecclesiæ, qui ei & recta
 itinera præuidere, & alimenta spiritualia sugge-
 rere solent, *&c. S. Hieron. super c. 12. Prouerb.*

**Malus Sacerdos similis est aquæ baptis-
 matis.**

CVI rei dixerim similes malos Sacerdotes, nisi 39
 aquæ baptismatis, quæ peccata baptizatorum di-
 luens, illos ad regnum cæleste mittit, & ipsa in cloa-
 cas descendit? *S. Greg. hom. 17. super Lucam.*

**Sacerdos malus à suo ministerio repellit
 Spiritum sanctum.**

SACROSANCTA religio, quæ Catholicam con- 40
 tinet disciplinam, tantam sibi reuerentiam vindi-
 cat, vt ad eam quilibet nisi pura conscientia non
 audeat peruenire. Nam, quomodo ad diuini my-
 sterij consecrationem cælestis spiritus inuocatus
 adueniet, si Sacerdos, & qui cum adesse depreca-
 tur, criminosis plenus actionibus reprobatur? *Ge-
 lasius Papa l. q. 1. c. eod.*

Sacerdos peccat per corruptionem doctrinæ, & per remissionem seueritatis,

- 41 PECCATVM Sacerdotis in duobus arguit Prophetæ: scilicet, in corruptione veritatis doctrinæ; *Isa. 1.* vnde dicit: Argentū tuum versum est in scoriam, &c. secundo, in remissione seueritatis disciplinæ, quæ significatur in vino. Hoc est enim vinum, quod infundit Samaritanus, quando dicit: Vinum tuum mistum est aqua. & Ezechiel: Væ quæ consuunt puluillos sub omni cubito manus: & faciunt cervicalia sub capite vniuersæ ætatis ad capiendas animas. *S. Thom. sup. c. 1. Isaia.*

Sacerdos de Sacerdotio suo qualiter meritum, vel crimen acquirat.

- 42 *Vide sup. c. 7. §. 1. de doctrina, Multi Sacerdotes, n. 75.*
Sacerdotes mali sunt, qui semper sciderunt Ecclesiam Dei & seduxerunt populum.

- 43 VETERES scrutans historias, inuenire non possum scidisse Ecclesiam, & de domo Domini populos seduxisse, præter eos, qui Sacerdotes à Deo positi fuerant, & Prophetæ, id est, speculatores. Isti ergo vertuntur in laqueum tortuosum, in omnibus locis ponentes scandalum. *S. Hieron. ad c. 3. Osee, 24. q. 3. Transferunt.*

Auari Sacerdotes, & amici ventris sunt idololatræ.

- 44 VÆ VÆ, in domo Dei horrendum videmus. *Quid?*

Quid? Idololatrias ministrantes. Mentior, si non idolorum seruitus auaritia est, si non quibusdam etiam venter suus factus est Deus suus. Quod enim quisq; præ cæteris colit id sibi Deum consti- *Phil. 3*
tuisse perhibetur. *S. Bonau. in Phar. l. 1. c. 22. ex S. Bernar-*
nardo.

Non solum Sacerdotes mali peccant indigne ministrantes, sed quotquot illis communicant.

Non solum Sacerdotes, qui Sacramenta indigne tractant, iram Dei super se prouocant, sed omnes, qui ipsis indigne celebrantibus quodam modo communicant, vel fauendo, vel negligendo, vel fouendo, vel permittendo cum oportet remedia adhibere, &c. *Ioan. Driedo de libertate Christiana l. 3. c. II. infra c. 12. ne sit fornicarius. c. 12. 13. 14.*

Rationem reddet Sacerdos de negligentia, quam habuerit circa subditorum salutem, cui quidem non tam lætum est ascendere, quam triste cadere.

GRANDIS dignitas Sacerdotum; sed grandis ruina, si peccant. Letemur ad ascensum, sed timeamus ad lapsum: Non est tanti gaudij excelsa tenuisse, quanti mæroris de sublimioribus corruisse. Nec enim solum pro nostris delictis reddemus rationem, sed pro oranium, quorum abutimur, donis, & nequaquam sumus de eorum salute solliciti. *S. Hieron. super Ezech. c. 2. Concil. Paris. c. 12.*

Timere debent Sacerdotes, deterriti exemplo Iudæ.

- 47 Si ipse Iudas Apostolatam perdidit, custodiant se Sacerdotes, & Episcopi, vt non & ipsi suum Sacerdotium perdant. *Idem S. Hieron. super Psal. 108.*

Qualis erit apud Deum intercessor, qui illi gratus non sit.

- 48 Si homo apud hominem, de quo minime præsumit, fieri intercessor erubescit, qua mente apud Dominum intercessoris locum pro populo accipit, qui familiarem se eius gratiæ per vitæ meritum nescit? aut ab eo quo modo aliis veniam postulat, qui, vtrum sibi sit placatus, ignorat? *S. Greg. in Pastor. p. I. c. II. dist. 61. c. non negamus.*

De eodem.

- 49 Quis ei intercessor remanet, cum ille se transgrediendo præcipitat, qui ad intercedendum pro aliis ordinatus est? *Idem S. Gregor. I. Reg. 2. c. 3. ad moralem interpretationem dist. 49. c. 1. 3. q. 7. c. in grauius.*

De eodem.

- 50 CAUSÆ sunt ruinæ populi Sacerdotes mali. Quis enim se pro populi peccatis intercessor obijciat, si Sacerdos, qui orare debuerat, grauiora committat? *Idem S. Gregor. I. 9. ep. 64.*

Confusio Sacerdotum est, laicos esse iustiores illis, vel æquales.

- 51 VERE magna confusio Sacerdotū, & omnium cleri.

clericorum, quando laici inueniuntur fideliores
eis, & iustiores. Quo modo non sit confusio, esse
inferiores illos laicis, quos & æquales esse confu-
sio est? *S. Chysof. hom. 5. in Matth. Vide sup. c. proxi-
mo, Vehementer, n. 36.*

Clerici delinquētes inemendabiles sunt.

LAICI delinquentes facile emendantur; clerici 52
autem, si semel euaserint, inemendabiles fiunt.
Idem ibid.

Sacerdotis lapsus difficile restituitur.

S. Hieron. ad Heliolorum. 53

Sacerdos malus malos fructus facit.

*Vide sup. p. 2. c. 1. §. 1. de sanctita. Sacer. Docet per ea, 54
que sequuntur, n. 20.*

Mali Sacerdotis descriptio.

Nos Sacerdotes, præsentibus delectati, dum in 55
hac vita commoda nostra, & honores inquiri-
mus, non ut meliores, sed ut ditiores; nec ut san-
ctiores, sed ut honoratiores simus cæteris, festina-
mus in gregem Domini, qui nobis pascendus, tu-
endusque commissus est; sed nostras voluntates,
dominationem, diuitias, & cætera blandimenta
carnaliter cogitamus, & c. *S. Prosper de vita contem-
plat. l. 1. c. 21. ubi late describitur lucltuosa vita Sacer-
dotis carnaliter uiuentis.*

**PVNITIONES aliquas prauorum Sacerdotum in
Scripturis sanctis inter alias multas, quas referunt
Sancti patres, profanique Scriptores, vide Numerorum**

606 INSTITVT. SACERDOTVM
c.16.l.1. Reg.c.2. & 3,l.2. Reg.c.2. Isa.c. 3. Ierem.c.2. 8.
Osea.4.5. Malach.1.2.1. Machab.7.9. Apoc.2. Alia de
bac materia vide sup. p.2.c.7. §.1. de pradic. & doctri.

CAPVT III.
DE REBVS SACER.
DOTI PROHIBITIS
IN GENERE.

SVMMARIVM.

SACERDOS debet veterem hominem exuer
& induere nouum.1.

Et non vacare negotiis secularibus.2.3.

Quæ autem sint illa negotia.5.

Quædam sunt Sacerdotibus prohibita, quæ sunt Epi-
scopis concessa.3.

Quædam illis, & Episcopis.4.5.

Quædam exercitia manualia Sacerdotibus interdita.6
Sacerdos inferior non benedicit, maiore Sacerdote non
annuente.7.

Sacerdos cum secularibus non habitat sine licentia sui
Episcopi 8.

Chorepiscopi qui sint.3.

Formata Epistola quid sit.3.

Pacifica. ibidem.

NVNC autem deponite & vos omnia: iram, in-
dignationem, malitiam, blasphemiam, de
ore vestro, expoliantes vos veterem hominem, &
induentes nouum eum, qui renouatur in agni-
tione

ione Dei secundum imaginem eius, qui creauit
 rum. *Coloss. 3.*

Nemo militans Deo implicat se negotiis sæcu- 2
 laribus, vt ei placeat, cui se probauit. 2. *Tim. 2.*

Quæ sint Presbyteris prohibita, & Epi-
 scopis concessa.

QVAMVIS a Chorepiscopis, & Presbyteris plu- 3
 rima cum Episcopis ministeriorum, commu-
 nis sit dispensatio, quædam tamen auctoritate
 veteris legis, quædam nouellis & Ecclesiasticis re-
 gulis sibi prohibita nouerint: sicut est Presbytero-
 rum, & Diaconorum, aut virginum consecratio,
 sicut constitutio altaris, ac benedictio, vel vnctio.
 Si quidem nec erigere eis altaria, nec Ecclesias,
 vel altaria consecrare licet, nec per impositionem
 manuum fidelibus baptizatis, vel conuersis hæreti-
 cis paraclytum Spiritum sanctum tradere, nec chris-
 ma conficere, nec chrismate baptizatorum fron-
 tes signare, nec publice quidem in Missa quæquam
 penitentem reconciliare, nec b formatas quilibet
 epistolas mittere. Hæc enim omnia illicita sunt
 Chorepiscopis, qui ad exemplum, & formam se-
 ptuaginta duorum discipulorum esse noscuntur,
 vel Presbyteris, qui eandem gestant figuram. Quo-
 niam, quanquam consecrationem habeant, Pon-
 tificatus tamen apicem non habent, &c. c Sed neq;
 coram Episcopo licere Presbyteris in baptisterium
 introire, nec c præsentem Antistitem in frontem tingere,
 aut signare, nec penitentem sine præceptione Epi-
 scopi sui reconciliare, nec, eo præsentem, nisi illo iu-
 bente,

bente,

bente, Sacramentum corporis, & sanguinis Christi conficere, nec, eo coram posito, populū docere, vel benedicere, aut salutare, nec plebem vtique exhortari. *S. Leo epistola 88. ad Episcopos Gallie & Germania, dist. 68. c. eod. S. Damasus epistola ad Numidia Episcopos c. 13. 26. q. 6. c. 1. cum quattuor seqq. S. Thom. 22. q. 184. art. 6. ad 1. Concil. Trident sess. 23. c. 4. Concil. Hispal. 2. c. 7.*

a Chorepiscopi] Teste Isidoro de Officiis. l. 2. c. 6. fuerunt vicarij Episcoporum, instituti ad exemplum Septuaginta seniorum, ad sollicitudinem pauperum, vt colligitur ex Concil. Neocesar. can. 13. Hi munus Episcopi quadam tenus gerebant non in ciuitate, sed per vicos, & pagos, vnde & rustici Episcopi dicebantur. Licebat illis ordinare Lectores, Exorcistas, ceterosque inferioris ordinis clericos, non Presbyteros, non Diaconos. Concil. Ancyranum can. 13. Antiochenum c. 8. & 10. Nicenū dist. 68. c. Ecclesis. Sed quia hoc prae-textu Episcopalem honorem insolenter sibi arrogare ceperunt, nec vlla satis bona ratio eorum institutionis appareret, id munus omnino sublatum est, & antiquatum. vt constat ex S. Damaso dist. 68. c. Chorepiscopi. Et facile mihi persuadere posset, Archipresbyteros in eorum locum successisse, vt videtur insinuare Gratianus eadem dist. 68. c. quamuis.

b Formata epistola] Erat Epistola dimissoria, siue commendatitia, per quam proprius Episcopus fidem faciebat aliarum ciuitatum Episcopis, aliquem ex suis clericis ad eorum parochias comitantem dignum esse, vel vt ad sacros Ordines promoueretur, vel vt sub eorum

ditione

litione commoraretur. Hæc Epistola formabatur certa
 calculatione, & numero litterarum, vt in Conciliis Ni-
 cæno & Carthaginensi 5. sancitum est, vt per totam
 dist. 73. & Iuonem p. 6. c. 433. cum duobus seqq. Has
 Epistolas videtur vocare Pacificas Concil. Chalcedon.
 can. 11.

c Sed neque] Hoc intelligendum videtur de eo ba-
 ptismo, qui certis anni diebus solemni cærimonia admi-
 nistrari consueuerat. Ita Catechismus Pij V. de Sacra-
 mento baptismi.

Pecularia quædam Sacerdotibus inter- dicta.

CLERICIS lege Patrum cauetur, vt, à vulgari
 vita seclusi, à mundi voluptatibus abstineant: non
 spectaculis, non pompis intersint: conuiuia inho-
 nesta, & turpia effugiant. S. Hieronymus ad Ne-
 potianum dicit: Omnium Christianorum domos
 quasi proprias amare debemus, vt consolatores
 nos in mætoribus suis potius, quam conuiuia in
 prosperis, nouerint. Et Isidorus de Officiis. l. 2. c. 1.
 Lege Patrum cauetur, vt clerici conuiuia publica
 fugiant; priuata non tantum pudica, sed & sobria
 colant. Usuris nequaquam incumbant; nec tur-
 pium occupationes lucrorum, fraudisque alicui-
 us studiū non appetant. Amorem pecuniæ quasi
 matrem cunctorum criminum fugiant. Sæcularia
 officia, negotiaq; abijciant. Honorum gradus per
 ambitionem non subeant. Non vagis oculis, non
 infreni

infreni lingua, aut petulanti, tumidoque gestu incedant, sed pudorem, ac verecundiam mentis habitu, & incessu ostendant. Obscenitatem etiam verborum, sicut etiam corporum, penitus excrentur. Viduarum, ac virginum frequentissimas visitationes fugiant. Contubernia feminarum nullatenus appetant. Castimoniam quoque inuiolati corporis perpetuo conseruare studeant. Senioribus quoque debitam præbeant obedientiam, neque villo iactantiæ studio se attollant. Postremo in doctrina, & lectionibus, Psalmis, hymnis, & canticis exercitio iugi incumbant. Tales enim debent esse, qui diuinis cultibus se mancipandos studeant exhibere, vt scilicet, dum scientiæ operam dant, doctrinæ gratiam populis administrent. *Concil. Moguntin. c. 10. de vita clericorum. Iuo p. 6. c. 3. vbi latius de hoc. S. Isidorus de Eccl. offic. l. 2. dist. 23. c. His igitur. concil. Aquisgran. c. 145.*

Sæcularia negotia quæ Sacerdotibus interdita.

§ **M**VLTA sunt negotia sæcularia, de quibus pauca perstringemus, &c. Quidquid plus iusto appetit homo, turpe lucrum est, Munera iniusta accipere, vel etiam dare. Pro aliquo sæculari questu precio aliquem conducere. Contentiones, vel lites, vel rixas amare. In placitis sæcularibus disputare, excepta defensione orphanorum, & viduarum. Conductores sæcularium rerum, aut procuratores esse. Turpis verbi, vel facti esse iaculatorum,

rem, veliocom sæcularem diligere. Aleas amare, Ornamentum inconueniens proposito suo querere. In deliciis viuere velle. Gulam, & ebrietatem liqui. Pondera iniusta, vel mensuras habere. Negotium iniustum exercere, &c. Canes, & aues sequi ad venandum: & omnibus quibuslibet causis superfluis interesse. Ecce talia, & his similia ministris altaris Domini contradicimus. De quibus ait Apostolus: Nemo militans Deo implicat se negotiis sæcularibus. *Idem Concil. Mogunt. Ne cler. vel mon. c. 1. dist. 86. c. peruenit. dist. 88. c. decreuit. c. consequens.*

1. Ti. 2

Aliqua exercitia manualia Sacerdotibus interdicta.

Qui altario seruit, de altario viuat. Verum omnino est: quia non licet Sacerdotibus manibus operari, lignizare, ferrum fabricare, & similia, propter reuerentiam, & tanti Sacramenti dignitatem. *S. Aug. serm. 37. ad fratres Eremi.*

Sacerdos inferior non benedicat, maiore Sacerdote non annuente.

ILLI qui ante vos fuerunt, prouidum in Ecclesiis consuetudinem tradiderunt, hodieq; in Rom. Ecclesia (quæ magistra est omnium Ecclesiarum) imprætermisè seruatur; ita, vt nullus Sacerdos, maiore suo non annuente confacerdote, cuiuslibet rei benedictionem dare nitatur. Sed & anterior, stans ad pronuntiandū aliquam lectionem, benedictionē quidem postulet, sed ei quilibet inferior

non

non audet penitus benedicere, &c. *Nicolaus Papa*
dist. 21. c. denique.

Nullus clericorum sine permissione sui
Episcopi cum sæcularibus habitare
præsumat. Quod si fecerit ab officij
communione pellatur.

8 *Concil. Aurelian, 2. c. 9.*

CAP.

CAPVT IIII.
DE REBVS SACER-
DOTI PROHIBITIS:

IN SPECIE:

MAXIME NE, SECVNDVM
APOSTOLVM
SIT VILOLENTVS, NE PER-
CVSSOR, NE LITIGIOSVS,
NE CVPIDVS,
NE TVRPIS LVCRV CVPIDVS,
NE NEOPHYTVS, NE SVPERBVS,
NE IRACVNDVS.

Non vinolentum.

NE SIT VILOLENTVS
SACERDOS:

NE COMMESSATIONIBVS
ILLICITIS, AVT VANIS
FABVLATIONIBVS, DET
OPERAM.

SVMMARIVM.

VINVM bibere Sacerdotibus prohibitum in
veteri lege, & quare. I. II.
Et acetum, & vna recentes, & sicca, &
quidquid ex ipsis exprimitur. 2.

9

Vinum

Vinum est res luxuriosa, & ebrietas tumultuosa; & qui in his delectatur, non erit sapiens. 3. 7. 8.

Quia irritationem, & iram, & amaritudinem anima generat. 5.

Vacantes potibus, & dantes symbola consumentur. 4.

Neque enim licet Sacerdotibus auide epulis operam dare, aut alios ad potus aequales inuitare. 6. 9. 12.

Nec tabernas ingredi, edendi, vel bibendi causa. 13.

Nec conuiuia facere de symbolis; nec ante horam diei tertiam, nec nisi hymno dicto, & post sibus gratia referantur. 14.

Inter epulas cantans Clericus excommunicetur. 22.

Ebrietas in alio crimen est, in Sacerdote sacrilegium. 15.

Eius effectus, & descriptio. 16.

Ebriosis pœna. 17. 18.

Non vsum vini, sed abusum damnat Apostolus. 23.

Satius est enim modico vino vti, quam multa aqua per auiditatem ingurgitari. 24.

Vini modici commendatio. ibidem.

Gulæ deditus raro emendatur. 19.

Eius voluptas est breuis durationis. 20.

Edacitati obnoxii ad Sacerdotium non promoueantur. 21.

Vitanda satietas, etiam vilium ciborum. 25.

Clericus enim escis plenus impeditur ad vigilias. 26.

Ineptæ, & aniles fabulæ, & quæ nimios risus, & chinnos excitant, deuittanda. 10. 27.

Confertum quid. 14.

Tertia hora cur sacra dicatur. ibidem.

VINUM, & omne quod inebriare potest, non bibetis tu, & filij tui, quando intratis in tabernaculum testimonij. *Leu. 10.*

Acetum ex vino, *vt sup. c. 1. de leuibus peccatis, 2 num. 1.*

Luxuriosa res vinum, & tumultuosa ebrietas: quicumque his delectatur, non erit sapiens. *Prou. 20.*

Vacantes potibus, & dantes symbola confundentur. *Prou. 21. 23.*

Vinum multum potatum irritationem, & iram, & ruinas multas facit. Amaritudo animæ vinum multum potatum, &c. *Eccl. 31.*

Noli auidus esse in omni epulatione, & non te effundas super omnem escam. *Eccl. 37.*

Sacerdos & Propheta nescierunt præ ebrietas, absorpti sunt à vino. *Isa. 28.*

Nolite inebriari vino, in quo est luxuria. *Ephes. 5.*
Quasi dicat: Non sis gulosus, non sis luxuriosus. S. Thom. super ep. 1. ad Timoth. 3.

Nemo vos iudicet in cibo, aut in potu. *Col. 2. 9*

Ineptas, & aniles fabulas deuita. *I. Timoth. 4. 10: 2. Timoth. 2.*

Vinum, & quidquid inebriare potest, quare Sacerdotibus prohibitum.

VINOLENTVM Sacerdotem & Apostolus damnat, & vetus lex prohibet. Sacerdotes, qui ministrant in templo Dei, prohibentur vinum, & siceram. *Ephes. 5. Leu. 10.*

ram bibere; ne crapula, & ebrietate aggraentur corda eorum, &c. Quidquid inebriat, & statum mentis euertit, fuge similiter vt vinum. Nolite, ait Apostolus, inebriari vino, in quo est luxuria, &c. Qui altario seruiunt, vinum, & siceram non bibant. *S. Hieron. dist. 3 §. c. eod.*

Sacerdos abstinere debet à crapula, neq; alios ad æquales potus inuitare.

- 12 A Crapula, & ebrietate omnes clerici diligenter abstineant, vnde vinum sibi temperent, & se vino. Nec ad bibendum quispiam incitetur, cum ebrietas & mentis inducat exitium, & libidinis prouocet incentiuum. Vnde illum ab usum penitus decernimus abolendum, quo in quibusdam partibus ad potus æquales suo modo se obligant potatores; & ille iudicio talium plus laudatur, qui plures inebriat, & calices fecundiores exhaurit. Si quis autem super his se culpabilem exhibuerit, nisi, à superiore commonitus, satisfecerit, ab officio vel beneficio suspendatur. *Innoc. 3. de vita & hon. cler. c. eod. S. Basilius oratione 16. de ingluuie & ebrietate. S. Bonauen. in Spec. discip. partic. 3. c. 4.*

Clerici, edendi, vel bibendi causa tabernas non ingrediantur, nisi peregrinationis necessitate compulsi.

- 13 *Canon. Apostolorum 54. Concil. Carthag. 4. c. 25. Laodicensem c. 24. de vita, & hon. cler. c. pen.*

Non

Non licet clericos conuiuia facere de symbolis, nec ante horam diei tertiam nec nisi hymnus præcedat cibos, & gratiarum actio subsequatur.

Non licet Sacerdotes, vel clericos, sed nec re- 14
ligiosos laicos conuiuia facere de a confertis: nec oportet clericos, vel laicos religiosos ante b sacram diei horam tertiam inire conuiuia: nec aliquando clericos, nisi hymno dicto, comedere panem, & post cibos gratias auctori Deo referre. *Ex decretis Martini Episcopi Bracharensis, non Papæ dist. 44. cap. eod. c. non oportet. 2. Conc. Carthæ. 4. c. 12. Africanum. cap. 5.*

a Confertum] est, quando plures conferunt quippiam ad conuiuia facienda. Quod Græce dicitur Symbolum. Concil. Laodic. c. 55.

b Sacram horam diei tertiam] Hæc hora, quæ apud Italos Aurea, hic Sacra appellatur: vel quia Spiritus sanctus super Apostolos adueniens mirificis eandem horam dedicauit mysteriis, vel quia apud omnes fere Ecclesias in ea sacra Missarum solemnia celebrantur cum psallentio communi, vt verbis vtar Ruperti Abb. de diuinis officiis. l. 10. c. 18.

Ebrietas in alio crimen est, in Sacerdote sacrilegium.

Cardin. Petrus Rauennas.

15

Ebrietatis effectus, & descriptio.

EBRIETAS perturbationem gignit mentis, fu- 16
rorem

q 3

rorem

rorem cordis, flammam libidinis: ebrietas ita mentem alienat, vt vbi sit nesciat, vnde etiam & malum non sentitur, quod per ebrietatem committitur. *S. Isidorus de summo bono l. 2. c. 43. S. Bonauen. de sex alis Seraph. de tertia ala. Ebriosis viri descriptionem elegantem vide apud S. Basilium oratione 16. de ingluvie, & ebrietate.*

Pœna ebriosis.

- 17 EBRIETAS, insignium flagitiorum incitatrix, & scaturigo, quæ in commensationibus & conuenticulis dominatur, Ecclesiasticum gradum summa cum turpitudine passim infamauit, &c. Qui turpiter illi vitio iudulgent, immorigeri, ab officiis, & beneficiis Ecclesiastica censura, & Synodi auctoritate primum suspenduntur. Deinde, si ei impudenter detestandæ consuetudini, & dictu pariter, & visu sædissimæ vterius inhæserint, omnibus honorum gradibus exutos, ad quadrupedum sortem, quæ natura prona, atque ventri obedientia finxit, maioribus suppliciis affectos statuit abijciendos. *Concil. Treuer. de temulentia clericorum.*

De eodem.

- 18 ANTE omnia Clericis vitetur ebrietas, quæ omnium vitiorum fomes, & nutrix est. Itaque eum, quem ebrium fuisse constiterit (vt ordo patitur) aut triginta dierum spatio à communione statuiamus submouendum, aut corporali subdendum supplicio. *Concil.*

Agath. dist. 35. c. fin.

Gulæ

Gulæ deditus raro emendatur.

MULTOS ego animaduerti sæpe, qui, cum alterius cuiusuis generis vitiis laborarent, ad sanitatem tamen redierint postea; qui autem gulæ morbo tenerentur, vt aut in occulto hæsitare eos delectaret, aut ventris ingluuie duci se finerent, neminem ex omnibus vidi vmquam, qui conualuerit, &c. *S. Basiliius serm. de abdicat. sæculi. S. Gregor. Moral. lib. 30. c. 13.*

Gulæ voluptas, breuis durationis.

VOLVPTAS gutturis, vix duorum habet longitudo-
 tudinem digitorum, non durat, nisi quantum durat transitus ille per gulam; & pro illo transitu vult domina gula tot, & tanta sibi præparari. *S. Bernard. serm. 12. de conuers. ad Cler.*

Edacitati obnoxij ad Sacerdotium non promoucantur.

SI Laicis commestationes damnabiles sunt, multo magis Sacerdotibus imputantur ad gehennam. Venter enim pinguis, vt ait Hieronymus ad Neopotianum, crassum sensum generat, cum Sacerdotalis sensus contra vigil esse debeat, & tenuis. Atque ideo edacitatis vitio obnoxij in Sacerdotes vngi non debent. Hi enim, vt Gregorius ait, qui adhuc vitiorum bello subiacent, nequam per prædicationis vsum præesse magistro cæterorum debent. *Grat. dist. 44. cap. fin.*

lib. 23.
 Moral.
 cap. 12.

Cantans inter epulas Clericus excommunicetur: scurra, & iocularis acerrime corripatur.

- 22 INTER epulas cantantem clericum excommunicationis sententiæ seueritate coercendum discernimus: scurrilia, iocularia, risumque mouentia verba loquens acerrime corripatur. *Concil. Cartha. 4.c.60. & 80. dist 46.c. clericum.*

Non vsum vini, sed abusum damnat Apostolus.

- 23 *Claudius Guilliandus super epist. 1. ad Timoth. cap.3.*

Satius est, modico vino vti, quam multa aqua ingurgitari.

- 24 SATIUS est modico vino vti propter infirmitatē, quam multa aqua ingurgitari per auiditatem: quia & Paulus Timotheo modico vtendum vino consuluit, & Dominus ipse bibit, ita, vt vini potator appellatus sit, Apostolisq; bibendum dedit; insuper ex eo Sacramenta sui sanguinis condidit: cum eo contrario aquam ad nuptias bibi non passus sit; & ad aquas contradictionis populi murmur terribiliter castigauerit David quoq; aquam, &c. *S. Bernard. in Apolog. ad Guiliel. Abbatem.*

Vitanda satietas, etiam vilium ciborum.

- 25 *Vide sup. p. 2. c. 2. §. 1. de sobrietate, & temperantia. e. non solum, n. 32.*

Cle-

Clericus escis plenus impeditur ad Vigili-
lias.

SICVT miles plurimo onere prægrauatus præ- 26
peditur, ita monachus, vel Clericus impeditur ad
vigilias, cum escarum plenitudine torpescit. *S. Ba-
silii in regula, & in oratione secunda de Ieiunio.*

Vitandæ confabulationes, quæ nimios ri-
sus excitant, & cachinnos.

ABHORRERE debemus ab illis confabulationi- 27
bus, & colloquiis, quæ nobis intolerabiles quos-
dam risus excitare solent. Væ vobis, qui ridetis,
quia flebitis. Et, quod nihilominus occasiones
queramus ad ridendum, & liberiori cachinno in-
dulgendum, idque inde consequamur, vt in hac
vita modico quodam tempore rideamus, in alia
vero in perpetuum defleamus. *S. Ambros. l. 1. Offi-
ciorum, c. 21. Alia vide sup. p. 2. c. 2. §. 1. de sobrie-
tate, & inf. c. 16. Ne sacramenta rite
non dispenset, si per ebbie-
tatem, n. 12.*

CAPVT V.

Non percussorem.

NE SIT PERCVSSOR

SACERDOS:

NE PORTET ARMA: NE SIT

MALEDICVS, AVT DETRA-

CTOR, CALVMNIATORVE:

NE ADVLATOR.

SVMMARIVM.

*VI percusserit alium, volens occidere, morte moriatur. 1.**Homicida non debet ordinari, nec in susceptis ordinibus ministrare. 8.**Quia Sacerdos debet esse alienus à cæde. 9.**Si autem fuerit homicida, qua pœna mulctandus. 10. 11. 12. 13.**Et qua occidens Cardinalem, qua Episcopum, qua Clericum. 16.**Occidens paganum non poterit promoueri. 19.**Sacerdos, per se, vel per alium pugnans in duello, suspensus est. 14.**Moriens autem in bello, aut rixa, aut Gentilium ludis, qualiter puniendus. 15.**Et qualiter effundens sanguinem etiam in obsessionis necessitate, quæ non sit inevitabilis. 17.*

Qui

Qui autem, aliter mortem euitare non valens, occidit
vel mutilat inuasorem, nullam incurrit irregulari-
tatem. 18.

Clericus, seruum, aut discipulum ab Ecclesia extrahens,
aut flagellans, segregetur. 20.

Clericus arma portans qua pœna feriendus. 21. 22. 23.

Sacerdotum arma sunt lacrymæ, lectio, & oratio.
24. 25.

Et, qui percussus in dexteram maxillam fuerit, prabeat
alteram. 5.

Clericus maledicus homicida est, ex Apostolica tradi-
tione 26. nec eius accusatio admittatur. ibidem.

Qua pœna mulctandus. 27.

Abstinentum à detractione. 3. 6. 7.

Numquam detrahit, qui se bene contempletur. 28.

Detrahente autem, an detrahentem audire, dubium, quid
damnabilius. 30.

Qui vero fuerit eo vitio præditus, alienus sit à fratrum
vnitate. 31.

Denuntiator in probatione criminum deficiens, ab of-
ficio, & beneficio suspenditur, donec purget inno-
centiam suam. 32.

Qui vero non probauerit, quod obiecit, pœnam, quam
intulit, patiatur. 33.

Melior est sapientis correptio, quam stulti adulatio. 2. 4.

Qua si ad tempus suscipitur, augetur. 32.

Adulator clericus degradetur. 34.

Plus enim persequitur adulatoris lingua, quam persecu-
toris manus. 35.

Beatus, qui nec adulatur, nec adulatoribus credit. 36.

Auaris,

Auari egregie norunt adulari. 37.

Laica communio, quid sit. 13.

1 **Q**VI percusserit hominem volens occidere, morte moriatur. *Exod. 21. Leuit. 24.*

2 Custodite vos à murmuratione, quæ nihil prodest, & à detractione parcite lingue, quoniam sermo obscurus in vacuum non ibit. *Sap. 1.*

3 Melius est à sapiente corripì, quam stultorum adulatione decipi. *Eccl. 7.*

4 Popule meus, qui te beatum dicunt, ipsi te decipiunt, & viam gressuum tuorum dissipant. *Isa. 3.*

5 Si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, præbe illi & alteram. *Matth. 5.*

6 Ne murmuraueritis, sicut quidam illorum murmurauerunt, & perierunt ab exterminatore. *1. Cor. 10. Num. 21.*

7 Nolite detrahere alterutrum fratres. Qui detrahit fratri, aut qui iudicat fratrem suum, detrahit legi, & iudicat legem. Si autem iudicas legem: non es factor legis, sed iudex, &c. *Iac. 4.*

Homicida non debet ordinari, neque in susceptis ordinibus ministrare.

8 **Q**VÆSITVM est de Sacerdotibus, vel aliis clericis, qui per reatum adulterij, vel periurij, homicidij vel falsi testimonij bonū conscientie perdiderunt, &c. Respondemus, quod, si proposita crimina ordine iudiciario comprobata, vel alias notoria non fuerint, non debet hi, (præter reos homicidij) post

pani-

pœnitentiam, in iam susceptis, vel suscipiendis ordinibus impediri. Qui si non pœnituerint, monendi sunt, & sub interminatione Diuini iudicij, obtestandi, vt in testimonium suæ damnationis in susceptis iam ordinibus non ministrent. *Gregor. 9. de tempor. ord. c. fin. dist. 81. c. ministri.*

Alienus à cæde debet esse Sacerdos.

TAM alienus à cædendi acerbitate Sacerdos esse debet, tamquam promptus, & paratus ad excolendam humanitatem, vt, etiam si Dominus aliquem vt plantam inutilem, excindere iubeat, ipse, tamquam insitor, debeat supplicare, &c. *S. Gregor. Nyss. in eos, qui alios durius iudicant.*

Sacerdotis homicidæ pœna.

DEBET homicida Sacerdos Sacerdotio priuatus lacrymarum fonte flagitium tam immane diluere, vt talibus saltem remediis curatus salutis possit inuenire suffragium. *Ioannes Papa 8. dist. 50. c. miror.*

De eodem.

SI quis Presbyter homicidium fecerit, duodecim annis pœniteat, tres ex his in pane, & aqua. *ead. dist. 50. c. Si quis homicidium.*

De eodem.

PRESBYTER, aut Diaconus, qui in homicidio captus est, deponatur, non tantum communione priuetur. Dicit enim Scriptura: Non vindicabit Dominus bis in idipsum. *Canon. Apostolorum 25. dist. 81. c. eod. luo. p. 6. c. 3.*

De

De eodem.

13 SI Presbyter, aut Diaconus capitale crimen commiserit, ab officij honore depositus, in monasterium retrudatur, & ibi quamdiu vixerit a laicam tantummodo communionem accipiat. Concil. Agath. dist. 50. c. si Episcopus.

a Laica communio] quid sit, videtur innuere Canon. 15. Apostol. vbi de Presbytero, qui suam parœciam deseruit: Verumtamen, inquit, tamquam laicus ibi communicet, id est, a Sacerdotali functione deiectus, inter laicos ibi communicet, nec fungatur munere Presbyteri, sed redactus in laicum (vt verbis vtar Hieronymi super Ezechielem. c. 46.) pristina sacrilegij sui scelera deplorat. De quo videre est. S. Cyprianum ep. 1. l. 2. ep. 2. l. 4. dist. 50. c. accedens dist. 55. c. si. Euangelica dist. 84. c. quisquis. 1. q. 1. c. ventum est. 1. q. 4. c. homini. & Nicephorum histor Eccles. l. 6. c. 3. Ad cuius interpretationis confirmationem videtur facere Concil. Toletan. 4. c. 17. vbi diuersa fidelibus ad communicandũ loca designantur: videlicet Sacerdotibus, & Levitis, vt ante altare communicent; Clero, vt in Choro; populo, extra Chorum. De populo vide etiam Concil. Brachar. 1. c. 31.

Sacerdos pugnans per se, vel per alium in duello, suspensus est.

14 SACERDOS, licet non ipse, sed alius pro eo in duello pugnauerit, non debet in sacris ordinibus ministrare, sicut tradunt sacrorum Canonum instituta, &c. Celestinus Papa de Cler. pugnantis in duello. c. 2.

Cleri-

Clericus in bello, rixa, aut gentiliū ludis
moriens qua pœna mulctandus.

QUICVMQVE Clericus aut in bello, aut in rixa, 15
aut in gentiliū ludis mortuus fuerit, neq; in ob-
latione, neque oratione pro eo postuletur, sed in
manus incidat Iudicis, sepultura tamen non pri-
uetur. *Concil. Tribur. 23. q. 8. c. eod. 1.*

Clericus Cardinalem occidens qua pœna
puniatur, qua Episcopum, qua Cleri-
cum.

Si quis in hoc sacrilegij genus irrepsit, qui S. 16
R. E. Cardinalem fuerit hostiliter insecutus, vel
percussit, aut ceperit, vel socius fuerit facientis,
aut fieri mandauerit, vel factum ratum habuerit,
&c. quidquid in bonis inuenitur Fisci, vel Reipu-
blicæ dominio applicetur, &c. Si quod vero offi-
cium, vel beneficium spirituale, vel temporale ab
aliquibus Ecclesiis obtinet, sit eis ipso iure priua-
tus, &c. *Bonifacius 8. de pœnis, c. felix l. 6.* Eisdem
fere pœnis mulctatur percutiens Episcopum. *de*
pœnis clem. 1. Occidens autem Clericum, vel muti-
lans per se, vel per alios, beneficium amittit. *Innoc.*
3. de pœnis, c. in quibusdam.

Clericus effundens sanguinem etiam in
obfessionis necessitate qua pœna puni-
endus; secus in necessitate inuitabili.

DE his Clericis, qui in obfessionis necessitate 17
positi fuerint, id statutum est, vt, qui altario mi-
nistrant,

niſtrant, & Chriſti corpus & ſanguinem tradunt, vel vaſa ſacro officio deputata contrectant, ab omni humano ſanguine, etiam hoſtili, ſe abſtineant. Quod ſi in hoc inciderint, duobus annis tam officio, quam communionem Corporis Domini priuentur: ita, vt his duobus annis vigiliis, ieiuniis, orationibus, & elemoſynis pro viribus, quas Dominus donauerit, expientur, & ita demum officio, vel communioni reddantur; ea tamen ratione, ne vltius ad officia potiora prouehantur, &c. *Concil. Ilerd. & diſt. 50. c. eod. & c. quia te.* Quod verum eſt, quo ad peccatum; ſed, quo ad cautelam, & innocentiam ſuæ Eccleſiæ oſtendendam, bonum eſt pænitere. *Ex Pænitentiali Rom. de homicidio, c. 2. S. Bonau. in Confessionalis, tract. de pænitentiis particula 14.*

Nullam irregularitatem incurrit, qui, mortem aliter vitare non valens, ſuum occidit, vel mutilat inuaſorem.

18 *De homicidio clem. ſi furioſus.*

Clericus etiam paganum occidens eſt ſuſpenſus, nec poterit promoueri.

19 **CLERICVM**, qui paganum occiderit, non oportet ad gradum maiorem prouehi, qui carere debet etiam acquiſito: homicida enim eſt. Nam, cum diſcreti ſint milites ſæculi à militibus Eccleſiæ, non conuenit militibus Eccleſiæ militare ſæculo, per quod ad effuſionem ſanguinis neceſſe fit peruenire. *Nicolaus Papa diſt. 50. c. eod. cum ſeqq.*

Cleri.

Clericus seruum, aut discipulum ab Ecclesia extrahens, aut flagellans, segregetur.

NULLVS Clericorum, seruum, aut discipulum suum fugientem ab Ecclesia extrahere audeat, vel flagellare præsumat. Quod si fecerit, donec digne peniteat, à loco, cui honorem non dedit, segregetur. *Concil. Ilerd. c. 8. 17. q. 4. c. eod. Can. Apostolorum 17. Concil. Nicænum c. 11.*

Clericus arma portans qua pœna multandus.

OMNIMODIS dicendum est Presbyteris, & Diaconibus, vt arma non portent, sed magis confidant in defensione Dei, quam in armis. *Concil. Aurelian. c. 9.* Et inuentus cum armis Clericus, triginta dierum inclusione detentus, aqua tantummodo, & modico pane diebus singulis sustentetur, *Concil. Matifcon. 1. can. 5. Synodus Francica sub Carolo Magno 1. Toletan. 4. c. 44. 23. q. 8. c. clerici.*

De eodem.

QUICVMQVE ex Clero esse videntur, arma militaria non sumant, nec armati incedant, sed professionis suæ vocabulum religiosi moribus, & religioso habitu præbeant. Quod si contempserint, tamquam sacrorum Canonum contemptores, & Ecclesiasticæ sanctitatis profanatores, proprii gradus amissione mulctentur: quia non possunt simul Deo, & sæculo militare. *Concil. Meld. c. 37. 23. q. 8. c. eod. 2. Canon. Apostolorum 83.*

¶

De

De eodem.

- 23 CLERICI arma portantes excommunicentur.
Concil. Pictau. de vita & hon. cler. c. 2.

Sacerdotum arma sunt lacrymæ.

- 24 LACRYMÆ meæ arma sunt : talia enim sunt munimenta Sacerdotis. Aliter nec debeo, nec possum resistere. *S. Ambros. 23. q. 8. c. conuenior. S. quid ergo.*

Sacerdotum arma sunt lectio, & oratio.

- 25 ARMA Sacerdotum, sunt lectio, & oratio, quibus diabolus expugnatur : hæc sunt instrumenta, quibus beatitudo æterna acquiritur : his armis vitia, reprimuntur : his alimentis virtutes nutriuntur, &c. *vt not. sup. p. 2. c. 12. de occupatione Sacerdotum, ex S. August. Presbyteri, n. 11.*

Clericus maledicus homicida est, ex Apostolica traditione; neq; eius accusatio admittatur.

- 26 SICVT homicidas interfectores fratrum, ita & detractores eorum, eosq; odientes homicidas esse manifestabat Petrus : quia & qui occidit fratrem suum, & qui odit, & qui detrahit ei, pariter homicidæ esse demonstrantur. *S. Clemens epist. 1. de detractoribus Episcoporum, & Sacerdotum.* Et nullus, qui frequenter litigat, & ad accusandum, vel detrahendum est facilis, permittatur Episcopum accusare. *S. Felix 2. ep. 1. Vide ep. 3. S. Anacleti Papæ, epist. 2. Euaristi, primam Alexandri, secundam Fabiani, Anthoni, & Urbani.*

Clerici

Clericus maledicus qua poena feriendus.

CLERICVS maledicus, maxime in Sacerdotibus, cogatur ad postulandam veniam; si noluerit, degradetur, nec vquam ad officium absque satisfactione reuocetur. *Concil. Carthagin. 4. dist. 46. mod.*

Numquam detrahes, si te bene prospexeris.

S. Isidorus in Synonimis.

28

De eodem.

*Vide sup. p. 2. c. 8. §. 3. de humilitate, cum Sacerdos, n. 29
16. cap. Patienter illatam, n. 9. c. 8. §. 2. de patientia.*

Detrahere, an detrahentem audire, quid horum damnabilius sit, non facile dixerim.

S. Bernard. de consid. l. 3.

30

Alienus sit à fratrum vnitate, qui murmurat.

ALIENVS sit à fratrum vnitate, qui murmurat, & opus eius abijciatur, qui murmurans extiterit, ne poenam murmurantium incurrat, de qua Apostolus dicit: Neque murmuraueritis, sicut quidam illorum murmurauerunt, & perierunt ab exterminatore, &c. *Octaua Synodus dist. 90. c. eod. e si quis monachus.*

8 3

Denun-

Denuntiator in probatione criminum
deficiēs ab officio & beneficio suspen-
ditur, donec suam innocentiam pur-
get.

- 32 MANDAMVS, quatenus magistrum scholarum,
donec Canonice suam probauerit innocentiam;
scilicet quod non calumniandi animo ad huius-
modi crimina proponenda processit, ab officio &
beneficio suspēdatis: vt ceteri simili pœna perter-
riti ad infamiam suorū facile non profiliant Pra-
latorum. *Innoc. 3. de calumniatoribus, c. cum dilectus.*

Qui non probauerit quod obiecerit, pœ-
nam quam intulerit ipse patiatur.

- 33 *Hadrianus Papa 2. q. 3. c. eod. & c. calumniator.*

Clericus adulator degradetur.

- 34 CLERICVS, qui adulationibus, & proditiōibus
vacare deprehenditur, degradetur ab officio. *Conc.
Carthagin. 4. c. 59.*

Plus persequitur adulatoris lingua, quam
persecutoris manus.

- 35 Dvo sunt genera persecutorum; vituperan-
tium scilicet, & adulantium: sed plus persequitur
lingua adulatoris, quam manus persequentis. *S.
August. super Psalm. 69.*

Beatus, qui nec adulatur, nec adulatoribus credit.

BEATA mens, quæ nec adulatur aliquando, nec adulatoribus credit: quia nec decipit alterum, nec ipsa decipitur; deniq; nec malum facit aliquando, nec recipitur. *S. Hieron ad Demetriadem. distinct. 91. cap. ultimus.*

Adulatio, si ad tempus suscipitur, auge-
tur.

S. Gregor. hom. 2. super Ezechielem. 37

Adulari egregie norunt auari.

S. Chrysof. sup. ep. ad Hebræos hom. 15. Alia vide sup. p. 2. c. 3. §. 3. de suauitate in verbis, & benignitate sacerdotum. 38

CAPVT VI.

Non litigiosum.

NE SIT LITIGIOSVS

SACERDOS:

NE ADVOCATVS PROCV-

RATORVE: NE CONTVMAX;

NE IN EXCOMMVNICATIONE

PERSISTAT,

§. I.

S V M M A R I V M.

ABSTINENS se à lite, minuit peccata. 1.

Et ideo oportet cedere percutientibus, & contendere volentibus. 2.

Quia Apostoli, & Ecclesia non habet consuetudinem contendendi, seu litigandi. 3. 4. 5.

Clericus negotiator tamquam pestis fugiendus. 6.

Neq; apud secularem Iudicem poterit quemquam pulsare. Episcopo non permittente. 7. 8.

Contrafaciens qua pœna mulcandus. 8.

Clericus etiam in minoribus aduocatus esse non potest in negotiis secularibus coram seculari, nisi in propriis Ecclesie, aut miserabilium personarum. 9. 10.

Contrafaciens qualiter puniendus. 10. 11.

SACR.

Sacerdos non potest esse minister, aut procurator laicorum. 12.

Qualiter contumax Clericus puniendus. 13.

Peregrina communio quid. 13.

Et procedi potest contra excommunicatum, tamquam de heresi suspectum, si per annum in excommunicatione inordinaverit. 14.

ABSTINE te à lite, & minues peccata. *Eccl.* 28. 1

Si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, præbe illi & alteram: & ei, qui vult tecum iudicio contendere, & tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium: & quicumque te angariauerit mille passus, vade cum illo & alia duo. *Matth.* 5. 2

Si quis videtur contentiosus esse: nos talem consuetudinem non habemus, neq; Ecclesia Dei. *1. Cor.* 11. 3

Seruum Domini non oportet litigare. *2. Tim.* 2. 4

Antequam Ecclesiasticus quis sit, licet ei negotiari; facto, iam non licet.

S. August. dist. 88. c. fornicari. 5

Clericus negotiator fugiendus tamquam pestis.

NEGOTIATOREM Clericum, & ex inope diuitem, & ex ignobili gloriosum, quasi quandam pestem fuge. *S. Hieron. ad Nepotian. ead. dist. 88. c. eod. cum seqq.* 6

Clericus neminem pulset apud Iudicem
 sæcularem Episcopo non permittente.

- 7 CLERICVS ne quemquam præsumat apud sæ-
 cularem Iudicem, Episcopo non permittente, pul-
 sare: sed, qui pulsatus fuerit, non respondeat, nec
 adeat criminale negotium in iudicio sæculari. *Con-
 cil. Agath. c. 32. Iuo p. 6. c. 367. Chalcedon. c. 9. Cartha-
 gin. 3. c. 9. Toletan. 3. c. 13. Matiscon. c. 8.*

De eodem: ac de pœna eius.

- 8 SI Clericus aduersus aliquem habet negotium,
 non relinquat suum Episcopum, & ad sæcularia
 iudicia non occurrat, &c. Si quis vero contra hæc
 fecerit, Canonum subiaceat correptionibus. *Conc.
 Chalcedon, c. 9. II. q. I. c. eod.*

Clericus, etiam in minoribus, non sit ad-
 uocatus in negotiis sæcularibus coram
 sæculari, nisi in propriis Ecclesiæ, vel
 miserabilium personarum.

- 9 CLERICI in Subdiaconatu, & supra in Ordini-
 bus etiam minoribus, si stipendiis Ecclesiasticis su-
 stentantur, coram sæculari Iudice aduocati in ne-
 gotiis sæcularibus fieri non præsumant, nisi pro-
 priam causam, vel Ecclesiæ suæ fuerint persecuti,
 aut pro miserabilibus forte personis, quæ proprias
 causas administrare non possunt. *Concil. Lateran.
 de postulando c. 1. 2. 3.*

De eodem: ac de pœna eius.

- 20 CVM Sacerdotis sit officiũ, nulli nocere, omni-
 bus

bus autem velle prodesse, non nisi pro teipso, vel Ecclesia, vel (si necessitas immineat) pro personis coniunctis, aut miserabilibus, sibi licitum est postulare, &c. Clericus autem, qui contra Ecclesiam, à qua beneficium obtinet, pro extraneis procurator, vel aduocatus esse præsumit, tamquam ingratus, potest (maxime, si clericus sit eiusdem Ecclesiæ) beneficio huiusmodi spoliari. *Gregor. ix. de postul. c. fin.*

De eodem.

Si non potest subueniri alteri, nisi alter lædatur, commodius est, neutrum iuuari, quam gravari alterum. Ideoque in causis pecuniariis interuenire non est Sacerdotis; in quibus non potest fieri, quin frequenter lædatur alter, qui vincitur: quoniam intercessoris beneficio se victum arbitratur. Sacerdotis igitur est, nulli nocere, prodesse velle omnibus; posse autem, solius est Dei. *Ambros. 14. q. 5. c. denique.*

Sacerdos non sit minister, aut procurator laicorum.

SACERDOTIBVS, & Clericis tuis denuncies publice, ne ministri laicorum fiant, nec in rebus procuratores existant. Quod si postmodum facere præsumperint, & occasione ipsius administrationis propter pecuniariam causam deprehendantur in fraude, indignum est, eis ab Ecclesia

subueniri, per quos constat in Ecclesia scandalum generari. *Eugenius, ne Cler. vel mon. c. eod. Vide inf. c. 8. Ne sit turpis lucri cupidus. Placuit, vt Presbyteri, n. 5. Et §. seq. Deceuit, n. 10.*

Contumaces Clerici, qualiter puniendi.

- B** CONTVMACES Clerici, prout dignitatis ordo permiserit, ab Episcopo corrigantur; & si qui, prioris gradus elati superbia, communionem fortasse contempserint, aut Ecclesiam frequentare, vel officium suum implere neglexerint, a peregrina eis communio tribuatur; ita, vt, cum eos penitentia correxerit, rescripti in matricula, gradum suum dignitatemq; recipiant. *Concil. Agath. c. 2. dist 50. c. eod. Aurel. 1. c. 13.*

a Peregrina communicatio] est, communicatio sine oblatione. Qui enim ex aliena oblatione communicat, Peregrine dicitur communicare: vt colligitur ex *Concil. Ancyrano cap. 5. 6. 7. 8. & ex Agath. c. 1. vbi supra, & ex eodem Concil. c. 4. & Reg. c. 3. Neque desunt, qui*

Communione peregrinam eandem esse cum Laica suscipiuntur, de qua sup. cap. 5.

num. 13. vt innuit Ioannes Sot-

teallus in Conciliorum

Summa.

Procedi

Procedi potest contra excommunicatum tamquam de hæresi suspectum, si per annum in excommunicatione in-
forduerit.

EXCOMMUNICATVS quicumque, si post legiti- 14
mas monitiones non resipuerit, non solum ad Sa-
cramenta, & communionem fidelium, ac familia-
ritatem non recipiatur; sed, si, obdurato animo,
censuris annexus, in illis per annum inforduerit,
etiam contra eum, tamquam de hæresi suspe-
ctum, procedi possit. *Concil. Tridentin. sess. 25.*

c. 3. de reform. de hæret. c. excommunica-

mus, l. 1. §. Qui autem, & §. mo-
neantur.

Non

Non ambulantem.

NON AMBULET IN
FORO, AVT IN NVNDINIS
SACERDOS:

NE SÆCVLARIA, PROFA-
NAVE NEGOTIA, AVT
VILIA TRACTET:

NE IVRI CIVILI, MEDICINÆ,
AVT CHIRVURGÆ DET OPERAM.

§. II.

SVMMARIVM.

CLERICVS ambulans per vicos, & plateas,
aut nundinas, non pro emendo aliquid,
degradetur ab officio. 1. 3.

Militans Deo non implicat se negotiis secularibus, ma-
xime inhonestis. 2. 4. 5. 9.

Quæ autem sint illa negotia secularia. 8.

Sacerdos non sit fideiussor, nec aduocatus. 5. 6.

Nec tabellio. 11.

Nec tractet Iudicium sanguinis, aut vbi exerceatur in-
ter sit. 12. 13. 14.

Nec

Nec conducatur possessiones, nec sit tutor vel curator, nisi miserabilium personarum. 9. 10. vbi qualiter puniendus, qui eum tutorem nominauerit.

Nec det operam Iuri civili, nec Medicinæ, nec Chirurgiæ, vt possit Theologiæ sacræ vacare. 15. 16.

NOLI circumspicere in vicis ciuitatis, nec oberraueris in plateis illius. *Eccl. 9.*

Nemo militans Deo implicat se negotiis sæcularibus; vt ei placeat, cui se probauit. *2. Tim. 2.*

Clericus, qui non pro emendo aliquid in nundinis, vel in foro ambulat, ab officio suo degradetur.

Concil. Carthagin. 4. c. 45.

3

Nullus Clericus sæcularibus causis occupetur.

PERLATVM est ad nos, fratrem nostrum Basilium, velut vnum de laicis, in causis sæcularibus occupari, & prætoriis inutiliter deseruire. Quæ res quoniam & ipsum vilem reddit, & reuerentiam Sacerdotalem annihilat, statim vt experientia tua hoc præceptum susceperit, cum ita ad reuertendum districta executione compellat; quatenus & illic te insistente quinque diebus sub qualibet excusatione immorari non licet,

&c. *S. Gregor. dist. 88.
cap. eod.*

Sacer-

Sacerdos sæcularibus negotiis non occupetur, nec sit fideiussor, vel aduocatus.

5 TE quidem oportet irreprehensibiliter viuere, & summo studio niti, vt omnes vitæ huius occupationes abijcias, ne fideiussor existas, ne aduocatus litium fias, neue in vlla aliqua occupatione prorsus inueniaris mundialis negotij occupatione perplexus. Neque enim iudicem, aut cognitionem sæcularium negotiorum hodie ordinare te vult Christus: ne præfocatus præsentibus hominum curis non possis verbo Dei vacare, & secundum veritatis regulam discernere bonos à malis. Ista namque opera, quæ tibi minus congruere superius exposuimus, exhibeant sibi inuicem discipulos, id est, laici; & te nemo occupet ab his studiis, per quæ salus omnibus datur. Sicut enim tibi impietatis crimen est, (neglectis verbi Dei studiis) sollicitudines suscipere sæculares; ita vnicuique laicorum peccatum est, &c. Te vero securum facere ex his, quibus non debes vacare, omnes communiter elaborent, &c. *S. Clemens ep. I. ad Iacobum fratrem Domini, 11. q. 1. c. eod. & seq. c. sicut.*

Clericus fideiussionibus inseruiens abijciatur.

6 *Canon. 20. Apostolorum de fideiuss. c. 1. Concil. Carthag. 4. c. 70. c. 1. de fideiuss.*

Clerici

Clerici officia, vel commercia sæcularia
non exerceant, maxime inhonesta,
&c.

Innoc. 3. de vita, & hon. cler. c. pen.

7

Sæcularia negotia, quæ clericis interdicta.

*Vide sup. c. 3. de rebus Sacerdoti prohibitis, c. Multa
sunt negotia sæcularia, n. 5.*

Sacerdos non conducatur possessiones, nõ
sit tutor, vel curator, nisi miserabilium
personarum.

DECREVIT sancta Synodus, nullum clericum,
siue monachum, conducere possessiones, aut mi-
sereri sæcularibus procuracionibus; nisi forte qui
legibus ad minorum ætatum tutelam, siue curatio-
nes inexcusabiles attrahantur, aut cui ciuitatis
ipsius Episcopus Ecclesiasticarum rerum com-
miserit gubernacula, vel orphanorum, aut vidua-
rum, quæ indefensæ sunt, & earum personarum,
quæ maxime Ecclesiastico indigent adminiculo,
propter timorem Dei. Si quis vero transgres-
sus fuerit hæc præcepta, correctioni Ecclesiasti-
cæ subiaceat. *Concil. Chalcedon. c. 3. dist. 86. c. perue-
nit. dist. 88. c. decreuit. c. conseq. Carthag. 1. c. 14. de vita
& hon. cler. c. fin. Concil. Paris. c. 28.*

Clericus, tutor, vel curator non sit: ac de
pœna eius, qui eum in tutorem, vel cu-
ratorem nominauerit.

IAM pridem in Concilio Episcoporum est sta-
tutum.

tutum.

tutum, ne quis de Clericis, & Dei ministris tutorem, vel curatorem testamento suo constituat, quando singuli Sacerdotio suo honorati, & in clericali ministerio constituti, non nisi altari, & sacrificiis deservire, & precibus, ac orationibus vacare debeant. Scriptum est enim: Nemo militans Deo, implicat se negotiis sæcularibus, vt possit placere ei, cui se probauit, &c. Quod Episcopi, & antecessores nostri religiose considerantes, & salubriter prouidentes, censuerunt, ne quis frater excedens ad tutelam, vel curam clericum nominaret; ac, si quis hoc fecisset, nõ offerretur pro eo, nec sacrificium pro dormitione eius celebraretur. Neque enim apud altare Dei meretur nominari in Sacerdotum prece, qui ab altario Sacerdotes, & ministros voluit auocare. *S. Cyprianus 21. q. 3. Cyprianus, cum seqq. dist. 88. c. neque. Cod. de Episc. & cler. l. generaliter. 16. q. 1. c. generaliter.*

Clericus non fit tabellio.

II MANDAMVS, quatenus clericis in sacris Ordinibus constitutis tabellionatus officium per beneficiorum subtractionem, appellatione postposita, interdicas. *Innoc. 3. ne cler. vel mon. c. sicut.*

His, à quibus diuina Sacramēta tractanda sunt, iudicium sanguinis tractare non licet, &c.

12 *Concil. Toletan. 11. c. 6. 23. q. 8. c. eod.*

De eodem.

13 SENTENTIAM sanguinis nullus Clericus dicet,

et, aut proferat; sed nec sanguinis vindictam exerceat, aut, vbi exerceatur, interfit. *Alex. 3. de vita, & hon. cler. c. eod. Conc. Matiscon. 2. c. 19.* Si tamen interest, propter hoc non videtur effici irregularis, vel debere deponi; sed alias debet puniri, quia interfuit contra præceptum dicti Canonis. *S. Bonan. in Confessionali, de irregularite, particula 43.*

De eodem.

QUIA Sacerdotes à Christo ad ministeriũ salutis **14** electi sunt, ibi consentiant Regibus, fieri Iudices, vbi iureiurando supplicij indulgentia promittitur, non vbi discriminis sententia præparatur. Si quis ergo Sacerdotum contra hoc commune consultum discussor in alienis periculis extiterit, sit reus effusi sanguinis apud Christum, & apud Ecclesiam perdat proprium gradum. *Concil. Toletan. 4. 23. q. 8. c. saepe Principes. Iuo p. 6. c. 275. ne cler. vel mon. c. sed nec. c. clericis.*

Nullus clericus det operam Iuri ciuili, vel Medicinæ, vt sacrae Theologiæ vacare possit.

NULLI omnino, post votũ religionis, & post factam **15** in aliquo loco religioso professionẽ, ad Physicam, Legesve mundanas legendas permittatur exire. *Alex. 3. ne cler. vel mon. c. non magnopere.* Hanc Constitutionem extendit Honorius 3. etiam ad Presbyteros seculares, & alios Clericos Ecclesiastica beneficia obtinentes, in hæc verba: Quia vero Theologiæ

logiæ studium cupimus ampliari, vt, dilatato sui tentorij loco, funiculos suos faciat longiores, vt sit fides Catholica circumcincta muro inexpugnabili bellatorum, quibus resistere valeat ascendentibus ex aduerso, ad Archidiaconos, Decanos, Plebanos, Præpositos, Cantores, & alios Clericos personatus habentes, nec non Presbyteros, (nisi ab his intra spatium præscriptum destiterint) hoc extendi volumus, & mandamus, etiam appellatione postposita, firmiter obseruari. *Ne Cler. vel mon. c. super specula. De quo extat Decretalis Innocentij 3. ad Brixiensem electum, quæ incipit, Si gratis. Et hanc constitutionem extendit Bonifacius 8. etiam ad rectores parochialium, quæ sunt plebania, id est, quæ sub se habent capellas. Ne Cler. vel mon. c. l. 6.*

Clericus non det operam Chirurgiæ.
 16 **NVLLVS** Clericus vllam Chirurgiæ artem, Subdiaconus, Diaconus vel Sacerdos exerceat, quæ ad ystionem, vel incisionem inducit. *Alex. 3. ne Cler. vel mon. c. sententiam.*

CAPVT VII.

Non cupidum.

NE SIT CVPIDVS
SACERDOS, AVT
AMBITIOSVS:

NE PLVRA BENEFICIA HA-
BEAT, AVT NON RITE:

NE PRO SACRAMENTIS
MINISTRANDIS, PRO ECCLE-
SIASTICIS REBVS CONFERENDIS,
AVT
VERBO DEI PRÆDICANDO
PRETIVM EXIGAT.

SVMMARIVM.

MVNERA excæcant prudentes, & subuertunt
iustos. 1.

Non accipienda à publice peccantibus. 10.
Radix omnium malorum cupiditas, & propter illam
multi errauerunt à fide, & multis se doloribus mi-
scuerunt. 7.

Ideo Sacerdos non debet esse cupidus. 9.

Neque auarus, quia crudelis. 11. Vbi *Auaritia* varij effectus. Neque ambitiosus. 9. 12.

Quia ambitio statum rectitudinis subuertit, & partam virtutem delet. 15.

Caritas non est ambitiosa, nec querit quae sua sunt. 5.

Honor non à semetipso, sed à Deo sumendus. 8.

Cupiditas inanis gloria vitanda. 6.

Et libido dominandi; quia periculosa, & nociua. 12. 14.

Quia saepe vincit ambitio, quos alia vitia superare non potuerunt. 16.

Neque est sapiens, qui hominibus praesse desiderat. 13.

Desinet autem esse ambitiosus sacerdos, si se non iudicaturum, sed iudicandum, consideret. 17.

Ambitiosi viri descriptio, & quaedam peculiaris. 18. 19.

Clericus duabus Ecclesiis non praeficiendus. 20. 21.

Et debet Excommunicari, qui in viuentis locum se patitur introduci. 22.

Et priuari beneficio, qui per collusionem fraudem commiserit. 23.

Et qui propria auctoritate permutauerit. 24.

Compellentes resignare sua beneficia, aut impediētes ad Romanam curiam accedere, qua poena mulcētandi. 25.

Praedicitur subuersio Ierusalem, eo quod Sacerdotes eius in mercede docebant, & Prophetae in pecunia diuinabant. 2.

Donum Dei gratis acceptum gratis dandum. 3.4.32.

Et ideo symoniacus Sacerdos & Sacerdotio, & beneficio priuandus. 26.

Et pro sepultura nihil accipere debet, bene tamen potest recipere sponte oblatum. 27.28.30.

Symoniacum etiam est, recipere pretium pro ordinatione, pro danda possessione, pro benedictione nubentium, pro Sacramentorum collatione. 28.29.30.

Deponatur Clericus contrafaciens. 31.

Quid pro predicatione. 29.

NE accipies munera, quæ etiam excæcant prudentes, & subuertunt verba iustorum. Exod.

23.

Sacerdotes eius in mercede docebant, & Prophetæ eius in pecunia diuinabant: & super Dominum requiescebant, dicentes: Nunquid non Dominus in medio nostrum? non venient super nos mala. Propter hoc causa vestri, Sion quasi ager arabitur, & Ierusalem quasi aceruus lapidum erit, &c. Mich. 3.

Gratis accepistis, gratis date. Matth. 10. 3

Pecunia tua tecum sit in perditionem: quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri. Act. 8. 4

Caritas non est ambitiosa, non quærit quæ sua sunt. 1. Cor. 13. 5

Non efficiamur inanis gloriæ cupidi. Gal. 5. 6

Radix omnium malorum est cupiditas: quam quidam appetentes errauerunt à fide, & inseruerunt se doloribus multis. 1. Timoth. 6. 7

8 Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur à Deo, tamquam Aaron. Sic & Christus non semetipsum clarificauit, vt Pontifex fieret, &c. *Hebr. 5.*

Sacerdos non sit cupidus, nec ambitiosus.

9 VIRVM Catholicum, & præcipue Domini Sacerdotem, sicut nullo errore implicari, ita nulla oportet cupiditate violari, dicente sacra Scriptura: *Eccl. 8.* Post concupiscentias tuas non eas. Mens enim potentia auida nec abstinere nouit à vetitis, nec gaudere concessis, nec pietati adhibere consensum. *S. Leo dist. 47. cap. eod. Vide epist. i. S. Callisti Papa.*

Sacerdos nullum munus accipiat à publice peccantibus, nec illos manifestare detrectet Episcopo.

10 NEMO Presbyterorum xenium, vel quodcumque emolumentum temporale, immo detrimentum spirituale, à quocumque publice peccante, vel incestuoso, accipiat; vel Episcopo, vel ministris eius peccatū illius reticeat; nec pro respectu cuiusque personæ, aut consanguinitatis, vel familiaritatis, alienis communicans peccatis, hoc Episcopo innotescere detrectet. Nec à quoquam pænitente aut gratiam, aut fauorem, aut munus suscipere præsumat; aut minus digne pænitentem ad reconciliationem adducat, & ei testimonium recon-

reconciliationis ferat; vel quocumq; liuore alium quemlibet dignius pænitentem à reconciliatione remoueat: quia hoc simoniacum, & Deo, & hominibus contrarium est. *Burchardus l. 19. c. 100. ex Alex. Papa.*

a Auarus Sacerdos, crudelis est: **b** Communis omnium hostis: **c** Ubique inutilis: **d** Nec fruitur suis rebus: **e** In tenebris uiuit: **f** Meretrice peior, & non est diues.

a S. Chrysof. hom. 84. super Matth. b hom. 82. c. 11
ibidem. d hom. 14. super ep. ad Cor. *e* hom. 20. super
epist. ad Ephes. f hom. 15. sup. ep. ad Hebr. *Alia vide inf.*
c. seq. ne sit turpis lucri cupidus.

Sacerdos non sit ambitiosus.

SACERDOTIS ANIMUM honoris desiderio vndique vacare oportet. Nam, si ad principatum adipiscendum vehementi animi affectu rapiatur, eo adepto, impotentio rem fane ambitionis suæ flammam incendet; ac, vi tandem captus, vt sibi adeptum honorem stabiliat, nulli non peccato seruiet, seu adulandum, seu seruile aliquid, atque indignum sustinendum, seu res magno pecuniæ studio tentanda, &c. *S. Chrysof. de Sacer. l. 3. S. Bernard. ep. 42. & 126.*

Quoties hominibus præesse desidero,
toties Deum meum præire contendo,
& tunc vere non sapio, quæ Dei sunt.

S. Bernard. hom. 2. super Missus est.

Libido dominandi periculosa, & nociua.

- 14 NULLVM tibi venenum, nullum gladium plus formido, quam libidinem dominandi. *Idem Bernard. de confid. l. 2.* O Ambitio, ambientium crux, quo modo, omnes torquens, omnibus places! *Idem ibidem l. 3.*

Ambitio statum rectitudinis subuertit, & partam virtutum delet.

- 15 SOLENT viris virtutum huiusmodi præstigia se offerre, & testimonium religionis, conscientia prohibente, cum ab aliis digni honoribus iudicentur, facile acquiescunt; & tam proprio, quam alieno fascinati iudicio, a rectitudine corruunt, euerfaque cathedra mentis, humo fractis ceruicibus, colliduntur; repenteque & subito quod multis erat partum sudoribus, ambitione irruente, obliteratum est; & turbinis huius impetu auulsum est, quod antiquæ religionis labor meruerat. *S. Cyprianus tract. de ieiunio, & tentationibus.*

Sæpe vincit ambitio, quos alia vitia superare non potuerunt.

- 16 SÆPE, quos vitia nulla delectant, quos nulla potuit mouere luxuria, nulla auaritia subuere, facit ambitio criminosos. Habet enim forensem gratiam, domesticum scelus, & vt dominetur aliis prius

prius feruit, &c. *S. Ambros. super Lucam e. 4. de tertia Christi tentatione.*

Omnis adeundi honoris Ecclesiastici abscinderetur ambitio, si se iudicandos potius, quam iudicatu- ros, hi, qui præesse volunt populis, cogitarent.

Origenes super epistolam ad Romanos.

17

Ambitiosi viri descriptio.

AMBITIOSVS semper est pavidus, semper attentus; ne dicat quod displiceat, humilitatem simulat, honestatem mentitur, affabilitatem exhibet, benignitatem ostendit, subsequitur, & obsequitur, cunctos honorat, vniuersis se inclinatur, frequentat curias, visitat optimates, assurgit, & amplexatur, applaudit, & osculatur. *Innocentius 3. de vilitate conditionis humane l. 2.*

18

Ambitionis quædam peculiaria.

AMBITIO latere vult, & est causa furoris. *S. Bernard. ep. 126. Hipocrysis mater. Idem sermone in Dominica Palmarum. Cæcos reddit homines. S. Chrys. hom. 17. super Acta Apostolorum.*

19

Clericus duabus Ecclesiis non præficiatur.

CLERICVS ab instanti tempore non connumeretur in duabus Ecclesiis: negotiationis enim est hoc, & turpis commodi proprium, & ab Ecclesiastica consuetudine penitus alienum. Audiui- mus enim ex ipsa Dominica voce, quia nemo potest

20

s 5

duobus

duobus dominis seruire, &c. Vnusquisq; enim, secundum Apostolum, quo vocatus est, in hoc debet manere, & in vna locari Ecclesia, &c. *Septima Synodus, c. 15. Iuop. 2. c. 48. 50. 51. & p. 6. c. 311. Concil. Rhem. c. 3.*

De eodem.

21 CVM Ecclesiasticus ordo peruertatur, quando vnus plurium officia occupat Clericorum, sancte sacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi. Verum, quoniam multi, improbæ cupiditatis affectu, se ipsos, non Deum decipientes, ea, quæ bene constituta sunt, variis artibus eludere, & plura simul obtinere beneficia, non erubescunt, sancta Synodus, debitam regendis Ecclesiis disciplinam restituere cupiens, præsentis decreto, quod in quibuscumq; personis quocumque titulo (etsi Cardinalatus honore fulgeant) mandat obseruari, statuit, vt in posterum vnum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. Quod quidem si ad vitam eius, cui confertur, honeste sustentandam non sufficit, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dum modo vtrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri, &c. *Concil. Trident. sess.*

24. c. 17. de præben. c. referente, & c. de multa, de Cler. non resid. c. quia nonnulli, 21.

q. 1. per totam.

Excom-

Excommunicetur Clericus, qui se in viuentis beneficium patitur introduci.

Qui in viuorum Sacerdotum loco ponuntur, 23
hoc ipso sunt ab Ecclesiastica communione pel-
lendi, quo se passi sunt successores viuis Sacer-
dotibus adhiberi. *Gelasius Papa de concess. præb.*
cap. 1.

Colludens in causa beneficiali priuari
debet beneficio.

Si quos Clericos tuæ iurisdictionis per collu- 23
sionem fraudem legitime tibi constiterit com-
misisse, eos beneficiis, super quibus collusum fue-
rit, non differas perpetuo spoliare. Quia satis esset
indignum, si fraus & dolus, quæ in præiudicium
tui iuris & aliorum nituntur committere, in eo-
rum non redundarēt incommodum & iacturam.
Alex. 3. de collus. deteg. c. audiuimus.

Beneficia sua perdat, qui ea propria au-
toritate permutat.

CUM nobis constet, quod B. suum præstiterit 24
permutationi consensum, prædictus autem magi-
ster suum publice fateatur errorem, & hunc Præ-
positura, & illum Archidiaconatu curauimus spo-
liare, super hoc definitiuam contra eos sen-
tentiam proferentes. *Innoc. 3. de*

rerum permut. c. cum
olim.

Com-

Compellentes sua resignare beneficia,
aut impediētes ad Rom. curiam ac-
cedere, qua pœna mulctandi.

- 25 NONNULLI obtinentes temporale dominium,
viros sæpe Ecclesiasticos capere, captosque, donec
sua resignent beneficia, aut ne citati ad Apostoli-
cam Sedem, ab homine, vel à iure venire ad ipsum
valeant, ausu detinere sacrilego non verentur, ci-
tatos eosdem in exitu eorum districtuum, vt plu-
rimum capientes, &c. Statuimus, vt, præter sen-
tentiam Canonis, quam facientes, & fieri procur-
rantes, præmissas (scilicet captiones, & detentio-
nes) incurrere dignoscuntur, procurent ipsi, per-
sonæ Ecclesiasticæ existentes, à perceptione fru-
ctuum Ecclesiarum suarum, si fuerint Prælati, tri-
ennio sint suspensi: quod si inferiores extiterint,
eo ipso obtentis beneficiis sint priuati, &c. *de pæ-
nis, clem. 2.*

**Simoniacus & Sacerdotio, & beneficio
priuetur.**

- 26 PRESBYTER, si per pecuniam Ecclesiam obti-
nuerit, non solum Ecclesia priuetur, sed etiam
Sacerdotij honore spoliatur. Quia, altare, & deci-
mas, & Spiritum sanctum emere, vel vendere, simo-
niacam hæresim esse, nullus fidelium ignorat.

*S. Gregor. c. eod. de simonia. c. de hoc.
c. insinuatum.*

Pro sepultura nihil exigendum, sponte
tamen oblatum recipi potest.

GRAVE nimis, & procul est à Sacerdotis officio, 27
pretium de terra putredine concessa quarere, &
de alieno velle luctu facere compendium. Si quan-
do aliquem in Ecclesia vestra sepeliri conceditis,
si quidem parentes defuncti, proximi, vel hæredes
pro luminibus sponte quid offerre voluerint, ac-
cipi non vetamus. Peti vero aliquid, aut exigi, om-
nino prohibemus, &c. *Idem S. Greg. 13. q. 2. c. quæstio*
est. c. in Ecclesiastico, cum seqq. Iuo p. 3. c. 101. & 215.
Concil. Meld. c. 72.

Simoniacum est, recipere pretium pro
danda possessione, pro ordinatione,
aut mortuis sepeliendis, pro benedi-
ctione nubentium, aut Sacramento-
rum collatione.

CVM in Ecclesiæ corpore omnia debeant ex ca- 28
ritate tractari, & quod gratis receptum est, gratis *Mat. 30*
impendi, horribile nimis est, quod in quibusdam
Ecclesiis locum venalitas perhibetur habere, &c.
Putant plures, ex hoc sibi licere, quia legem mor-
tis de longa inualuisse consuetudine arbitrantur:
non satis, quia cupiditate cæcati sunt, attendentes,
quod tanto grauiora sunt crimina, quanto diutius
infelicem animam tenuerint alligatam. Ne igitur
hoc de cætero fiat, & vel pro personis Ecclesiasti-
cis deducendis in sedem, vel Sacerdotibus insti-
tuen-

tuendis, aut mortuis sepeliendis, seu etiam nubentibus benedicendis, seu etiam aliis Sacramentis conferendis, seu collatis, aliquid exigatur, districtius inhihemus. Si quis autem contra hoc venire
 4. Reg. 5 præsumperit, portionem cum Giezi se nouerit habiturū. *Conc. Lateran. de simon. c. eod. & c. non satis.*

De eodem, ac de prædicatione.

29 DISCVTIAMVS mentem, perquiramus veritatem. Numquid Missam cantare, numquid baptizare, numquid mortuum sepelire sine pretio, vel promissione dignamini? Numquid non citius mortem diuitum, quam corporis salutem desideratis videre? Ecce, quomodo lupi estis; ecce, quomodo omni simonia infecti estis. O Sacerdotes, quid agimus? quid sumus? quid tantum dormimus? Ecce, latro semel furatur, semel fenus proximi tollit, vel rapit; sed, si capitur, blasphematur, verberatur, furtum imponitur, & tamquam latro damnatur ad mortem. O Sacerdotes mei, si fenus in laico crimen iudicatur, si propter hoc damnatur ad mortem, quid de vobis erit in die iudicij nouissimo? Quid de nobis faceret mundus, si super nos potestatem haberet? Quare tenete iustitiam, nolite lucrum facere, sed habentes victum & vestitum contenti per omnia esse debetis. Sed, qui celebrat, vel prædicat, vel baptizat, vt in delucrum acquirat, bonis cælestibus de facto se priuat, &c. *S. August. serm. 36. & 37. ad fratres Eremiti.*

Non possum hic prauam tempestatis nostrae consue-
 tudinem non deplorare, vbi Prædicatores verbi Dei tam
 licentiose ab auditoribus prædicationis suæ mercedem
 exigunt: ac sicut populus de mercatura sua lucrū qua-
 rit, de prædio pretium postulat, de equo pecuniam; sic
 sacerdos in mercede docere debeat, & in pecunia, iuxta Mich. 3.
 Prophetam, diuinare; ac de verbis Domini lucrum non
 modo petere, sed exigere; non postulare, sed extorquere.
 Fortasse tamen aliquid sibi licere persuadent, ex eo, quod
 in libro primo Regum legimus, Saulem, volentem ire ad
 Samuelem, dixisse puero suo: ad illum se ire non posse
 quia pretium, quod offerret pro vaticinio, non haberet. 1. Reg. 9.
 ac puerū respondisse: Ecce inuēta est in manu mea quar- 1. q. 1. c.
 ta pars sicli pecuniæ, & dabo viro Dei, & annunciabit iudices.
 viam meam, quia, vt ait Hieronymus, non est scriptum, cap. 3.
 quod Samuel acceperit, aut quod illi obtulerint; quin Mich.
 potius à Propheta sunt ad prandiū inuitati. Minusq. ob-
 stat, quod in tertio Regū libro traditum est, quod vxor 3. Re. 14.
 Ieroboam infirmante filio perrexerit ad Abiam homi-
 nem Dei, & detulerit ei panes, & vasculum mellis: di-
 citur enim, quid secum illa portauerit; sed Propheta ta-
 men non dicitur accepisse, immo vero illam corripuisse,
 ac venturum luctum prædixisse. Neque me latet Conci-
 lii Tridentini decretum, vbi prædicatoribus subuenien-
 dum præcipitur impensis eorum, qui eas præstare vel te-
 nentur, vel solent. Absit procul à me, vt contra illud
 quidquam asserere auderem, qui potius obseruandum
 id esse & fateor, & totis viribus defendam. At vero
 illam ambiendorum pulpitorum, ac locorum, vbi præ-
 dice-

dicetur, licentiam, ne dicam petulantiam, ac temeritatem quorundam, qua propter lucrum non animarum, sed temporale, à sanctissimis Episcopis extorquere conantur prædicandi facultatem, hanc damno, detestor, execror. Quia, cum præcipue subsidia temporalia exinde requirant, verbum etiam Dei exteriori quadam locutione prædicant, non cordis affectu: quo fit, vt auditores, cernentes doctores suos tam auide transitoris lucellis inhiare, prædicationi quoque eorum perfunctorie, oscitanter, & quasi aliud parui momenti agentes adstant. Si autem Sacerdos, cui delegatum sit officium prædicandi, foret cura temporalium solutus, neque ab auditoribus quidquam præcipue exspectaret, non adulatorie, non perfunctorie ad aures tantum prædicaret verbum Dei, sed ad cor Ierusalem: arguendo cum omni imperio, euellendo, destruendo, disperdendo, & dissipando, si necesse sit, non consuendo puluillos, iuxta Prophetæ dictum, in omni cubito manus; & faciendo ceruicalia sub capite vniuersæ ætatis. Ac rursus populus, qui in Prædicatores, tamquam in speculum, oculos conijcit, ex iisq; sumit quod imitetur, si videret eos veritatem libere proclamare, nihil habens maledicere de illis, in melius sine dubio per eorum doctrinam proficeret, vitamq; suam corrigere conaretur. Vid. S. Gregorium Moralium l. 24. c. 10.

Isa. 40.

Iere. 1.

Eze. 13.

Trid.

vbi supra.

1. Ti. 3.

De eodem: & quod sponte oblatum recipi potest.

30 Si Sacramentum dare distuleris, etiam si fueris omni paupertate vallatus, non pastor es, non Christi

Christi minister es, sed mercator. Non igitur pe-
tas, non etiam tantum pro baptismo recipias, si
cum Simone Mago perire non velis: nam facto
pacto Sacramentum vendidisti, & Salvatorem tu-
um perdidisti cum Iuda. Spontanea, & sincera vo-
luntate porrige Sacramenta, nihil promittendo,
nihil expectando, nihil de promisso desiderando.
Sed, si tibi datur, iuste recipis, iuste possidere potes.
Memento tamen, quod Sacerdos pauperem vi-
tam gerere debet, &c. *S. August. de serm. 36. & 37. ad
fratres Eremiti.*

Deponatur Sacerdos exigens pretium ab
eo cui sacram Communionem dispen-
sat.

NVLVS Episcopus, aut Presbyter, aut Diaco. 31
nus, qui sacram dispensat Communionem, à per-
cipienti gratiam communionis aliquod pretium
exigat. Neq; enim venditur gratia, neq; pro pretio
gratiam Spiritus sancti damus; sed dignis muni-
bus sine defraudatione participare concedimus.
Si quis vero eorum, qui connumerantur in clero,
ab eo, qui sacram Communionem dispensat, ali-
quod pretium exegerit, deponatur, sicut imitator
simoniacæ fraudis. *Sexta Synod. l. q. l. c. eod. l. quid-
quid inuisibilis, cum seqq.*

Sanctissima *Eccl.*, pretio nummario æsti-
manda, de honestandaq; non est.

Ulpianus ff. de extraord. cognis. l. prima.

32
CAP.

CAPVT VIII.

Non turpis lucri cupidum.
NE SIT TURPIS LVCRI
CVPIDVS SACERDOS:
NE VSVRARIVS, NE FVR,
NE FALSARIVS,
NE ALEATOR.

SUMMARIVM.

VRPE lucrum, quid sit. 2.

Per id nihil Clericus acquirat. 4. 5.

*Neq; sit conductor, aut procurator priuato-
 rum. 5.*

*Iniqui vndequaq; etiam ex malo lucrum acquiri posse
 existimant. 2.*

Vsuræ non exigenda. 1.

Vsurarij Clerici qua pœna mulctandi. 6. 7.

Clericus furtum faciens septem annis peniteat. 8.

Clericus falsarius qualiter puniendus. 9.

Clericus alea ludens excommunicetur. 10.

Nec ludis intersit. 11.

Contrafaciens qua pœna mulctandus de iure ciuili.

12.

SI pecuniam mutuam dederis populo meo pau-
peri, qui habitat tecum, non vrgebis eum qua-
si exactor, nec vsuris opprimes. Si pignus à proxi-
mo tuo acceperis vestimentum, ante Solis occa-
sum reddes ei. Ipsum enim est solum, quo operi-
tur, indumentum carnis eius, nec habet aliud in
quo dormiat: si clamauerit ad me, exaudiam eum,
quia misericors sum. *Exod. 22. I. eu, 25. Deuter. 23. 29.*
2. Esdra 5. Psalm. 14. 54. 71. Prouerb. 28. Ezechiel. 1. 8.

Æstimauerunt lusum esse vitam nostram, &
conuersionem vitæ compositam ad lucrum, &
oportere vndecumque etiam ex malo acquirere.
Sap. 15.

Turpe lucrum quid sit.

MULTA sunt negotia sæcularia, de quibus pau-
ca perstringemus, &c. Quidquid plus iusto appe-
tit homo, turpe lucrum est, munera iniusta accipe-
re, vel etiam dare, &c. *Vide sup. c. 3. de rebus sacerdoti
prohibitis in genere, n. 5.*

Clericus nihil per turpe lucrum acqui- rat.

QUÆ per turpe lucrū in rebus Ecclesiasticis effi-
ciuntur, aliena consistunt à Deo. Ad vitæ vero hu-
ius necessitatem studia sunt diuersa. Ex eis ergo,
qui voluerit, acquirat corporis opportuna. Ait
enim Apostolus: Ad ea, quæ mihi opus erant, &
iis, qui mecum sunt, ministrauerunt manus istæ.
*Septima Synodus Nicæna c. 15. Rhem. c. 3. Iuo p. 6. c. 311:
21. q. 1. c. Clericus.*

De eodem : & quod non sit Clericus conductor, aut procurator priuatorum.

- 5 PLACVIT, vt Presbyteri, atque Diaconi, vel Clerici, non sint conductores, aut procuratores priuatorum, neque vllō turpi, & in honesto negotio victum quærant : quin respicere debent scriptum
 2.Ti. 2. esse: Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus. *Concil. Carthagin. 3.c.15. 21. q. 3. c. placuit. Paris. c. 28. de vita, & hon. Cler. c. fin.*

Si quis Clericorum detectus fuerit vsuras accipere, placuit degradari, & abstinere scilicet à Sacramentis, quousq; pæniteat.

- 6 *Concil. Eliber. dist. 47. c. eod.*

Presbyter, aut Diaconus, vsuras à debitoribus exigens, aut desinat, aut certo damnetur.

- 7 *Canon Apostolorum 44. Concil. Nicanum c. 17. Tarracon. c. 3. Carthagin. 1. c. 16. dist. 47. c. Episcopus, & per totam. 14. q. 4. c. ne hoc. de vita, & hon. Cler. c. 2. luo p. 6. c. 65. 66. 195.*

Si quis Clericus furtum fecerit capitale, id est, quadrupedem, vel domū fregerit, aut quamlibet rem melioris pretij furatus fuerit, septem annis pæniteat.

- 8 *Penitentiale Roman. 17. q. 4. c. eod.*

Falsa.

Falsarij Clerici poena.

OMNES falsarios literarum nostrarum, qui per se, vel per alios falsitatis vitium exercent, cum fautoribus, & defensoribus suis, anathematis vinculo decernimus innodatos: statuentes, vt Clerici, qui falsarij fuerint deprehensi, omnibus officiis, & beneficiis Ecclesiasticis perpetuo sint priuati; ita quod, qui per se falsitatis vitium exercuerint, postquam per Ecclesiasticum iudicem fuerint degradati, sæculari potestati tradantur, secundum constitutiones legitimas puniendi, per quam & laici qui fuerint de falsitate conuicti, legitime puniantur, si clerici fuerint, officiis & beneficiis Ecclesiasticis puniuntur. *Urbanus 3. de crim. falsi, c. ad audientiam, c. dura. c. ad falsariorum, de verborum sign. c. nouimus 2.*

Clericus alea ludens excommunicatur.

NVLLVS omnino Clericus ab hoc deinceps 10. tempore alea ludat: qui secus fecerit, excommunicatur. *Canon Apostolorum 42. dist. 35. c. Episcopus. sexta Synodus c. 50.*

Ad aleas, & taxillos non ludant Clerici, nec huiusmodi ludis intersint.

Innoc. 3. de vita & hon. cler. c. pen. ne Cler. vel mon. 11 cap. 1.

De pœna ludentium Sacerdotum, aut ludis assistentium, de Iure ciuili.

¶ INTERDICIMVS sanctissimis Episcopis, & Presbyteris, Diaconis, & Subdiaconis, & Lectoribus, & omnibus aliis cuiuslibet Ordinis venerabilis collegij, aut schematis constitutis ad tabulas ludere, aut aliis ludentibus participes esse, aut inspectores fieri, aut ad quodlibet spectaculum spectandi gratia venire. Si quis autem ex his in hoc deliquerit, iubemus hunc tribus annis à venerabili ministerio prohiberi, & in monasterium redigi. Sed in medio tempore, si se pœnitentem ostenderit, liceat Sacerdoti, sub quo constitutus est, tempus minuire, & hunc priori rursus ministerio reddere. *Auth.*

de Episcopis, & Cler. §. interdiciamus, coll. 9. de vita, & hon. Cler. cap. Clerici officia.

CAPVT IX.

Non neophytum.

NE SIT NEOPHYTVS

SACERDOS:

NE ILLEGITIMVS: NE

HÆRETICVS, AVT HÆRE-

TICORVM FAVOR:

NE APOSTATA.

SVMMARIVM.

ENES, & in lege periti, ad Reip. administra-
*tionem assumendi. 1. 5.**Pseudoprophetae, & fabricatores errorum*
non audiendi, neq; occultandi, sed manifestandi, vt
*abscindantur. 1. 4. 6.**Qui fidem numquam mutant, à Domino remunerandi. 3.**Manus cito nemini imponenda. 7.**Quis dicatur Neophytus. 8.**Ille autem in Presbyterum non ordinandus, & quare.**9. 10.**Illegitimi non promouendi. 12.**Clerici heretici, & eorum fautores qualiter puniendi.**13. 14.**Non solum boni mores, sed & nobilitas generis honores*
commendat. 15.

Ad dignitatem aliquam administrandam requiruntur tria; scilicet, sapientia, genus, fortitudo. 16.

Monachus recipiens Ordinem sacrum in apostasia non dispensatur nisi per Romanum Pontificem. 17.

1 CONGREGA mihi septuaginta viros de senibus Israël, quos tu nosti quod senes populi sint ac magistri: & duces eos ad ostiū tabernaculi fœderis, faciesq; ibi stare tecum, vt descendā & loquar tibi: & auferā de spiritu tuo, tradamq; eis, vt sustentent tecum onus populi, & non tu solus graueris. *Nu. 11.*

2 Si surrexerit in medio tui Prophetes, aut qui somnium vidisse se dicat, prædixerit signū atq; portentum, & euenerit quod locutus est, & dixerit tibi: Eamus, & sequamur deos alienos, quos ignoras, & seruiamus eis; non audies verba Prophetæ illius, aut somniatoris, &c. non acquiescas ei, nec audias, neq; parcat ei oculus tuus, vt miserearis, & occultes eum; sed statim interficies, &c. lapidibus obrutus necabitur: quia voluit te abstrahere à Domino Deo tuo, &c. *Deuter. 13. 18.*

3 Nolite ita loqui: quoniam filij Sanctorū sumus, & vitam illam expectamus, quam Deus daturus est his, qui fidem suam numquam mutāt ab eo. *Tob. 2.*

4 Abierunt in confusionem fabricatores errorum. *Isa. 45.*

5 Oportet ex his viris, qui nobiscum sunt congregati in omni tempore, quo intrauit & exiuit inter nos Dominus Iesus, incipiens à baptismo Ioannis vsq; in diem, qua assumptus est à nobis, testem resurrectionis eius nobiscum fieri vnū ex istis. *Act. 1.*

Abscin-

Abscindantur qui vos conturbant. *Gal. 5.* 6

Manus cito nemini imposueris, neq; commu- 7
nicaueris peccatis alienis. *1. Tim. 5.*

Quis dicatur Neophytus.

SICUT Neophytus tunc dicebatur, qui initio 8
sanctæ fidei erat eruditione plantatus: sic modo
Neophytus habendus est, qui repente in religio-
nis habitu plantatus ad ambiendos honores sa-
ctos irrepserit. Ordinate ergo ad Ordines acce-
dendum est. Nam casum appetit, qui ad summi
loci fastigia, postpositis gradibus, per abrupta que-
rit ascensum. Scimus autem, quod ædificati parie-
tes non prius tignorum pondus accipiunt, nisi à
mouitatis suæ humore siccentur: ne, si ante pōdera,
quam solidentur, accipiant, cunctā simul fabricā
ad terram deponant. *S. Greg. l. 7. ep. 110. ad Siagrium*
Episcopum. l. 4. ep. 51. ad virginium, dist. 48. c. eod. Conc.
Trid. sess. 23. c. 14. luo. p. 5. c. 131. S. Nicolaus ep. 2. c. 10.
Neophytus in Presbyterum non ordi-
nandus.

QVONIAM multa, siue per necessitatem, siue ex 9
quacumque causa, contra regulam gesta sunt: ita,
vt homines ex vita gentium nuper adhuc cate-
chizati, vel instructi, statim ad spiritalem baptismū
venissent; & continuo, cum baptizati sunt, etiam
ad Presbyteriū prouecti sunt. Recte igitur visum
est, de cætero nihil tale debere fieri. Nam & tem-
pore opus est, vt sit catechumenus, & post bap-
tismum multa probatione indiget, &c. *Concil. Nica-
num dist. 48. cap. eod.*

Neophytus ad dignitatem promotus existimat se esse Ecclesiæ necessarium, & aliis meliorem.

- 10 QUANDO aliquis de nouo venit ad fidem, & ad conditionem aliquam promouetur, reputat se aliis meliorem, & valde necessarium; quasi, nisi ipse esset, non haberent, vnde prouideretur Ecclesiæ. *S. Thom. super epist. 1. ad Timoth. c. 3.*

Miserum est, eum fieri magistrum, qui necdum didicet esse discipulus.

- 11 *Innoc. 1. ep. 12. ad Aurelium dist. 61. c. eod.*

Illegitimi non promouendi.

- 12 FILII Presbyterorum, & cæteri ex fornicatione nati ad sacros Ordines non promoucantur, &c. *Concil. Pictau. de filiis Presb. c. 1.*

Hæretici Clerici qualiter puniendi.

- 13 EXCOMMUNICAMVS, & anathematizamus omnem hæresim extollentem se aduersus hanc sanctam, Orthodoxam, & Catholicam fidem, condemnantes hæreticos vniuersos, quibuscumque nominibus censeantur; facies quidem diuersas habentes, sed caudas ad inuicem colligatas, quia de vanitate conueniunt in idipsum. Damnati vero presentibus sæcularibus Potestatibus, aut eorum Balliis relinquuntur animaduersione debita puniendi, Clericis prius a suis Ordinibus degradatis.

quod bona huiusmodi damnatorum, si laici
erint, confiscentur; si vero Clerici, applicentur
Ecclesiis, à quibus stipendia receperunt. *Innoc. 3. de
heretic. cap. eod. l. c. damnati, c. excommunicatus. 2.*

Hæretici, & fautores eorum, vsque ad se-
cundam generationem ab Ecclesiasti-
cis beneficiis, & publicis officiis repel-
lendi.

HÆRETICI, credentes, receptatores, defenso- 14
res, & fautores eorum, ipsorumque filij, vsque ad
secundam generationem ad nullum Ecclesiasti-
cum beneficium, seu officium publicum, admit-
tantur. Quod si secus actum fuerit, decernimus ir-
ritum, & inane. Adhæc, quoscumq; viros Eccle-
siasticos, qui ad preces huiusmodi pestilentium
personarum dignitates, personatus, & quæcum-
que alia Ecclesiastica beneficia sunt adepti, ex
nunc priuamus taliter acquisitis: volentes, quod
tales & habitis careant perpetuo; & si receperunt
illa scienter, ad alia, vel similia nequaquam in po-
sterum admittantur. *Alex. 4. de heret. c. 2. l. 6. §. hæ-
retici autem. c. §. ad hæc. Bonif. eod. l. c. tr. c. statut. 2.*

Merito hæreticorum filii parentum bonis priuan-
tur, & infamia notantur. Nam, sicut filij hominum be-
nemeritorum parentum meritis nobilitantur, quamuis
ipsi nihil fecerint, propter quod nobiles essent, vt ele-
ganter disserit Seneca l. 4. de beneficiis: sic è contrario,
male meritorum filij parentum scelere obscurantur, & in-
famia iuste notantur. Bona si quidem corporis, & quæ for-
tuna

tuna

tuna vocantur, à parentibus in liberos naturaliter transeunt, & similiter mala: vt tradit Innocentius. 3. de hereticis c. vergentis. & Plutarchus lib. de iis, qui sero à numine puniuntur.

Non solum boni mores, sed & generis nobilitas homines commendat.

- 15 **DOCET** nos Scriptura diuina, non solum mores in iis, qui prædicabiles sunt, sed etiam parentes oportere laudari, vt veluti transmissa immaculatæ puritatis hæreditas in his, quos volumus, laudari præcellat, &c. Sic etiam Sancti Samuel mater Anna laudatur; sic Isaac à parentibus nobilitatem pietatis accepit, quam posteris dereliquit. Sacerdos itaque Zacharias non solum Sacerdos, sed etiam de vice Abia, id est, nobilis inter superiores semine, &c. Neque solum à parentibus, sed etiam à maioribus Sancti Ioannis nobilitas propagatur; non sæculari potestate sublimis, sed religionis successionem venerabilis, &c. s. *Ambrosius l. i. in Lucam, à principio.*

Tria requiruntur ad dignitatem aliquam administrandam: scilicet Sapientia, Genus, Fortitudo.

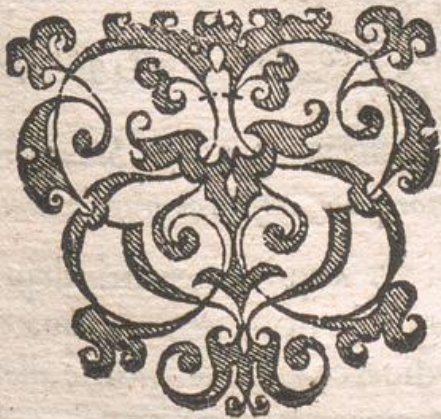
- 16 **TRIA** requiruntur, quæ faciunt facilitatem ad dignitatem aliquam administrandam. Primum quidem Sapientia, ne erret in gubernando. Secundum est Generis profapia, ne contemnatur præ-

recipiendo. *Proverb. c. vlt.* Nobilis in portis vir
 cum sederit cum Senatoribus terræ. Tertium
 Virtutis potentia in exequendo. *S. Thom. super ep.*
ad Hebr. c. i. lectione 2.

Monachus recipiens Ordinem sacrum in
 apostasia, non dispensatur nisi per Ro-
 manum Pontificem.

MONACHVS aliquem sacrum Ordinem in apo- 17
 stasia recipiens, quamlibet suo fuerit reconcilis-
 tus Abbati, & receperit pænitentiam, absque di-
 pensatione Romani Pontificis ministrare non
 poterit in Ordine sic suscepto. *Honorius 3. de*
apostatis, c. fin. Neque post apostasiam ad
 aliquem ordinem debet pro-
 moueri. *dist. 50.*

cap. fin.

CAP.

CAPVT X.

*Non superbum.*NE SIT SVPERBVS
SACERDOS.

SUMMARIVM.

QVI per arrogantiam in nomine Dei loquitur, quæ ille non præcepit, interficiendus. 1.
Abominatio Domini est omnis arrogans. 2.

In die honoris non superbiendum. 3. 4.

Deus enim superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. 5.

Sacerdos superbus sibi est daemon, & hostis. 6.

Superbiæ signa. 7. 8.

Et effectus. 9.

Sacerdos magis cogitare debet, quod sibi deest, quam quod habet. 10.

Et peccata aliena non per superbiam corrigere. 11.

Illa autem non potest esse sine pusillanimitate. 12.

3 **P**ROPHETA qui arrogantia deprauatus voluerit loqui in nomine meo, quæ ego non præcepi illi, ut diceret, aut ex nomine alienorum deorum, interficietur. *Deut. 18. 13.*

2 Abominatio Domini est omnis arrogans: etiam si manus ad manum fuerit, non est innocens. *Prou. 16.*

In die honoris tui ne extollaris, &c. *Eccl. 11.* 3
 Rectorem te posuerunt? noli extolli: esto in il- 4
 quasi vnus ex ipsis. *Eccl. 32.*
 Deus superbis resistit, humilibus autem dat 5
 gratiam. *1. Pet. 5.*

Sacerdos superbus sibi est dæmon, & ho-
 stis.

SACERDOS superbus dæmone opus non habet: 6
 ipse enim iam sibi & dæmon, & hostis, & inimicus
 est. Alienissimæ à luce sunt tenebræ: ita, & super-
 bus a virtute omni alienus est. *S. Io. Climacus gradu.*

Signa superbiæ.

SYPERBIÆ signa hæc sunt, clamor in locutio- 7
 ne, amaritudo in silentio, dissolutio in hilaritate,
 furor in tristitia, honestas in imagine, in honestas
 in actione, rancor in reprehensione. *S. Bernardus*
de interiori domo c. 41. ex S. Gregor. Moral l. 34. c. 18.
Vbi tamen legitur, Rancor in responsione, non in repre-
hensione, vt hic; & additur, erectio in incessu.

De eodem.

IN EST primitus in loquela superbi clamor, ama- 8
 ritudo in taciturnitate, excelsus & effusus in latti-
 tudinis risus, irratiōabilis in seueritate tristitia, in repre-
 hensione rancor, facilitas in sermone, verba passiuæ
 sine vlla cordis grauitate erumpentia. Ex pers pa-
 tientia est, caritatis aliena, audax ad cōtumelias ir-
 rogandas, pusillanimis, ad tolerandas, ad obediendā
 diffi-

difficilis, nisi in quo eum desiderium suum, voluntasque praeuenerit, &c. *Cassianus lib. 12. c. 29. col. lat. 16. c. 24. S. Bonau. in Pharetra l. 2. c. 6. ex S. Gregorio, Moral. l. 34. c. 18. Idem S. Bonauen. in speculo disciplinae post partic. 4. c. 5.*

Effectus superbiae.

9 QVISQVIS superbiae morbo fuerit occupatus, non solum nullam subiectionis, aut obedientiae regulam custodire dignatur, verum ne ipsam quidem auribus suis doctrinam perfectionis admittit, &c. Pro suspiriis salutaribus sputa de sicco gutture corraduntur, excreationis etiam sine vlla interpellatione phlegmatis prouocantur, digiti ludunt, & in modum quiddam scribentis volitant, atque depingunt: & ita huc, atque illuc vniuersa corporis membra commouentur, vt, dum spiritualis agitur collatio, totum se vel scamentibus vermibus, vel acutissimis sudibus credat insidere, & quidquid simplex collatio ad aedificationem protulerit audientium, ob suam fugillationem existimet esse prolatum. *Idem Cass. l. 12. c. 27. S. Bonauen. opusculo de perfectione vitae, c. 2.*

Magis cogitandum Sacerdoti, quid desit sibi, quam quid habeat.

10 MAGIS cogitare debetis, quid vobis desit. Quod habes, caue, ne perdas: quod nondum habes, supplica, vt habeas. In quantum sis minor, est considerandum, non in quantum sis maior. Si enim cogitas,

tas, quantum præcessisti alterum, time tumorem: si vero cogitas, quantum tibi deest, ingemiscis, curuaris, non laberis. *S. Bernard. super Cant. serm. 59.*

Peccata aliena non corrigenda per superbiam.

BENE alieni peccati curanda vitia suscipit, qui hoc ex cordis dilectione, & humili conscientia facit. Ceterum, qui delinquentem superbo, vel odioso animo corripit, non emendat, sed percutit: quidquid enim proteruus, vel indignatus animus protulerit, obiurgantis furor est, non dilectionis corrigentis. *S. Isidorus de summo bono libro 3. cap. 41.*

Superbia non potest esse sine pusillanimitate.

S. Bernardus ubi sup. serm. 59. super Cantica. Alia 12 vide sup. p. 2. c. 8. §. 3. de humilitate.

CAPVT XI.

Non iracundum.

NE SIT IRACVNDVS

SACERDOS:

NE IVRET, NE BLASPHEMET.

SVMMARIVM.

*IR facilis ad indignandū, est ad peccandum procliuior. 1.**Ira enim viri iustitiam Dei non operatur. 3.**Et eius tyrannis crudelior est tyrannide voluptatis. 5.**Proinde ante omnia vitia fugienda. 6.**Nec licet Sacerdoti ab illa superari. 4. 14.**Alioqui à Sacerdotio arcendus. 5.**Vbi furor. ibi libido. 7.**Necessaria tamen est ira, non vt domina, sed vt ancilla. 8.**Que autem sit iusta. 9.**Non iurandum per calum, neque per terram. 2. 10.*

II. 12.

*Quando autem Sacerdoti necesse sit iuramentum prestare, qualiter id facere debeat. II.**Cuiquam tamen laico super Euangelia iurare Sacerdos non debet. 12.*

Nequa

Neque per creaturas iurare, sub excommunicationis
pœna. 13.

Inperiurio Sacerdos captus deponendus, & ab officio
& beneficio suspendendus. 14. 15.

Contra blasphemum Clericum qualiter procedendum.
16. 17.

Qui ad indignandum facilis est, erit ad pec- 1
candum procliuior. *Prou. 29.*

Ego autem dico vobis, non iurare omnino, ne- 2
que per cælum, quia thronus Dei est, &c. Sit ser-
mo vester, Est, est; Non, non: quod autem his a-
bundantius est, à malo est. *Matth. 5.*

Sit tardus ad iram: ira enim viri, iustitiam Dei 3
non operatur. *Iacob. 1.*

**Non licet Sacerdoti esse iracundo, aut
furibundo.**

**Non licet Sacerdoti percutere seruos, non oc- 4
cidere, non iracundiam portare: quia Dominus
eius humilis, benignus, & misericors est. non ergo
licet furiosum esse Sacerdotem. Nihil enim fetidi-
tis, nihil damnosius, nihil leuius, nihil turpius
in pastore furiositate. S. Augustinus serm. 36. ad fra-
tres Eremi.**

**Ira tyrannis crudelior tyrannide volu-
ptatis; & , qui eam habet, à Sacerdotio
arcendus.**

Est quædam voluptas iræ excandescencia, 5

cuius tyrannis Sacerdotis animum vbi possedit, voluptatis tyrannide crudelior, truculentiorque est, &c. *Et paulo superius*: Huiusmodi autem ingenio præditi homines ab Episcopatus cancellis, à Sacerdotij claustris procul arcendi sunt. Nam Episcopum inedia minime extenuari, cruciariue, tum eundem nudis pedibus non ingredi, id certe nihil incommodabit Ecclesiæ vniuersitati: at vero agrestioris animi ferocitas, furorque tum domino possessorique suo, tum etiam proximo ingentium calamitatum auctor sæpe fuit, &c. *S. Chrysof. de Sacerdotio l. 3.*

Iracundiæ vitium ante omnia vincendum.

- 6 Sicut nihil est præponendum caritati; ita furori, vel iracundiæ, nihil est è contrario postponendum. Omnia namque, quamuis vtilia, ac necessaria videantur, spernenda tamen sunt, vt iræ perturbatio deuitetur. *Cass. Coll. 16. c. 7.*

Vbi furor, ibi libido.

- 7 Vbi furoris infederit virus, libidinis quoque necesse est incendium penetrare. *Idem Cassian. l. 6. c. fin. & coll. 12. c. 6.* Quia vir iracundus inhonestus est. *Ex Prouerbiis Salomonis c. 11. iuxta translationem lxx. Interpretum, secundum eundem Cassianum. l. 8. c. 1.*

Ira necessaria vt ancilla, non vt domina.

- 8 CURANDVM summopere est, ne ira, quæ instrumentum

strumentum virtutis assumitur, menti domine-
tur; ne quasi domina præeat, sed quasi ancilla, ad
obsequium parata, à rationis tergo numquam re-
cedat. *S. Gregor. Moral. l. 5. c. 31. l. 26. c. 28. l. 7. ind. 2.*
ep. 126. S. Bonaven. in Phar. l. 4. c. 36.

**Ira iusta est, qua quis irascitur suis, & alie-
nis peccatis.**

Gloss. super Ps. 30. Cap. l. 8. c. 8. Alia vide sup. p. 2. c. 9
3. §. 3. de suauitate in verbis, & c. 8. §. 1. de modestia, &
§. 2. de patientia.

Nulla modo iurandum, & quare.

Dico vobis, non iurare omnino: ne scilicet iu- **10**
rando semel ad facilitatem iurandi veniatur, ex **Mass. 5.**
facilitate ad consuetudinem, & ex consuetudine
in periurium decidat. *S. August. de mendacio.*

**Sacerdos ex leui causa iurare non debet;
quando autem sit necesse qualiter id
faciendum.**

11
Si quis Presbyter contra laicum, vel laicus con-
tra Presbyterum aliquam habet querimoniam con-
trouersiam, Episcopo præcipiente, sine persona-
rum acceptione finiatur: & laicus per iuramen-
tum, si necesse sit, se expurget; Presbyter vero vice
iuramenti per sanctam consecrationem interroge-
tur. Quia Sacerdotes ex leui causa iurare non de-
bent. Manus enim, per quam corpus & sanguis
u 3 Chri-

Christi conficitur, iuramento polluetur? Absit, cum Dominus in Euangelio discipulis suis (quorum vicem nos indigni in sancta gerimus Ecclesia) dicat: Nolite omnino iurare: Sit autem sermo vester, Est, est; Non, non: quod autem his abundantius est, à malo est. *Concil. Tribur. 2. q. 4. c. eod.*

Matt. 5.

Nullus Clericus cuiquam laico iuret super Euangelia.

- 12 **NVLLE** ex Ecclesiastico Ordine cuiquam laico quidquam super sacrosancta Euangelia iurare præsumat, sed simpliciter cum veritate dicat, Est, est; Non, non. Sed, si est aliquid, quod tibi obijciatur, prout iudicauerint qui eiusdem Ordinis sunt, aut corrigatur, aut expurgetur. *Concil. Rhem. 22. q. 5. c. eod.*

Clericum per creaturas iurantem acerrime obiurgandum; si perstiterit in vitio excommunicandum.

- 13 *Concil. Carthag. 4. c. 60. 61. 62. 80. 82. q. 1. cap. eod. cap. si quis.*

Sacerdos in periurio captus deponatur.

- 14 **PRESBYTER**, aut Diaconus, qui in periurio captus est, deponatur; non tamen communione priuetur: dicit enim Scriptura: Non vindicabit Dominus bis in idipsum. *Can. Apostolorum. 25. dist. 81. cap. eod. Iuo p. 6. cap. 3.*

Num. 1.

Clerici

Clerici periuri ab officio & beneficio suspendendi.

CLERICOS, si religionem fidei, & iuramenti sui violasse constiterit, ab officio & beneficio suspendatis. *Lucius 3. de fideiuss. c. peruenit.* Quia non merentur Ecclesias regere, qui sunt crimine periurij irretiti. *Alex. 3. de iureiur. c. querel.*

Qualiter procedendum contra Clericum blasphemum.

QUICVMQVE Deo palam maledixerit, contumeliosis atque obscenis verbis Dominum nostrum Iesum Christum, vel gloriosam Virginem Mariam expresse blasphemauerit, si Clericus vel Sacerdos fuerit, eo ipso, quod de delicto huiusmodi fuerit conuictus, etiam beneficiorum, quæcumque habuerit, fructibus, applicandis vt infra, vnus anni spatium mulctetur. & hoc sit pro prima vice, qua blasphemus ita deliquerit: pro secunda, si ita deliquerit, & conuictus fuerit, si vnicum habuerit beneficium, eo priuetur; si autem plura, quod ordinarius maluerit, id amittere cogatur: si tertio arguatur, & conuincatur, dignitatibus, & beneficiis omnibus, quæcumque habuerit, eo ipso priuatus existat, ad eaque vltius retinenda inhabilis reddatur; eaque libere impetrari, conferrique possint. *Concil. Lateran. sub Leone X. cap. de reform. curiæ, & aliorum.*

De eodem.

- 17 Si quis per capillum Dei, vel caput iurauerit, vel alio modo blasphemia contra Deum usus fuerit, si in Ecclesiastico ordine est, deponatur. S. Pius Papa 22. q. 1. c. eod.

CAPVT XII.
NE SIT FORNICARIVS
SACERDOS,
AVT ALIIS CARNIS OPE-
RIBVS INSERVIAT.

SUMMARIVM.

AMERETRICE longe fugiendū, quia nouissi-
ma illius amara quasi absynthium, &
acuta quasi gladius biceps. 1. 2.

Melius est habitare cum iniquo viro, quam cum mu-
liere beneficiente. 3.

Fornicatio, & omnis immunditia nec nominanda, quis
omnis fornicator, & immundus non habet heredi-
tatem in regno Dei. 4.

Qui post acceptum Ordinem sacrum in peccatum car-
nis lapsus fuerit, deponatur, ex Apostolico decreto.
5. 6.

Secundum vero decretum Canonis penitentialis aliter
puniendus. 7.

Non

Non tamen sicut laicus publice debet penitere. ibi-
dem.

Libido seuus criminum stimulus. 8.

Adulter Clericus qualiter puniendus. 9.

Qualiter concubinaris. 10. 11.

Eius Missa non audienda. 12. 13. 14.

De Presbyteris, qui filios habent. 15. 16. 17.

Clericus contra naturam peccans qualiter punien-
dus. 18.

Majorum criminum poena septem annorum spatio con-
cluditur, nisi peccatum sit contra naturam, aut quid
simile. 19.

Centum enim annorum inuenitur penitentia imposita,
ibidem.

Clerici matrimonia contrahentes ipso facto excommu-
nicati. 20.

Subdiaconus matrimonium contrahere non potest. 21.

Sacerdos cum filia spirituali fornicationem committens
qualiter puniendus. 22.

Caute procedendum in principiis familiaritatum cum
feminis. 23. 47.

Quia periculosa, & perniciosa sunt eiusmodi familia-
ritates Sacerdotibus, maxime cum illis feminis, quae
spirituales videntur. 24.

Vere enim continens etiam probarum feminarum fa-
miliaritates fugit. 25. 26. 47.

Ut serpentes. 27.

Ut ignem. 28.

Neque solus cum sola sedere debet Sacerdos. 32. 33. 34.
35. 36. 37. 38. 39.

Quantumuis despecta, & vetula, quia citius delinquitur vbi securius viuatur. 41.

Neque cum extranea. 42.

De quo optima documenta. 40.

Licet tamen Sacerdoti cum aliquibus conuersari. 43. 44. 45.

Id tamen vrgente necessitate, & qualiter cum illis colloquendum. 27. 28. 29. 30. 31. 32.

Clericus frequentans monasteria monialium qualiter coercendus. 46.

Ieiunia legitima quæ. 7.

Subintroducæ mulieres quæ. 12. Coinductæ, Aliena. ibidem.

Agapeta quæ. 34.

- 1 **F**AVVS distillans labia meretricis, & nitidius oleo guttur eius. Nouissima autem illius amara quasi absynthium, & acuta quasi gladius biceps, &c. Longe fac ab ea viam tuam, & ne appropinques foribus domus eius, &c. *Prou. 5.*
- 2 Inueni amariorem morte mulierem, quæ laqueus viatorum est, & sagma cor eius, vincula sunt manus illius. qui placet Deo, effugiet illam; qui autem peccator est, capietur ab illa. *Eccl. 7.*
- 3 In medio mulierum noli commorari: de vestimentis enim procedit tinea, & à muliere iniquitas viri. Melior est enim iniquitas viri, quam mulier benefaciens. *Eccl. 42. Intellige, ad cohabitandum.*
- 4 Fornicatio autem, & omnis immunditia nec nominetur in vobis, sicut decet Sanctos, &c. Quia
omnis

omnis fornicator, aut immundus non habet hereditatem in regno Christi, & Dei. *Ephes. 5.*

Qui post acceptum sacrum Ordinem lapsus in peccatum carnis fuerit, sacro Ordine ita careat, vt ad altaris ministerium vltterius non accedat.

s. Gregor. dist. 50. c. peruenit.

5

Presbyter, qui in fornicatione captus est, deponatur; non tamen communione priuetur; dicit enim Scriptura: Non vindicabit Dominus bis in idipsum. *Num. 1.*

Canon Apostolorum 25. dist. 81. c. eod.

6

Sacerdos fornicarius qualiter ex decreto Canonis pænientialis puniendus; non tamen publice, sicut laicus. Et eodem modo puniendus omnis, qui deponendus.

PRESBYTER, si fornicationē fecerit, quamquam secundum Canones Apostolorum debeat deponi; tamen iuxta auctoritatem Beati Papæ Siluestri, si in vitio non perdurauerit, sed sua sponte confessus adiecit, vt resurgat, decem annis in hunc modum pæniteat: tribus quidem mensibus privato loco à ceteris remotus pane & aqua, à vespera in vesperam vtatur; tantum autem diebus Dominicis, & præcipuis festis modico vino, & pisciculis, atque leguminibus recreetur, sine carne & sanguine, ouis, & caseo: sacco indutus humi

adhæ-

adhæreat; die ac nocte iugiter misericordiam Dei omnipotentis imploret. finitis tribus mensibus continuis exeat; tamen in publicum non procedat, ne grex fidelis in eo scandalum patiatur. Neq; enim debet Sacerdos publice penitere, sicut laicus. Postea aliquantisper resumptis viribus, vnum annum & dimidium in pane & aqua expleat, exceptis Dominicis, & præcipuis festis, in quibus vino, & sagimine, ouis, & caseo, iuxta canonicam mensuram vti poterit. finito primo anno & dimidio, corporis & sanguinis Domini, ne indurescat, particeps fiat, & ad pacem veniat; Psalmos cum fratribus in choro vltimus canat; ad cornu altaris non accedat; iuxta B. Clementis vocem, minora gerat officia. Deinde vero vsq; ad expletionem septimi anni, omni quidem tempore, exceptis Paschalibus diebus, & tres legitimas ferias in vnaquaq; hebdomada in pane & aqua ieiunet. Expleto septimo anni circulo, si sui confratres, apud quos pænituit, eius condignam pænitentiam collaudauerint, Episcopus in pristinum honorem, iuxta B. Calixti Papæ auctoritatem, eum reuocare poterit. Sane sciendum est, quod secundam feriam, vnum psalterium canendo, aut vnum denarium pauperibus dando, (si opus est) redimere poterit. Finitis autem septem annis, deinde vsque ad finem decimi anni sextam feriam (nulla interueniente redemptione) obseruet in pane & aqua. Eadem quoque pænitentia erit Sacerdoti, de omnibus aliis peccatis, & criminibus, quæ eum in depositionem inducunt.

unt. *Ex Canonibus Theodori Hibernensis dist. 82. cap.*
rod.

a Ieiunia legitima] Intelliguntur soluenda feria
quarta, & sexta, in illa propter initum à Iudæis Conci-
lium de proditione Domini; in hac, quod in ipsa pro no-
bis Dominus passus sit: vt colligitur ex S. Apollonio de
consecr. dist. 3. c. ieiunia. Canon Apostolorum 68. S. Cle-
mens de constit. Apostolorum l. 5. c. 16. l. 7. c. 22. S. Ig-
natius ep. ad Philippenses. Tertullianus aduersus Pfy-
chicos, c. 10. Rabanus Maurus de institutione clerico-
rum l. 2. c. 24. S. Leo serm. 4. de ieiunio septimi mensis, &
alibi saepe. S. Epiphanius haeresi 75. contra Aëtium. Ori-
genes hom. 10. in Leuit. S. Cyrillus in Leuiticum l. 10.
Item, & feria secunda, vt in suprad. c. presbyter, dist.
82. II. q. 3. c. de illis. 22. q. 5. c. 1. Aliqui tamen, teste Lu-
douico Romano, pro secunda feria ponunt sabbatum. Vi-
de S. Isidorum de officiis l. 1. c. 42. & Rabanum vbi sup.
tuonem p. 4. c. 28. Romæ tamen consuetum esse ieiunare
tribus per hebdomadam diebus, nempe feria quarta,
sexta, & sabbato, testis est S. Augustinus ep. 86. ad Ca-
fulanum.

Libido sæuus criminum stimulus.

SÆVVS criminum stimulus libido est, quæ num- 8
 quam manere quietum patitur affectum: nocte
 feruet, die anhelat. S. Ambros. de Abel, & Cain.

Clericus adulter qualiter puniendus.

SI quis Clericus adulterasse, aut confessus, aut 9
 conuictus fuerit, depositus ab officio, commu-
 nione

nione concessa, in monasterio toto vitæ suæ tempore detrudatur. *Concil. Aurelian. dist. 81. c. eod.*

Clericus concubinarius qualiter puniendus.

10 QVAM turpe, ac Clericorum nomine, qui se Diuino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitia sordibus, immundoq; concubinato versari, &c. Prohibet sancta Synodus quibuscumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio in domo, vel extra detinere, aut cum iis vllam consuetudinem habere audeant; alioquin pœnis, à sacris Canonibus, vel Statutis Ecclesiarum impositis, puniantur. Quod si, à superioribus moniti ab iis se non abstinuerint, tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum suorum quorumcumque, & pensionum, ipso facto sint priuati, quæ fabricæ Ecclesiæ, aut altari pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin vero, in delicto eodem cum eadem, vel alia femina perseverantes, secundæ monitioni adhuc non paruerint: non tantum fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant; sed etiam ab ipsorum beneficiorum administratione, quoad Ordinarius, vti Sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendantur: & si ita suspensi, nihilominus eas non expellant, aut cum iis etiam versentur, tunc beneficiis, portionibus, ac officiis, & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis perpetuo priuentur;

atque

atque inhabiles, ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficiis, ac officiis in posterum reddantur, donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa visum fuerit dispensandum. Sed si postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint, præter prædictas poenas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exemptio prædictam executionem impediatur, aut suspendat, &c. *Concil. Tridentin. Sess. 25. c. 14. de cohabit. Cler. & mul. c. 2. & 3. de sentent. excom. c. si concubina. Concil. Aurelian. 3. c. 14.*

De eodem.

SI Clerici tuæ iurisdictionis, siue in sacris Ordinibus, siue in inferioribus constituti, fornicarias detinent; nisi eas ad secundam, vel ad tertiã communionem à se dimiserint, easdem de cetero contempturi, liceat tibi eos Ecclesiis, vel earum portionibus, appellatione postposita, spoliare, officio ipsis nihilominus interdicto. *Alex. 3. de cohabit. Cler. & mul. c. sicut, c. si autem.*

Concubinarij Missa non audienda.

NVLLVS Missam audiat Presbyteri, quem scit concubinam indubitanter habere, aut b subintroductam mulierem. Vnde ipsa sancta Synodus hoc capitulum sub excommunicatione statuit. *Nicolaus Papa dist. 32. c. eod. iuncto c. præter, & dist. 81. c. si quis*

qui sunt. Quod vide intelligendum sub distinctione, quam ponit Lucius Papa de cohab. Cler. & mul. cap. vestra.

b Subintroducæ mulieres] sunt, quas Græci Synnis Actas vocant, hoc est, interp̄etes; quas olim Monachi, ac Sacerdotes apud se retinebant: quæ nec eorum vxores erant, neq; concubinæ; sed comites, & sociæ calibatus. Postea vero Nicæna Synodus can. 3. propter fornicationis suspicionem hoc genus contubernij improbauit, dist. 32. c. interdixit. meminit Iustinianus nouella 123. & Epiphanius hæresi 67. 78. 80. vbi eas Coinductas appellat, & Rufinus Alienas, & Eusebius hist. Eccles. l. 7. Aduersus illas extat homilia S. Chrysost. tom. 5. Nouissime Iacobus Byllius l. 1. c. 39. observationum sacrarum.

De eodem.

- 13 NON solum Sacerdotes, qui Sacramenta indigne tractant, iram Dei super se prouocant, sed omnes, qui ip̄sis indigne celebrantibus quodammodo communicant, vel fauendo, vel negligendo, vel fouendo, vel permittendo, cum oporteat remedia adhibere, &c. Ioan. Driedo de libertate Christiana l. 3. c. II.

De eodem.

- 14 SI qui sunt Presbyteri, Diaconi, vel Subdiaconi, qui in crimine fornicationis iaceant, interdiciamus eis ex parte Dei omnipotentis, & sancti Petri auctoritate introitum Ecclesiæ, vsque dum peniteant, & emendent. Si qui vero in peccato suo per-

Seuerare maluerint, nullus vestrum eorum præsumat audire officium: quia benedictio eorum vertetur in maledictionem, & oratio in peccatum, testante Domino per Prophetam: Maledicam benedictionibus vestris. Qui vero huic saluberrimo præcepto obedire noluerit, idololatriæ peccatum incurrit, Samuele testante, &c. *B. Gregor. vij. dist. 81. c. eod.*

De Presbyteris, qui filios habent.

PROPOSISTI, quid de his obseruari debeat, quos **15**
in Diaconij ministerio, aut in officio Presbyterij positos incontinentes esse, aut fuisse, generati filij prodiderunt. De his & diuinarum legum manifesta est disciplina, & beatæ recordationis viri Syricij Episcopi monita euidentia commearunt, vt in continentibus, in officiis talibus positi, omni Ecclesiastico honore priuarentur; nec admittantur ad tale ministerium, quod sola continentia oportet impleri, &c. *Innocentius Papa dist. 82. c. eod. c. plurimos. c. quia aliquanti, can. 22. Apostolorum Iuo p. 6. c. 193*

De eodem.

Eos Presbyteros, qui in Presbyterio filios pro- **16**
crearunt, iubebitis in medio collocari; discussisq; obiectionibus, quæ ipsis Presbyteris impinguntur, si conuicti fuerint, à Sacerdotali remoueantur officio, (quia, qui sancti non sunt, sancta tractare non possunt,) alienique efficiantur à ministerio, quod viuendo illicite polluerunt. *Idem Innoc. dist. 81. c. Maximianus. Iuo p. 6. c. 96.*

x

De

De eodem.

- 17 CVM multæ super incontinentia Ordinis clericorum hæctenus emanarint sententiæ Patrum, & nullatenus ipsorum reformari quiuêrit correctio morum, vsq; adeo sententiam iudicantium pro-
traxere commissa culparum, vt non tantum ferretur vltio in auctores scelerum, verum & in progeniem damnatorum. Ideoq; quilibet ab Episcopo vsque ad Subdiaconum deinceps, qui vel ex ancillæ, vel ex ingenuæ detestando connubio in honore constituti filios procreauerint, illi quidem, ex quibus geniti probabuntur, Canonica censura damnentur. Proles autem aliena pollutione nata non solum hæreditatem numquam accipiet; sed etiam in seruitutem eius Ecclesiæ, de cuius Sacerdotis vel ministri ignominia nati sunt, iure perenni manebunt. *Concil. Toletan. 9. 15. q. 8. c. eod. luo p. 6; c. 425.*

Clericus contra naturam peccans qualiter puniendus.

- 18 QVICVMQVE Clerici illa incontinentia, quæ contra naturam est (propter quam ira Dei venit in filios diffidentia, & quinque ciuitates igne consumpsit) deprehensi fuerint laborare, deiciantur à clero, vel ad agendam pænitentiam in monasteriis detrudantur. *Alex. 3. de excess. prælatorum c. Clerici.*

Maio

Maiorum criminum pœnitentia septem annorum spatio concluditur, nisi sit peccatum contra naturam, vel quid simile.

ECCLESIASTICA consuetudine est usurpatum, ¹⁹ ut maiorum criminum pœnitentia c septem annorum spatio concludatur; nisi vel officij excellentia, vel criminum magnitudo vulgarem consuetudinem excedens (veluti dum contra naturam humanæ societatis parentibus, vel liberis, vel aliis huiusmodi personis adherens, vel dum relicto naturali usu contra naturam more Sodomitico fornicamur, vel vsq; ad coitum brutorum animalium prolabimur) præmissum spatium transcendere cogat. 33. q. 2. c. hoc ipsum. §. hoc autem. Qualiter autem hæc pœnitentia septem annorum sit agenda, vide Concil. Triburien. c. 55. 56. 57. 58.

[Septem annorum] etiam centum annorum pœnitentiam inuenimus, ut videre est apud Cardinalem Petrum Damianum de Dei omnipotentia, ep. 3. c. 14. in vita S. Dominici Loricati.

Clerici matrimonia contrahentes ipso facto excommunicati.

CLERICOS in sacris Ordinibus constitutos matrimonia contrahentes refrænare metu pœnæ ab huiusmodi eorum temeritatis audacia cupientes, ipsos excommunicationis sententiæ ipso facto decernimus subiacere: præcipientes Ecclesiarû Prælati, ut illos, quos eis constiterit taliter contraxisse,

excommunicatos publice tamdiu nuncient, seu à suis subditis faciant nunciari, donec suum humiliter recognoscentes errorem, separantur ab inuicem, & absolutionis obtinere beneficium mereantur. Per prædicta quoque viribus, quæ sic contrahentibus alias pœnas imponunt, in nullo volumus derogari. *De consanguin. & affin. Clem. vnica. dist. 81. c. quidam Clerici.*

Subdiaconus matrimonium contrahere non potest.

21 MANDAMVS, quatenus, si Subdiaconus qui sibi quandam coniugem copulauit, ad monasticum ordinem transire voluerit, & tibi post laudabilem conuersationem ipsius visum fuerit, eum ad maiores Ordines promoueri concedas. Quod si ad religionem se transferre noluerit, eum neque in Subdiaconatu ministrare, neque ad altiores permittas Ordines promoueri: in minoribus tamen Ordinibus poterit ministrare. *Alex. 3. qui Clerici vel vouentes c. ex literarum.*

Sacerdos cum filia spirituali fornicationem committens qualiter puniendus.

22 SI quis Sacerdos cum filia spirituali fornicatus fuerit, sciat se graue adulterium commisisse. Idcirco femina, si laica est, omnia derelinquat, & res suas pauperibus tradat; &, conuersa in monasterio, Deo vsque ad mortem seruiat. Sacerdos autem, qui malum exemplum dedit hominibus, ab
omni

omni officio deponatur, & peregrinando duode-
cim annis pæniteat: postea vero ad monasterium
vadat, ibiq; cunctis diebus vitæ suæ Deo seruiat. *S.*
Celestinus Papa 30. q. 1. c. eod.

**Caute procedendum in principiis fami-
liaritatum cum feminis.**

SÆPE spiritu inceptus amor consummatur car- 23
ne, &c. Astutus esse debes. Diabolus enim in prin-
cipio incautæ familiaritatis occultat laqueos ten-
tationis carnalis, reputans, quod desisterent à mu-
tua dilectione, si sentirent inde stimulos peccati:
donec per longam familiaritatem, & incautam se-
curitatem affectus amborum ita conflati, & con-
glutinati fuerint in amore, quod, etiam si sentiant
sibi inde imminere tentationis periculum, nesci-
ant resilire, nec ab inuicem separari, viribus spiri-
tualibus ita debilitatis in eis, quod neuter valet si-
bimet vim facere tantam, vt euellat se de laqueo;
immo timet alterum in tantum contristare, quod
etiam fere putet per fidum, si deserat eum; & sic
captus consentit alterius voluntati, & propriæ in-
firmitati in omne peccatum, &c. *S. Bonau. de refor.*
mentis p. 2. c. 23. & de processu 6. religionis. c. 15.

¶ 16. vbi optime de differentia amo-
ris spiritualis, & car-
nalis.

Perniciosa, & periculosa Sacerdotibus affectio, familiaritas, & colloquia cum feminis; maxime cum illis, quæ videntur spirituales.

24 LICET carnalis affectio omnibus sit periculosa, & damnosa, ipsis tamen Sacerdotibus magis perniciosa; maxime quando conuersantur cum persona, quæ spiritualis videtur. Nam, quamuis horum principium videatur esse purum, frequens tamen familiaritas domesticum est periculum, delectabile detrimentum, & malum occultum bono colore depictum, &c. Vnde Augustinus: Nectamen, quæ sanctiores sunt, minus cauendæ: quo enim sanctiores fuerint, eo magis alliciunt, & sub prætextu blandi sermonis immiscunt se vitiis impiissimæ libidinis. Crede mihi, Episcopus sum, in Domino loquor, non mentior: cedros Libani, id est, contemplationis altissimæ homines; & gregum arietes, id est, magnos Ecclesiæ Prælatos, sub hac specie corruisse, reperi, de quorum casu non magis præsumebam, quam Ambrosij, & Hieronymi. Idem S. Bonau. de ratione confitendi, & puritate conscientie c. 14. S. Thom. opusc. 64. S. Aug. ep. 132. Quod maxime cauendum est, ne seruum sponsi dum de sponso audire frequentat, æqualiter ac sponsum amet, & aliquando sponsi obliuiscatur, & pronubus diligatur. S. Basilius de vera virginitate. In simili S. Gregor. p. 2. Pastoralis c. 8. Moralium l. 22. c. 12.

Vere

Vere continens, assiduas mulierum, etiam probarum, familiaritates fugit.

S. Ephraëm de temperantia.

25

De eodem.

Ipsi non fallimus, quoties inordinate credimus, estimantes per fidem nostram legis præcepta mutari, vt inter masculos, & feminas speremus, passim castitatem inuiolabilem custodiri. Difficile quis venenum bibit, & viuet. Verendum est dormienti in ripa, ne cadat, cum dicat Apostolus: Qui se existimat stare, videat, ne cadat. In hac parte expedit plus bene timere, quam male fidere. Et vtilius est, infirmum se Sacerdos agnoscat, vt fortis existat, quam fortis videri velit, & infirmus emergat, &c. In hac familiaritate non habitat amica concordia: quoniam non nisi discordantes inimicitias creat, &c. Quid est, quod in hac coniunctione delectet, in qua sunt solæ pugnae? &c. *Inter opera S. Cypriani de singularitate Clericorum.*

1. Co. 10.

Fugiendæ feminæ sicut serpentes, & qualiter cum eis conuersandum, idq; urgente necessitate.

MULIERES fugias sicut serpentes, & numquam loquaris cum aliqua, nisi vrgens necessitas te compellat; nec vsquam aspicias in faciem alicuius mulieris. Quod si mulier tecum loquatur, verba sua citissime occide. Nam, teste Propheta: Molliti sunt sermones eius super oleum, & ipsi sunt iacula. *S. Bonau. in regul. nouitiorum, c. 31.*

Do

x 4

De eodem: & quod fugiendæ vt ignis.

- 28 FUGIENDÆ in primis cum mulieribus congressiones sunt colloctionesque, neque ad eas vquam accedendum, nisi cum grauissima vos ad id necessitas impellit, & aliter facere non possimus. Atque, ipsa etiam vbi nos necessitas adegerit, ab ipsis non secus, atque ab igne, cauendum est; adeo, vt quam ocissime nulla mora ab istis nos extricemus, *S. Basilii de constit. monast. c. 4. & interrog. 109.*

De eodem.

- 29 MULIERVM congressus, quantum fieri potest, fuge, &c. Quod si etiam, vt cum ipsis congregiaris, necessitas aliqua te obstringat, oculos humi deiectos habe; atque ipsas quoque, quonam pacto spectandum sit, doce. Cumque pauca, quæ ipsarum animos adstringere, atq; illustrare queant, locutus fueris, statim auola, &c. *S. Isidorus Pelus. l. 2. ep. 284.*

Sermo breuis cum mulieribus, & rigidus, est habendus.

- 30 *S. Bonau. de puritate conscientia c. 15. ex S. Augustino. Vide sup. p. 2. c. 3. §. 2. de grauitate, & seueritate, Seueritas in vobis, n. 19.*

De eodem.

- 31 CVSTANDA, non continuanda est presentia; sed quasi transeunter feminis exhibenda est accessio
quo-

quodammodo fugitiua. *Inter opera S. Cypriani de
singul. cleric.*

**De eodem: & quod solus cum sola Sacer-
dos non sedeat.**

SOLVS cum sola ne sedeas in secreto, absque ar- 32
bitro, & teste, neque in præterita castitate confi-
das: quia nec tu Sampson fortior, nec sapientior
Salomone. *S. Bonau. de ratione confitendi. c. 14. ex S.
Hieron. dist. 81. c. in omnibus.*

De eodem.

CLERICVS solus ad feminae tabernaculum non 43
accedat, ne properet sine maioris natu Sacerdo-
tis iussione: nec solus Presbyter cum sola femina
fabulas misceat. Nec Archidiaconus suæ prætextu
humilitatis, aut officij frequenter intret domicilia
matronarum; aut forte per Clericos, aut domesti-
cos matronæ mandet aliquid secrete. Si agnitum
fuerit, & ille deponatur, & illa à liminibus arceatur
Ecclesiæ. *S. Clem. de constit. Apostol. distinct. 81. c. eod.
S. Ambros. de offic. lib. 1. c. 20.*

De eodem.

SI duæ, aut tres pariter ancillæ Domini mo- 34
rentur, solum ad eas ingredi non decet Sacerdo-
tem. Si quis hoc non obseruauerit, hostis est ani-
mæ suæ. Quod si post nostra monita d' agapethas
aliquis Clericus amplius quæsierit amare, quam
Christum, secundum Synodalem regulam, con-
ueniatur; ac præcepta Patrum in Nicæna definita

ei legantur. Iam vero, si couersus prædicta reliquerit, consecuti sumus maximum lucrum: Alioqui talis ab Ecclesia anathematizandus est. Geminant enim feminæ cum viris habitantes spinas, & arcana mentium acuto mucrone percunt. *S. Hieron. ad Oceanum ep. 30. luo. p. 6. c. 382.*

d Agapetha]est eadem, quæ delecta, vel amica, & sumitur in malam partem. De his euitandis extat. ep. 22. S. Hieron. ad Eustochiũ, & ep. 30. ad Oceanum. Quamuis idem Hieron. in epistolam ad Philemonem dicat, potius sonare diligibilem, quam dilectam.

De eodem.

- 35 NON decet, Clericum cum mulieribus sedere, vel fabulari, vel domum eius frequentare, ne suspicio mala inde progrediatur. O quam vilis, o quam miser, & pusillanimis reputatur Clericus, qui frequenter cum mulieribus conuersatur! Insuper valde est, & inexpertus, qui amicitias mulierum procurat. *S. August. serm. 37. ad fratres Eremi. Concil. Turon. 2. c. 10.*

De eodem exemplo S. Augustini.

- 36 LEGITVR, quod Beatus Augustinus nec cum sorore habitare consenserit, dicens: Quæ cum sorore mea sunt, sorores meæ non sunt. Docti ergo viri cautela magna nobis debet esse instructio. *S. Gregor. l. 7. ep. 39. dist. 81. c. eod.*

De

De eodem.

INHIBENDVM est, vt nullus Sacerdos feminas, 37
de quibus suspicio esse potest, retineat. Sed neque
illas, quas Canones concedunt, matrem, amitam,
& sororem: quia instigante Diabolo, & in illis sce-
lus perpetratum reperitur, aut etiam in pedisse-
quis earundem. Sed, si qua de his necessitatem ha-
buerit, Presbyteri habeant in vico, aut in villa do-
mum longe à sua conuersatione, & ibi eis, quæ
sunt necessaria, subministrent. *Conc. Mogunt. alias
Nannet. c. 3. de cohab. Cler. & mulierum. c. 1.*

De eodem.

ANCILLAS, vel libertas à cellario, vel à secreto 38
monasterio, & ab eadem mansione, in qua Cleri-
cus manet, placuit remoueri. *Burchardus. l. 2. c. 113.
ex Concil. Rhemensi, ibi tamen non inuenitur.*

De eodem.

MVLIERES quamcumque habitationem non 39
habeant in locis, in quibus Presbyteri aliquem re-
cursum habuerint. Quod si obseruare paruipen-
derint, transgressores, & qui contra interdicta fe-
cerint iudicentur. *Idem Burchardus l. 2. c. 107. ex
Concilio Melden. c. 5. sed non reperitur ibi hoc decre-
tum.*

De eodem optima documenta.

HOSPITIOLVM tuum aut raro, aut numquam 40
mulierum pedes terant: quia non potest cum Deo
toto corde habitare, qui seminarum accessibus
copulatur. Femina conscientiam secum pari-
ter habitantis exurit. Numquam de mulierum
formis

1. Cor. 7 formis disputes. Feminæ nomen tuum nesciant. Feminam, quam bene videris conuersantem, mente dilige, non corporali frequentia. Si bonum est mulierem non tangere, malum est ergo tangere. *S. Hieron. ad Nepotianum dist. 32. c. eod. S. Basilius ep. ad Gregor. Presbyt.*

Quantumuis despecta, aut vetula femina domi non tenenda: quia citius delinquitur, vbi securius viuitur.

41 Non despecta, non vetula absque affinitate peculiariter suscipienda est ad domesticum obsequium: quia magis cito delinquitur, vbi sine suspitione securum potest esse delictum: maxime, quia libidinum nulla deformitas, nulla despectio obsistit, cui Diabolus pingens speciosum facit quidquid fœdum, vel horridum fuerit. *S. August. de singul. Cleric.*

Nullus Clericus cum extranea femina habeat familiaritatem.

42 **QVIA** Diabolo nullum locum dare oportet, hoc præcipue custodiendum decernimus, vt nulli Clericorum cum extraneis feminis habeant familiaritatem; nec vllum male loquendi, vel sentiendi hominibus aditum tribuant: quia frequenter per hanc indecentem occasionem contingit, ne Diabolus, qui infideatur sicut leo in cubili suo, de ruinis seruatorum Dei insultet. Si quis vero Clericus post interdictum Episcopi sui his inhærere præ-

præsumpserit, à communione habeatur alienus.
Concil. Turon. l. c. 3.

**Quibus cum feminis liceat Sacerdoti
 conuersari.**

SACERDOTES debent prohiberi, ne cum mu- 43
 lieribus conuersentur: excepta dumtaxat matre,
 vel sorore. *S. Gregor. dist. 81. c. volumus. c. de Episc. &
 Cler. l. eum qui.*

De eodem.

INTERDIXIT per omnia sancta Synodus non 44
 Presbytero, non Diacono, vel alicui omnino, qui
 in clero est, licere subintroductam habere mulie-
 rem: nisi forte aut matrem, aut sororem, aut ami-
 tam; aut eas etiam idoneas personas, quæ suspicio-
 nes effugiant. *dist. 32. c. eod. Concil. Nicenum. c. 3. Syri-
 cius Papa. c. 12. dist. 81. c. feminas. c. oportet.*

De eodem.

NULLVS Clericorum extraneæ mulieri quali- 45
 bet collatione, aut familiaritate iungatur. Et non
 solum in domum illius extranea mulier non ac-
 cedat, sed nec ipse frequentandi extraneam mu-
 lierem habeat potestatem; sed cum matre tantum,
 sorore, aut nepte, si habuerit, aut voluerit, viuen-
 di liberam habeat potestatem. De quibus nomi-
 nibus nefas est aliud, quam natura constitu-
 it, suspicari. *Concil. Agath. c. 10. l. 10.*

p. 6. cap. 189.

Cle-

Clericus frequentans monasteria monialium qualiter coërcendus.

- 46 MONASTERIA monialium si quisquam Clericus sine manifesta & rationabili causa frequentare præsumperit, per Episcopum arceatur: & si non destiterit, ab officio Ecclesiastico reddatur immunis. *Alex. 3. de vita & hon. Cler. c. eod. 18. q. 2. c. diffinimus.*

De familiaritate cum feminis vitanda.

- 47 *Vide S. Basilium in constitutionibus monasticis c. 4. Tractatum inter opera S. Cypriani de singularitate Clericorum. S. Ambros. de off. l. 1. c. 20. S. Hieron. ep. 30. & 47. S. August. ep. 137. ad fratres Eremiti. S. Bernardum de modo bene viuendi. S. Thom. opusc. 64. S. Bonau. de ratione confitendi, & puritate conscientie. c. 14. Ioan. Casianum. l. 11. c. 17.*

CAPVT XIII.

NE SPECTACVLIS,

AVT ALIIS EIVSMODI PRO-

FANIS REBVS SACERDOS

INTERSIT:

NE CVM INTERDICTIS COM-

MVNICET IN ORATIONE:

NE HARVSPICES, SIMILESVE

CONSVLAT, NEV FIDEM

EIS HABEAT.

SVMMARIVM.

MAGI, Haruspices, & Harioli non consulens-
lendi. 1.

Qui contra fecerit qualiter punendus. 18.

Qui eis fidem habuerit, aut sortibus crediderit, excom-
municetur. 19. 20.

Presbyter, qui per inspectionem astrolabij furtum re-
quisierit, qualiter puniendus. 21.

Oculi à vanitatibus, saltationibus, & spectaculis auer-
tendi, & aures à musicis, quibus possit animus emol-
liri: quia per oculos & aures multa vitia intrant in
animam. 1. 4. 7. 8. 9. 10. 13.

Presby-

Presbyter autem, qui illis interfuerit, qualiter punien-
 dus. 11.

Et qualiter qui taurorum agitationibus interfuerit.
 12.

Qui diligit epulas, in egestate erit. 3.

Ideo vitanda. 5.

Maxime conuiuia nuptiarum. 13.

Præsertim secundarum. 14.

Qui clamdestinis nuptiis interfuerit qualiter punien-
 dus. 15.

Cum hæretico post vnam, & secundam correptionem
 non communicandum. 6.

Clericus cum deposito orans deponendus. 16.

Idem deponendus qui ingressus fuerit Synagogam Iu-
 daeorum, aut conuenticulum hæreticorum, vt cum
 eis oret. 17.

Thymelici qui. 9.

1 **N**ON declinetis ad Magos, nec ab Hariolis ali-
quid scitemini, vt polluamini per eos. ego
Dominus Deus vester. *Leu. 19. 20. Deut. 18. 4. Reg.*
17. 21. Isa. 44.

2 Auerte oculos meos ne videant vanitatem: in
via tua viuifica me. *Psal. 118.*

3 Qui diligit epulas, in egestate erit; qui amat
vinum, & pingua, non ditabitur. *Prou. 21.*

4 Cum saltatrice ne assiduus sis: nec audias illam,
ne forte pereas in efficacia illius. *Eccl. 9.*

5 Sicut in die honeste ambulemus: non in com-
messationibus, & ebrietatibus, &c. *Rom. 13.*

Hære-

Hæreticum hominem post vnam, & secun- 6
dam correptionem deuita: sciens quia subuersus
est, qui eiusmodi est, & delinquit, cum sit proprio
iudicio condemnatus. *Tit. 3.*

Abstineant Sacerdotes à spectaculis &
musicis, quibus animus possit emol-
liri.

AB omnibus, quæcumque ad aurium, & ocu- 7
lorum pertinent illecebras, vnde vigor animi e-
molliri posse credatur, (quod de aliquibus gene-
ribus musicorum, aliisque nonnullis rebus sentiri
potest) Dei Sacerdotes abstinere debent: quia per
aurium, oculorumque illecebras vitiorum turba
ad animum ingredi solet. *Concil. Turon. 3. sub Carolo
Magno, cap. 7.*

De eodem.

Non licet Sacerdotibus, & Clericis aliqua spe- 8
ctacula in nuptiis, vel conuiujs, spectare; sed oportet,
antequam ingrediantur ipsa spectacula surge-
re, & redire inde. *Martinus Papa, secundum Iuonem.
p. 6. c. 209.*

De eodem.

Non oportet ministros altaris, vel quoslibet 9
Clericos spectaculis aliquibus, quæ aut in nuptiis,
aut scenis exhibentur, interesse; sed, antequam
Thymelici ingrediantur, surgere eos de conui-
uio, & abire. *Concil. Laodic. de consecratione dist.
5. c. eod.*

y

Thy-

a Thymelici] dicuntur Histriones Cytharædi, vel Tibicines, aut Psaltæ, qui in organis, aut aliis musicis instrumentis præcinebant. ff. de his qui not. inf. l. athletas. vel à Thymele femina, quæ prima saltationes in scenis docuit, auctore Tertulliano libro de spectaculis: vel à Thymele, quod est pulpitum super quo Thymelici stantes cantabant: vt not. S. Isidorus Originum lib. 17. cap. 46.

De eodem.

10 POMPA Diaboli est in theatris spectacula; in hippodromo cursus equorum, & venationes, & reliqua omnis eiusmodi vanitas, à qua postulans liberari Sanctus ille Dei: Auerte, inquit, oculos meos, ne videant vanitatem. Non ergo sis curiosus in frequentia spectaculorum, vbi conspicias minorum petulantias, omni contumelia, & impudicitia refertas, & virorum effeminatorum choreas secteris. S. Cyrillus Hierosol. catechesi mystag. 1. S. Cyprianus l. 2. ep. 2.

Psalm. 118

Presbyter spectaculis assistens qualiter puniendus.

11 SI quis Presbyter ad aliquod spectaculum spectandi gratia venerit, iubemus hunc tribus annis à venerabili ministerio prohiberi, & in monasterium redigi, &c. C. de sancti. Episc. auth. interdici-
mus.

Clerici sub excommunicationis pœna taurorum agitationibus non interfint.

12 CLERICIS, tam regularibus, quam secularibus

bus, beneficia Ecclesiastica obtinentibus, vel in sacris Ordinibus constitutis, sub excommunicationis pœna, ne agitationibus taurorum interfint, prohibemus. *Pius V. Romæ anno 1567. Kalendis Nouembris. Quod postea confirmauit Gregorius XIII. anno 1575. die 25. Augusti.*

Clerici conuiuuiis nuptiarum, cantilenis turpibus, aut saltationibus impudicis non interfint.

QUIBUS licentia uxores ducendi non est, etiam aliarum nuptiarum cuitent conuiuia, neque his cœtibus admisceantur, vbi amatoria cantantur, & turpia, aut obsceni corporum motus choreis, & saltationibus efferuntur: ne auditus, aut obtutus sacris mysteriis deputati turpium spectaculorum, atque verborum contagione polluantur. *Concil. Agath. dist. 34. c. Presbyteri. Burchardus l. 2. c. 132. 133. 134. Concil. Nannet. c. 10. II. Carthag. 4. c. 60. 62. 80. Laodic. c. 54.*

Clerici conuiuuiis secundarum nuptiarum non interfint.

PRESBYTERVM conuiuio secundarum nuptiarum interesse non debere, maxime cum præcipiatur secundis nuptiis pœnitentiam tribuere: Quis erit Presbyter, qui propter conuiuuium illis consentiat nuptiis? *Concil. Neocæsar. 31.*

q. 1. c. de his. Iuop. 8. c. 106. Burchard. l. 9. c. 22.

y 2

Clerici

Clericus clandestinis nuptiis assistens
qualiter puniendus.

- 15 PRÆDECESSORVM nostrorum vestigiis inhæ-
rendo, clandestina coniugia penitus inhibemus:
prohibentes etiam, ne quis Sacerdos talibus in-
teresse præsumat, &c. Sane, si parochialis Sacerdos
tales coniunctiones prohibere contempserit, aut
quilibet etiam regularis, qui eos præsumpserit in-
teresse, per triennium ab officio suspendatur, gra-
uius puniendus, si culpæ qualitas postulauerit. *In-
noc. 3. de clandest. despon. c. cum inhibitio, iuncto §. sane,
Concil. Trident. §. 24. c. 1. de reform.*

Si quis, cum sit Clericus, vna cum eo, qui
est depositus, orauerit, deponatur &
ipse.

- 16 Canon. II. Apostolorum. Iudæorum, & infidelium
communicatio in multis interdicta Sacerdotibus &
Christianis.

Si quis Clericus Synagogam Iudæorum,
vel conuenticulum hæreticorum in-
gressus fuerit, vt preces cum eis con-
iungat, deponatur.

- 17 Canon. 63. Apostolorum. Et simili pœnæ subiaceat
qui eos in infirmitatibus suis curandis vocauerit. *Sexta
Synod. 28. q. 1. c. nullus. Quod extenditur, ad omnes in-
fideles ex constit. 71. Gregorij Papæ xij.*

Pres.

Presbyter consulens Haruspices, aut Magos, qualiter puniendus.

Si quis Episcopus, aut Presbyter, siue Diaconus, vel quilibet ex ordine Clericorum, Magos, aut Haruspices, aut Incantatores, aut Ariolos: aut certe Augures, vel Sortilegos, vel qui profitentur artem Magicam, aut aliquos eorum similia exercentes consuluisse fuerit deprehensus, ab honore dignitatis suæ suspensus, monasterij curam suscipiat; ibique pænitiæ perpetuæ deditus, scelus admissum sacrilegij soluat. *Concil. Toletan. 26. q. 5. c. eod.*

Clericus diuinationibus, auguriis aut sortibus credens, excommunicetur.

Si quis Clericus, Monachus, vel sæcularis, diuinationem, vel auguria crediderit obseruanda, vel sortes, quas mentiuntur esse Sanctorum, quibuscumque putauerint intimandas; cum his, qui eis crediderint, ab Ecclesiæ communione pellantur. *Concil. Aurel. 1. 26. q. 5. c. eod.*

De eodem.

Qui auguria & sortes tractant, siue sacri, siue profani, aut diuinationibus & incantamentis vacant, quibus sane studiis Dei cultus deseritur, & ad Dæmonum fallaciumque spirituum præstigiis confugitur, illos quotquot officiales attenda inuestigatione deprehenderint, Canonico anathemate, nisi à damnatis erroribus ad legitimum Dei cultum illico, admoniti, animum atque men-

tem reuocauerit, non modo non ferendos Synodus declarat; sed per officiales in vincula quoque conijciendos decernit, quousq; dæmonum, magistrorum videlicet suorum, illusionibus liberentur. *Concil. Treuir. c. de sortilegis Sacerdotibus, & laeis. Concil. Ancyranum, vt colligitur ex l. 6. c. 7. libelli sexdecim librorum partialium.*

Presbyter per inspectionem astrolabij furta requirens qualiter puniendus.

21 Ex tuarum literarum tenore accepimus, quod V. Presbyter cum quodam infami ad priuatum locum accessit, non ea intentione vt vocaret dæmonium; sed vt inspectione astrolabij furtum cuiusdam Ecclesiæ posset recuperari. Verum licet hoc ex bono zelo, & simplicitate se fecisse proponat: id tamen grauissimum fuit, & non modicam inde peccati maculam contraxit, &c. Mandamus, quatenus talem ei pro expiatione illius delicti penitentiam imponas, quod per annum & amplius, si tibi visum fuerit, eum ab altaris ministerio precipias abstinere: & ex tunc liberum sit ei exercere officium Sacerdotis. *Alex.*

3. de sortilegiis. c. 2.

regis

CAP.

CAPVT XIV.

DE ORDINES SIMO-
NIACE, AVT ALITER NON
RITE SVSCIPIANTVR.

SVMMARIVM.

SACRAMENTVM ordinis gratis confe-
rendum. 1.

Similiter & alia dona Dei. 2.

Qui autem simoniace fuerit ordinatus, ab ordinibus
suspensus est. 3.

Neque poterit quis à simoniaco Ordines recipere; licet
tamen sic susceptis ab eo poterit ministrare. 4.

Clericus ab Episcopo non suo ordinatus, nisi in quibus-
dam casibus, suspensus est. 5.

Puer ante ætatem legitimam ordinandus remanet sus-
pensus vsque ad legitimam ætatem, & ordinans à
collatione Ordinum. 6.

Duo sacri Ordines non possunt vno die eidem conferri,
vel duobus, continuato ieiunio. 7.

Excommunicatus pro manuum iniectioe scienter Or-
dines recipiens, si est Clericus secularis, deponen-
dus est; si regularis, ab Ordinis executione suspen-
sus est. 8.

- 1 **G**RATIS accepistis, gratis date. *Matth. 10.*
 2 **P**ecunia tua tecum sit in perditionem: quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri. Non est tibi pars, neq; fors in sermone isto: cor enim tuum non est rectum coram Deo, &c. *Actor. 8.*

Ordinatus simoniace est suspensus.

- 3 Is qui per simoniam ordinatus est, nihil acquirit, & ideo sit alienus à dignitate, quam pecunia acquisiuit: *iuxta Concilium Chalcedon. Can. 21. q. 1. c. si quis Episcopus. Canon 30. Apostolorum. Concil. Aruern. c. 2. Sexta Synodus. Can. 22. Concil. Lateran. sub Innocentio. 3. c. 61.*

Non debet quis Ordinem recipere ab eo, quem credit simoniacum, sed in Ordine, ab eo prius recepto poterit ministrare.

- 4 **P**ER tuas literas iniunxisti, quod cum B. in quadam domo Carthusiensi suscepisset Ordinem monachalem, à diocesano Episcopo fuit in Subdiaconum ordinatus; sed postea didicit ex relatione quorundam, quod Episcopus multoties commiserit vitium simoniæ: propter quod idem monachus in suscepto formidat Ordine ministrare, nolens ab eodē Episcopo ad superiores ordines promoueri, &c. Nos igitur respondemus, vt idem in Ordine sic suscepto secure ministret; sed

sed contra conscientiam ad superiores Ordines non
ascendat, &c. *Innoc. 3. de simonia, c. per tuas, 21. q. 1. c.*
quibusdam, & per totam.

Clericus ab Episcopo alienæ diœcesis or-
dinatus, nisi in casibus hic expressis, su-
sensus est.

STATVIMVS, vt nullus Episcopus Italiae de cete- 5
ro aliquem vltromontanum Clericum ordinare
presumat, nisi à nobis specialem licentiam habe-
at, vel ab Episcopo, de cuius diœcesi traxit origi-
nem ordinandus; vel in cuius diœcesi beneficia-
tus existit: per eius patentes literas causam ratio-
nabilem continentes, quare ipsum nolit, aut ne-
queat ordinare. Eos vero, quos contra præmissa
contigerit ordinari, manere volumus absq; spe di-
spensationis, super hoc à Sede Apostolica obti-
nendæ suspensos, &c. *Clem. 4. de temp. ord. cap. 1.*
lib. 6.

Ordinans puerum ante legitimam æta-
tem suspēditur à collatione Ordinum:
& ordinatus ab executione Ordinis vs-
que ad ætatem legitimam.

Si inueneritis ipsum puerum, cum adhuc tre- 6
decim annorum esset, in Diaconum Episcopum
Conuentrēsem ordinasse, discretioni vestræ man-
damus, quatenus, prædictum Episcopum à colla-
tione Ordinum suspendentes, ipsum, vt eidem,
quem ab executione officij Diaconi vsque ad æta-

tem legitimam in iniuriam suspendimus ordinantis, prouideat in Ecclesiastico beneficio competenti, per Ecclesiasticam censuram compellatis.
Honorius 3. de temp. ord. c. vel non est.

Duo sacri Ordines non possunt vno die eidem conferri, vel duobus continuato ieiunio.

- 7 LITERAS vestras recipimus super inordinata ordinatione Imolensis electi, quam Bononiensis Episcopus præcedenti sabbato in Diaconum, & sequenti die Dominico (continuato ieiunio) in Presbyterum ordinauit. In quo, quantum vterque deliquerit, euidenter intelligit, qui prudenter attendit: si enim vtrumque Ordinem eodem die conferri illi non licuit, pari non licuit ratione vnū Ordinem vno die, & alium altero (ieiunio continuato) conferri, &c. Præfatum itaque Bononiensem Episcopum (vt puniatur, in quo deliquit) à collatione Ordinum, Diaconij scilicet, & Presbyterij; alterum vero ab executione officij sacerdotalis, tamdiu volumus manere suspensos, donec de illis aliter disponamus. *Innoc. 3. de temp.*

ord. c. literas. c. dilectus, c. consulationi.

Si ex-

Si excommunicatus pro manuum iniectio-
ne scienter recepit Ordines, deponendus est si sit Clericus sæcularis; si regularis, ab ordin. executione suspensus est.

CVM illorum absolutio, qui pro violenta manu- &
injectione in Clericos, labem excommunicationis incurrunt, (quibusdam casibus à prædecessore nostro exceptis) Sedi Apostolicæ dumtaxat referuetur: nonnulli Ecclesiasticam sententiam negligentes, in excommunicatione positi, Ecclesiasticos Ordines accipere non formidant. Circa quod credimus distinguendum, quod tales vel sciunt excommunicationis se vinculo irretitos, vel non recolunt factum, pro quo in latæ sententiæ Canonem inciderunt: vel factum quidem scientes, iuris ignari, nesciunt ex inde se teneri. Primos, si fuerint sæculares Clerici, à susceptis Ordinibus censemus in perpetuum deponendos,

&c. *Idem Innoc. 3. de sentent. ex-
comm. c. eod.*

CAP.

CA P V T XV.
 NE SINE LICENTIA
 EPISCOPI SACERDOS
 VAGETVR,
 SACRAMENTA MINISTRET,
 V E L
 PRÆDICET.

SVMMARIVM.

OMNIS anima sublimioribus potestatibus subdita sit, illisque ab inferioribus obediendum. 1. 2.

Nihil in diœcesi faciendum à Clericis sine licentia Episcopi. 3.

Neque extra eam licet illis vagari sine eius permissu; alioqui deponendi, & suspendendi sunt. 4. 5. 6. 7.

Neque ab aliis recipiendi ad Sacramenta administranda, aut Diuina celebranda. 4.

Ad aliam parœciam se conferentes sine diœcesani licentia excommunicentur, nisi in duobus casibus. 8.

Neque habeantur vt Clerici, qui ad suam Ecclesiam ad quotidianum officium non venerint. 9.

Nullus Sacerdos potest audire confessiones secularium, nisi habeat licentiam Episcopi, aut beneficium parochiale. 10.

Aliquo-

Aliquorum criminum absolutio Episcopis reservanda, nec aliis concedenda. II.

Nullus regularis, contradicente Episcopo, etiam in Ecclesijs sui Ordinis predicet. 12.

OMNIS anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi à Deo: quæ autem sunt, à Deo ordinatæ sunt. *Rom. 13.*

Obedite præpositis vestris, & subiaceite eis. Ipsi enim peruegilant quasi rationem pro animabus vestris reddituri. *Heb. 13.*

Nihil in diœcesi faciendum à Clericis sine licentia Episcopi.

CUNCTIS fidelibus, & summopere omnibus Presbyteris, & Diaconis, & reliquis Clericis attendendum est, vt nihil absq; proprij Episcopi licentia agant: non vtiq; Missas sine eius iussu quispiam Presbyterorum in sua parochia agat; non baptizet; nec quidquam absque eius permissu faciat. *S. Clemens 16. q. 1. c. eod. Iuo p. 6. c. 123.*

Clericus non vagetur sine sui Episcopi licentia; nec ab aliis ad Sacramenta administranda, aut Diuina celebranda admittatur.

CLERICIS, vel monachis sine literis commendatijs licentia non pateat euagandi. *Concil. Veneticum 1. c. 5. Agath. c. 38. Meld. c. 2. Nec ab vlllo Episcopo ad Diuina celebranda, aut Sacramenta administranda admittatur. Concil. Trident. Sess. 23. c. 16.*
Singu-

Singuli in suis dioccesibus interdican, ne cui vago, & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat. *Idem Concil. sess. 22. de obseruandis, & euitandis in celebratione Missae.*

Non oportet ministros altaris, vel quoslibet Clericos, praeter iussionem Episcopi, ad peregrinandum proficisci.

5 *Concil. Laodic. de cons. dist. 5. c. eod. 1. Concil. Agath. cap. 52.*

Clericus vagus deponatur.

6 DE Presbyteris, aut Diaconibus, qui solent dimittere loca sua, in quibus ordinati sunt, & ad alia se transferunt, placuit, vt iisdem locis ministrarent. Quod si, relictis locis suis, ad alium se locum transferre voluerint, deponantur. *Concil. Aurelian. 1. c. 22. Chalcedon. c. 13. & 25. Nicenum c. 15. 7. q. 1. c. non oportet. Sexta Synodus Constantinop. can. 17. Septima Synodus Nicena dist. 21. c. quoniam.*

Clericus vagus suspendatur.

7 SI quis Presbyter, vel Diaconus, vel omnino ex Clericorum catalogo, relicta sua parochia, in aliam abscefferit; & cum penitus transierit praeter sui Episcopi sententiam, in alia parochia maneat, eum non amplius celebrare iubemus, maxime si, eum adhortante Episcopo, vt rediret, non paruerit, in contumacia, & insolentia perseuerans. Is tum vt laicus communicet. *Canon 15. Apostolor. Conc. Nicen. c. 16. Antioch. c. 3.*

Cleri-

Clericus ad aliam parochiam transiens,
& Episcopus illum admittens sine pro-
pria licentia excommunicetur, nisi in
duobus casibus.

CLERICOS in suis Ecclesiis constitutos non li- 8
cet in alterius ciuitatis Ecclesiis ordinari, sed quie-
scant in ea, in qua ab initio ministrare meruerunt,
exceptis illis, qui proprias ciuitates perdidierunt, &
ex necessitate ad alias Ecclesias migrauerunt. Si
vero quicumque Episcopus post definitionem
istam ad alium Episcopum pertinentem Clericum
susceperit, placuit Sanctæ Synodo, & eum, qui su-
sceperit, & eum, qui susceptus est, tam diu excom-
municatos manere, quam diu ipse Clericus reuer-
tatur ad propriam Ecclesiam. *Concil. Chalcedon. dist.*
71. c. eod. S. Gregor. ep. ad Fortunatum Episcopum.

Non habeatur vt Clericus, qui ad suam
Ecclesiam ad officium quotidianum
non venerit.

Vide sup. p. 1. c. 4. §. 1. de templis, & Ecclesiis, c. Pres- 9
byter, Diaconus, n. 20.

Nullus Sacerdos potest audire confessio-
nem sæcularium, nisi habeat licentiam
Episcopi, vel beneficium parochiale.

QVAMVIS Presbyteri in sua ordinatione à pecca- 10
tis absoluendi potestatem accipiant; decernit tamen
Sancta Synodus, nullum, etiam regularem, posse con-
fessio-

fectiones sæcularium, etiam Sacerdotum, audire; nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur necessarium, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: priuilegijs, & consuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obstante. *Concil. Trident. Sess. 23. c. 15. de sepult. Clem. dudum, §: ac deinde.*

Aliquorum criminum absolutionem oportet Episcopis reseruari, neq; alijs concedi.

II QVONIAM natura, & ratio iudicij illud exposcit, vt sententia in subditos dumtaxat feratur persuasum semper in Ecclesia fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam iurisdictionem non habet. Magnopere vero ad Christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimis Patribus nostris visum est, vt atrociora quædam, & grauiora crimina, non à quibusuis, sed à summis dumtaxat Sacerdotibus absoluerentur. Vnde merito Pontifices Maximi, pro suprema potestate sibi in Ecclesia vniuersa tradita, causas aliquas criminum grauiores suo potuerunt peculiari iudicio reseruare. Neque dubitandum est, quando omnia, quæ à Deo sunt, ordinata sunt, quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuique diocesi, in ædificationem tamen, non in destru-

Ro. 13.

tionem

tionem, liceat, pro illis in subditos tradita supra
reliquos inferiores Sacerdotes auctoritate; præ-
fertim quoad illa, quibus excommunicationis
censura annexa est, &c. *Idem Conc. Trid. Sess. 14. c. 7.*

Nullus sæcularis, vel regularis, etiam in
Ordinum suorum Ecclesiis, contradi-
cente Episcopo, prædicare præsumat,

Idem Conc. Trid. Sess. 24. c. 4. Sexta Synod. can. 33. 64. 12.
16. q. 1. c. adijcimus. Conc. Later. sub Leone X. Sess. 11.

CAPVT XVI.

DE SACRAMENTA

RITE NON DISPENSET,

AVT

MINVS DEBITO VENERE-

TVR SACERDOS.

SVMMARIVM.

OMNIA honeste, circumspecte, & per ordi-
nem, in Ecclesia fiant. 1. 2.

Sacramentum Penitentiae qualiter admini-
strandum, & penitentia peccatorum qualiter impo-
nenda. 3.

Sacerdos reuelans peccata penitentis, deponi, & per to-
tam vitam peregrinari, & in monasterium perpe-
tuo detrudi debet. 4. 5.

Fideles instruendi, vt reuerenter adorent Sacramentum Eucharistiae, & ad infirmos qualiter deferendum, & ministrandum omnibus 6.

Communicaturi lauent manus, & nitidis vestibus induantur. 7.8.

Nihil pro Sacramentorum administratione exigendum. 9.

Clericus, cuius negligentia aliquid de sanguine Christi stillauerit, qualiter puniendus. 10.

Qualiter qui euomit Eucharistiam. 11.

Quae, & sanctum Chrisma fideliter sub clauibus custodiri debent. 12.

Contrafacientes qualiter puniendi. 12.13.

Panitere qualiter intelligendum in Canonibus. 10.

1 **O**MNIA honeste, & secundum ordinem fiant. 1. Cor. 14.

2 In medio sedis, & in circuitu sedis quattuor animalia plena oculis ante & retro, &c. Et singula eorum habebant alas senas: & in circuitu, & intus plena sunt oculis, &c. Apoc. 4.

Sacramentum Pænitentiae qualiter administrandum, & pænitentia peccatorum qualiter imponenda.

3 *Vide latius p. 1. c. 5. per totum, de Sacramentorum administratione, & p. 2. c. 7. §. 2. de lectione, & scientia, cap. caueat spiritualis index, n. 56.*

Sacer-

Sacerdos cōfitentis peccata reuelans de-
poni debet, & perpetuo peregrinari.

SACERDOS ante omnia caueat, ne de his, qui ei 4
confitentur, peccata alicui recitet, non propin-
quis, non extraneis, neq; (quod absit) pro aliquo
scandalo. Nam, si hoc fecerit, deponatur, & omni-
bus diebus vitæ suæ ignominiosus peregrinando
pergat. *S. Gregor. de penit. dist. 6. c. eod. sup. p. 1. d. c. 5.
Sacerdos, n. 21.*

Sacerdos peccata reuelans non solum de-
ponendus, sed in monasterium perpe-
tuo detrudendus.

CAVEAT omnino Sacerdos, ne verbo, aut si- 5
gno, aut alio quouis modo, aliquatenus prodat
peccatorem; sed, si prudentiori consilio indigue-
rit, illud absque vlla expressione personæ caute re-
quirat. Quoniam, qui peccatum in pænientiali
iudicio sibi detectum præsumpserit reuelare, non
solum à Sacerdotali officio deponendum decer-
nimus; verum etiam ad agendam perpetuam pæ-
nitentiam in arctum monasterium detrudendum. 6
*Innoc. 3. de penit. & remiss. c. omnis vtriusque sexus. S.
Leo ep. 80. de penit. dist. 6. c. Sacerdos. Sexta Synodus
can. 102. Concil. VVormacien. c. 7.*

Sacerdos instruat plebem, vt reuerenter
doret Eucharistiæ Sacramentum.

de sup. p. 1. c. 5. de Sacramentorum administratione, 6

Sacerdos, n. 35. & num. 36. habeat. vbi, qualiter ad infirmos deferendum, & omnibus ministrandum.

Communicaturi lauent manus, & nitidis vestibus induantur.

- 7 OMNES viri, quando communicare desiderant, lauant manus suas, & omnes mulieres nitida exhibent linteamina, vbi Corpus Christi accipiunt. Non est graue, quod dico, fratres. Quo modo viri lauant aqua manus suas, sic Eleemosynis lauant conscientias suas: similiter & mulieres, quomodo nitidum exhibent linteolum, vbi Corpus Christi accipiunt, si corpus castum, & cor mundum exhibeant, vt cum bona conscientia Corpus Christi suscipiant. Rogo vos, fratres, numquid est aliquis, qui in arca sordibus plena velit mittere vestem suam? Et, si in arca sordibus plena vestis non mittitur pretiosa, qua fronte in anima, qua peccatorum sordibus inquinetur, Christi Eucharistia suscipitur? *S. August. serm. 225. de tempore.*

De eodem.

- 8 Custodire debes. vt *sup. p. 1. c. 3. §. 1. de sacrificij oblatione, n. 28.*

Nihil exigendum pro administratione Sacramentorum.

- 9 *Vide sup. p. 1. c. 5. de Sacramentorum administratione, c. spontanea, n. 39. & c. qui celebrat, n. 41. & per totum caput.*

Qua-

Qualiter puniendus Clericus, cuius negligentia de sanguine Christi aliquid stillauerit.

Si per negligentiam aliquid de sanguine Domini stillauerit in terram, lingua lambetur, & tabula radetur: si non fuerit tabula, vt non conculcetur, locus corradetur, & igne consumetur, & cinis intra altare recondetur, & Sacerdos a quadraginta diebus pæniteat. Si super altare stillauerit calix, sorbeat minister stillam, & tribus diebus pæniteat. Si super linteum altaris, & ad aliud stilla peruenerit, quatuor diebus pæniteat: si vsque ad tertium, nouem diebus pæniteat: si vsq; ad quartum, viginti diebus pæniteat, & linteamina, quæ tetigerint stilla, tribus vicibus minister abluat calice superposito; & aqua abluitionis sumatur, & iuxta altare recondat. *S. Pius Papa de consecr. dist. 2. c. eod.*

a Quadraginta diebus pæniteat.] *intellige, vt tot diebus ieiunet, & tot diebus à Sacramentorum communione abstineat.*

Qualiter pænitere debeat, qui euomit Eucharistiam.

Si per ebrietatem, vel voracitatem Eucharistiam euomuerint Clerici, vel Monachi, seu Diaconi, & Presbyteri, septuaginta diebus pæniteant; Episcopus nonaginta: si pro infirmitatis causa euomuerint, septem diebus pæniteant. *Pænitentiale Bedæ de consecr. dist. 2. c. si*

quis per ebrietatem.

Eucharistia, & sanctum Chrisma, debent fideliter sub clauibus custodiri; contrafacientes qualiter puniendi.

- 12 IN cunctis Ecclesiis Chrisma, & Eucharistia, sub fideli custodia, clauibus adhibitis, conseruentur: ne possit ad illa temeraria manus extendi ad aliqua horribilia, vel nefaria exercenda. Si vero is, ad quem spectat custodia Eucharistiæ, & Chriftomatis, ea incaute reliquerit, tribus mensibus ab officio suspendatur: &, si per eius incuriam aliquid nefandum inde contigerit, grauiori subiaceat ultioni. *Sacerdotale Romanum ex Concil. Later. c. 3. de cust. Euchar. c. 1.*

Qualiter pænitere debeat, qui non bene custodit Eucharistiam.

- II QVI bene non custodierit Sacrificium; & mus, vel aliquod aliud animal illud comederit; quadraginta diebus pæniteat: qui autem perdidit illud in Ecclesia; aut pars eius ceciderit, & non inuenta fuerit, triginta diebus pæniteat. *Concil. Arelat. de consecr. dist. 2. c. eod. Vide sup. p. 1. c. 3. §. 1. de sacrificij oblatione: & c. 5. de Sacramentorum ministratio-
ne: & p. 2. c. 11. de sollicitudine, vi-
gilantia, & zelo Sacer-
dotum.*

CAPVT XVII.
 NE MISSAS RITE
 NON CELEBRET,
 AVT
 OFFICIUM DIVINUM RITE
 NON PERSOLVAT
 SACERDOS.

SUMMARIUM.

MISSA non in quouis loco, sed tantum in sacro,
 & ab Episcopo dedicato, celebranda. I. II.
 12. 13. 14.

Probare se debet Sacerdos, & confiteri peccata sua, an-
 tequam celebrat. 2. 3.

Sacerdos degradatus celebrans, qualiter punien-
 dus. 7.

Sacerdos excommunicatus celebrans, qualiter pœnitere
 debeat. 4. 5.

Et qualiter interdictus. 5.

Sacerdos ligatus minore excommunicatione non effici-
 tur irregularis, licet grauiter peccet: Sacramenta
 tamen ab eo collata tenent. 6.

Celebrans in pane fermentato, aut calice ligneo, sine a-
 qua, & igne, qualiter puniendus. 17.

Et qualiter, qui non communicat in Missa, quam cele-
 brat. 23.

Et qualiter, qui sanguinem non sumit. 24.

Quæ pollutio impediât communionem, aut Missæ celebrationem. 8.

Missæ à ieiunio celebranda. 9. 10.

Cœpta finienda. 10. 18.

Sacerdos cum baculo ad Missam celebrandam ingredi non debet, neq; capite velato. 18.

Neque cum calcaribus, aut cultellis extra pendentibus. 13.

Neq; sine sacris vestibus, iisdemq; mundis, quibus indutus Ecclesiam non egrediatur. 20.

Neq; in panno serico, aut tincto celebret. 22.

Quod si celebrauerit sine orario, est excommunicandus. 21.

Neq; solus, sed duobus saltem presentibus, celebrare debet Sacerdos. 14. 15.

Non tamen debet esse femina ministrans. 16.

Neq; plus, quam semel in die, poterit Missam dicere, excepto die Natalis Domini, & aliis casibus. 17.

Officium Diuinum omnes vniformiter recitare tenentur. 25.

Qui illud omittit, qualiter puniendus. 26.

Fanon, siue Phanon, siue Fanon, Mappula, Amapha, quid. 20.

1 **C**AUE ne offeras holocausta tua in omni loco, quem videris: sed in eo, quem elegerit Dominus. *Deuter. 12.*

2 Probet autem seipsum homo: & sic de pane illo edat, & de calice bibat. Qui enim manducat, & bi-

& bibit indigne, iudicium sibi manducat, & bibit: non dijudicans corpus Domini. *I. Cor. II.*

Peccata confitenda ante Missæ celebrationem.

QUANDO Corpus Christi accipere debemus, **3**
ante ad pænitentiam, & confessionem recurrere debemus, & omnes actus nostros curiosius discutere, & peccata (si in nobis comperimus) cito festinemus per confessionem, & veram pænitentiam abluere; ne cum Iuda proditore, peccata nostra celantes, pereamus. *S. August. lib. de salutaribus documentis, & Ecclesiasticis dogmatibus, dogmate 53. tom. 3. S. Cyprianus serm. de lapsis. Hugo de Sancto Victore de Eccles. officiis. Concil. Trident. sess. 13. c. 7. S. Chrysof. hom. 30. in Genesim. 10. & 83. in Matth. 60. ad populum Antiochenum.*

Sacerdotes excommunicati celebrantes qualiter pænitere debeant.

DE illis Presbyteris, qui tempore Sanctissimi **4**
prædecessoris nostri Domini Papæ Nicolai excommunicati sacrum ministerium contingere præsumperint, ipsi in se damnationis (sicut sacri Canones statuerunt) sententiam intulerunt. Tamen, quia miseratio Apostolica veniam solet præstare correctis, ob multitudinem misericordiæ, illis hanc indulgentiam exhibemus, vt sancta communione saginati studeant tribus continuis annis per hebdomadam omni secunda, & quarta, &
z 5 sexta.

sexta feria à vino, & à carne penitus ieiunare, & ultra lugenda nequaquam committere. *Io. Papa 8. II. q. 3. c. eod.*

De eodem: ac de interdictis.

- 5 CLERICI, si qui, à suis, aut etiam de mandato Romani Pontificis ab alienis Episcopis interdicti, vel excommunicati, ante absolutionem Diuina Officia celebrauerint, nisi moniti sine dilatione redierint, perpetuæ depositionis sententiam pro ausu tantæ temeritatis incurrant. *Alex. 3. de Cler. excomm. c. eod.*

Sacerdos ligatus minore celebrans, licet grauitèr peccet, non efficitur irregularis: Sacramenta tamen ab eo collata tenent.

- 6 Si celebrat minore excommunicatione ligatus, licet grauitèr peccet, nullius irregularitatis tamen notam incurrit: nec eligere prohibetur; vel ea, quæ ratione iurisdictionis sibi competunt, exercere. Si tamen scienter talis electus fuerit, eius electio est irritanda: pro eo, quod ad susceptionem eorum eligitur, à quorum perceptione à sanctis Patribus est priuatus. Peccat autem conferendo Ecclesiastica Sacramenta: sed ab eo collata virtutis non carent effectu: cum non videatur à collatione, sed participatione Sacramentorum (quæ in sola consistit perceptione) remotus dummodo non in contemptum Ecclesiasticæ disciplinæ, videlicet

delicet contra prohibitionem superioris, commu-
 nioni excommunicatorum pertinaciter se inges-
 serit. In quo casu est anathemate feriendus. *Greg.*
9. de Cler. excomm. c. eod.

**Sacerdos degradatus celebrans qualiter
 puniendus.**

PERVENIT ad nos, quod Saturnius Presbyter, 7
 postquam pro crimine lapsus sui à Sacerdotis or-
 dine est deiectus, ad explendum ministerium Sa-
 cerdotis præsumpsit accedere, & omnipotenti
 Dei hostias immolare. Quod si ita factum frater-
 nitas vestra repererit, eum, sacri Corporis & San-
 guinis Dominici participatione priuatum, in pæ-
 nitentiam redigat; ita, vt vsque ad diem obitus sui
 in eadem excommunicatione permaneat, & via-
 ticum tantummodo exitus sui tempore percipi-
 at. Sin autem eum fraternitas tua talem pæniten-
 tiam agere cognouerit, vt ei iuste ad recipiendum
 inter laicos communionem, & ante exitum debe-
 at misereri, hoc in tuæ fraternitatis ponimus po-
 testate. *S. Gregor. dist. 50. c. accedens.*

**Missæ celebrationem, aut communionē,
 quæ pollutio impediatur,**

CUM pollutio ex naturæ superfluitate, vel infir- &
 mitate euenerit omnimodo hæc illusio non est ti-
 menda: quia hanc animus nesciens pertulisse ma-
 gis dolendus est, quam fecisse. Cum vero vt-
 tra modum appetitus gulæ in sumendis alimen-
 tis

tis rapitur, atque idcirco humorum receptacula grauantur, habet exinde animus aliquem reatum; non tamen vsque ad prohibitionem recipiendi sacri mysterij, vel Missarum solemnia celebrandi, cum fortasse aut dies festus exigit; aut exhibere mysterium pro eo, quod Sacerdos alius in loco deest, ipsa necessitas compellit. Nam, si adsunt alij, qui implere mysterium valeant, illusio per crapulam facta à perceptione sacri mysterij prohibere non debet: sed ab immolatione sacri mysterij abstinere, vt arbitror, humiliter debet; si tamen dormientem turpi imaginatione illusio non concusserit, &c. Si vero ex turpi cogitatione vigilantis oritur illusio in mente dormientis, patet animo suus reatus. Vident enim, à qua radice inquinatio illa processerit: quia, quod cogitauit sciens, hoc pertulit nesciens: & propter talem pollutionem à sacro mysterio ea die abstinere oportet. *s. Gregor. dist. 6. c. testamentum. Burchardus l. 5. cap. 43. luo p. cap. 52.*

Missà à ieiuno celebranda.

- 2 SACRAMENTA altaris non nisi à ieiunis hominibus celebrentur, excepto vno die anniuersario, quo cœna Domini celebratur, &c. *Concil. Africanum de consecr. dist. 1. c. eod. Sed huic decreto derogatum est per contrariam consuetudinem, & per tex. de consecr. dist. 2. c. liquido. quatenus excipit diem cœnae Domini.*

De

De eodem; quodque cœpta Missa finia-
tur.

NVLIVS post cibum potumque, quantumlibet 10
minimum sumptum, Missas facere; nullus absque
proventu patentis molestiæ minister, vel Sacer-
dos, cum cœperit, imperfecta officia præsumat
omnino relinquere. Si quis hæc temerare præ-
sumpserit, excommunicationis sententiam susci-
nebit. *Concil. Toletan. 7. 7. q. 1. c. nihil contra, de con-
secr. dist. 2. c. liquido.*

Missæ in loco profano non celebranda.

NOBIS periculum est male obiti mandati, si lo- 11
cirationem neglexerimus; maxime si Sacerdotij
mysteria in locis profanis celebrauerimus: propte-
rea quod ea res indicium haberet contemptus in
celebrante, offendiculum quoque generaret pro
varietate affectionum multifariam, propter vari-
am multorum in rerum diuinarum scientia infir-
mitatem, &c. *S. Basilius de baptismo. Concil. Laodic.
can. 8. & 58. Carthag. 2. can. 9. de consecr. dist. 1. c. sicut,
cum seqq. Conc. Trid. sess. 22. c. de obseruandis, & euitan-
dis in celebratione Missæ.*

De eodem.

SATIVS est Missam non cantare, aut non au- 12
dire, quam in illis locis, vbi fieri non oportet; nisi
pro summa contingat necessitate, quoniam ne-
cessitas legem nõ habet. Vnde scriptum est: Vide,
ne

Deu. 12. ne offeras holocausta tua in omni loco, &c. *Felix Papa 4. ad omnes Episcopos c. 1. vt per Iuonem p. 2. cap. 76. & p. 3. c. 61. cum seqq. Vide sup. p. 1. c. 4. de templis. §. 1. à cap. non patiantur, n. 35. cum seqq.*

De eodem: quodq; nullus celebret Missam calcaribus indutus, aut cultellis extra pendentibus.

13 NVLLVS extra Ecclesiam in locis non sacratis, aut calcaribus indutus, vel cultellis extra pendentibus, celebret. *Sacerdotale Rom. l. 1. c. 13.*

De eodem: quodque Sacerdos solus Missas non celebret.

14 DEO perfecte sacrificantes, quando Domino sacrificant, non soli hoc agere debent; sed testes secum adhibeant, vt Domino perfecte in locis Deo sacratis sacrificare probentur. Ait namque *Deu. 12.* auctoritas legis diuinæ: Vide, ne offeras holocausta tua in omni loco, quem videris; sed in loco, quem elegerit Dominus Deus tuus. *Anacletus Papa de consecr. dist. 1. c. Episcopus Deo.*

Duobus saltem præsentibus Missa celebranda.

15 NVLLVS Presbyterorum Missarum solemnia celebrare præsumat, nisi duobus præsentibus, sibi que respondentibus ipse tertius habeatur: quia; cum pluraliter dicitur ab eo, Dominus vobiscum; & Orate pro me, apertissime conuenit, vt & ipsius respondeatur salutationi. *Soter Papa de consecr. dist. 1. c. hoc quoque.*

Pro-

Prohibendum est, vt nulla femina ad altare præsumat accedere, aut Presbytero ministrare, &c.

*Conc. Mogunt. de cohab. Cler. & mul. c. 1. Conc. Lao - 16
dic. c. 19. & 44. Gelasius Papa ep. 1. c. 28.*

Non licet plus quam semel in die celebrare, excepto Natalis Domini die, & aliis.

SUFFICIT Sacerdoti vnã Missam in vna die 17 celebrare, quia Christus semel passus est, & totum mundum redemit. Non modica res est, vnã Missam facere: & valde felix est, qui vnã digne celebrate potest. *Alex. Papa secundum Iuonem p. 2. c. 1. de cons. dist. 1. c. eod. de celebr. Missarum, c. consuluit. Excepto die Natalis Domini, vbi tres dicuntur. Telesphorus Papa ead. dist. c. nocte sancta, & aliis: vt refert Paludanus in 4. dist. 15. q. 2. S. Antoninus p. 3. tt. 13. c. 6. §. 4.*

Sacerdos non ingrediatur ad Missarum solemnia celebranda cum baculo, aut capite velato; & cœptam Missam finire debet.

NVLLVS Episcopus, aut Presbyter, seu Diaconus 18 ad Missarum solemnia celebranda præsumat cum baculo introire, aut velato capite altario Dei assistere. Quoniam & Apostolus prohibet viros 1. Co. 14 velato capite orare in Ecclesia. Et, qui temere presumpserint, communionem priuentur. Cum vero

vero Episcopus, aut Presbyter ingressus fuerit ad Missarum solemnia celebranda, nisi passio aliqua interuenerit, nullo modo audeat data oratione recedere, vt ab alio Episcopo, vel Presbytero Missarum solemnia suppleantur; sed, qui initium ponit, suppleat vsque in finem, quia scriptum est: **Mat. 10.** Qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. Si quis vero præsumpserit, præter quod posuimus agere, à sacro Corpore & Sanguine Domini nostri Iesu Christi sit suspensus. *Zacharias Papa de consecr. dist. 1. c. eod. luo. p. 3. c. 271.*

Celebrans in pane fermentato, aut calice ligneo, sine aqua & igne qualiter puniendus.

- 19 LITERAS tuas accepimus, continentes, quod, cum super excessibus Presbyteri Ecclesie sancte Brigidæ inquireret, confessus est, quod, cum quadam die hostiam, & calicem non haberet, in pane fermentato, & scypho ligneo Missarum solemnia celebrare præsumpserit, &c. Intellecto iterum, quod prædicta Ecclesia per malitiam dicti Presbyteri multipliciter lædebatur, inquisitionis officium iterans, ex eius confessionibus inuenisti, quod idem sine igne sacrificabat, & aqua. Cum igitur vel ex aperta malitia, vel nimia desipientia peccasse probetur, mandamus, quatenus officio, & beneficio perpetuo ipsum priues. *Honorius 3. de celebr. Miss. c. si. De calice ligneo vide sup. p. 1. c. 3. §. 2. de vestimentis, n. 11.*

Sacer-

Sacerdos sine vestibus sacris iisque mundissimis Missam non celebret, neque illis indutus Ecclesiam egrediatur.

NVLIVS Presbyter absque amictu, alba, & a fæ- 10
none, & casula vllatenus præsumat Missam celebrare. Et hæc sacra vestimenta mundissima sint, & in nitido loco intra Ecclesiam collocentur. Nec vsquam Presbyter his indutus extra Ecclesiam exeat, quia hoc Diuina lex prohibet. *Burchardus l. 2. c. 50. luo. p. 2. c. 117. ex Conc. Rhemensi, licet in eo hoc decretum non inuenerim.*

a Fœnon] siue Fanon, siue Phanon, est sudarium, quod sacerdos gestare debebat in manibus ad abstergendum sudorem vultus, & pituitam ex naribus & oculis effluentem, secundum Alcuinum de diuinis officiis cap. de singulis vestibus. & Rabanum Maurum de institutione Clericorum l. 1. c. 18. *Burchardus lib. 2. c. 50. luo. p. 2. c. 117. & sermone de rebus Ecclesiasticis, de significationibus vestimentorum Sacerdotalium.* Hoc genus sudarij vocat Beda de septem Ordinibus tomo 3. Mappulam, id est, Amapham, quam in sinistra manu portari debere autumat. In huius locum videtur subrogatus manipulus, qui portatur in sinistra. Quo significatur exterisio minimarum macularum, quia manipulus est quasi sudarium ad extergendum vultum. Verba sunt S. Thom. sup. 4. dist

24. q. 3. art. 3.

Sacer-

Sacerdos sine oratio celebrans excommunicandus.

- 21 CVM Sacerdos ad solemnia Missarum accedit, aut per se Deo sacrificium oblaturus, aut Sacramentum Corporis & Sanguinis Domini nostri Iesu Christi sumpturus, non aliter accedat, quam orario utroque humero circumseptus, sicut tempore ordinationis suæ dignoscitur consecratus: ita, ut de vno, eodemque orario ceruicem pariter, & vtrumque humerum premens signum in suo præparet pectore Crucis. Si quis aliter egerit, excommunicationi debitæ subiaceat. *Conc. Brachar. dist. 23. c. Ecclesiast.*

Non celebrandum in panno serico, aut tincto.

- 22 CONSVLTO omnium, statuimus, ut Sacrificiū altaris nō in serico panno, aut tincto quisquam celebrare præsumat; sed in puro linteo ab Episcopo consecrato, terreno scilicet lino procreato, atque contexto: sicut corpus Domini nostri Iesu Christi in sindone linea munda sepultum fuit. *Eusebius Papa de consecratione dist. 1. cap. eod. vel S. Syluester secundum S. Damasum in Pontificali. Idem decreuit S. Sixtus Papa Martyr. S. Thom. opusculo de off. Sacerdotis, c. 1. Vide sup. p. 1. c. 3. §. 2. de vestimentis, Corporale cui, n. 13.*

Sacer-

Sacerdos, qui, celebrans, non commu-
nicat, qualiter puniendus.

QUICVMQVE Sacerdotum diuino altario sacri- 23
ficiū oblaturus accesserit, & se à communione
suspendit; ab ipsa, qua se indecenter priuauit,
gratia communionis anno vno repulsum se
nouerit, &c. Ergo modis omnibus est tenendum,
vt quotiescumque sacrificans Corpus & Sangui-
nem Iesu Christi domini nostri in altario immo-
lat, toties perceptionis Corporis & Sanguinis
Christi participem se præbeat. *Conc. Toletan. 12. de
consecr. dist. 2. c. relatum.*

Sacerdos, qui, celebrans, sanguinem non
sumit, qualiter puniendus.

COMPERIMVS, quod quidam sumpta tantum- 24
modo Corporis sacri portione, à calice sacri cruo-
ris abstineant. Qui proculdubio (quoniam nescio
qua superstitione docentur obstringi) aut inte-
gra Sacramenta percipiant, aut ab integris arce-
antur: quia diuisio vnus eiusdemque mysterij si-
ne grandi sacrilegio non potest prouenire. *Gela-
sus Papa de consecr. dist. 2. c. eod.*

Omnes vniformiter Officiū Diuinum
recitare tenentur.

DE iis, qui contra Apostoli voluntatē circum- 25
feruntur omni vento doctrinæ, placuit huic San-
cto Concilio, vt Metropolitanæ sedis aucto-
ritate

ritate coacti vniscuiusq; prouinciæ ciues, rector-
resque Ecclesiarum vnum eundemque in psal-
lendo teneant modum, quem in Metropolitana
sede cognouerint institutum; nec aliqua diuersita-
te cuiusque ordinis, vel officij à Metropolitana se-
patiantur sede disiungi, &c. Quisquis autem ho-
rum decretorum violator extiterit, sex mensibus
communione priuatus, apud Metropolitanum
sub pænitentia censura permaneat corrigendus,
&c. *Concil. Toletan. 11. dist. 12. c. eod. c. placuit. Gerun-
den. c. 1. de consecr. dist. 4. c. institutio. Concil. Brachar.
1. Can. 20. 21. 22. Conc. Veneticum cap. 15. Epaunen.
c. 27. Postea fel. rec. Pius Papa V. anno 1568. septimo
Idus Iulij præscripsit vnum eundemque psallendi
ritum.*

**Officium Diuinum omittens qualiter
puniendus.**

- 26 **STATVIMVS**, & ordinamus, quod quilibet, ha-
bens beneficium cum cura vel sine cura, si post sex
menses ab obtento beneficio Diuinū Officiū non
dixerit, legitimo impedimēto cessante, beneficio-
rū suorum fructus non faciat suos pro rata omis-
sionis officij, & temporis; sed eos, tamquam iniuste
perceptos, in fabricas Ecclesiarum huiusmodi be-
neficiorum, vel pauperum eleemosynas, erogare
teneatur. Si vero ultra dictum tempus in simili
negligentia contumaciter permanserit, legitima
monitione præcedente, beneficio ipso priuetur:
cum propter officium detur beneficium. Intelli-
gitur

gitur autem Officium omittere, quo ad hoc, vt beneficio priuari possit, qui per quindecim dies illud bis saltem non dixerit. *Concil. Lateran. sub Leone X. cap. 9. Et ita legendum nouissime scribit Petrus à Nauarra de restitutione p. I. l. 2. c. II. art. 182. contra Dominicum Sotum, de iustitia, & iure, l. 10. q. 5. art. 6. col. 5. vbi dicit legendum, Per sex menses; non, Post sex menses.*

De eodem.

STATVIMVS, vt, qui horas omnes **Canonicas** 27
vno, aut pluribus diebus intermiserit, omnes fructus, qui illi, vel illis diebus respondent; qui vero Matutinas, dimidam; qui ceteras omnes horas aliam dimidiam; qui harum singulas, sextam partem fructuum eius diei amittat.

Pius V. Romæ, Kal. Octobris. anno Domini 1571.

CAPVT XVIII.

NE LOCA, AVT RES
SACRAS IMMUNDAS
ESSE SINAT:NEV DISTRAHAT, PROFA-
NETVE SACERDOS.

SVMMARIVM.

NEMO profanare debet vasa, aut vestimenta
sacra: quia eiusmodi profanatores à Deo
seuere puniuntur. 1.6.7.

*Vestimenta, & vasa sacra, & corporalia munda sint,
& nitida. 2.*

*Mundis vestibus, & munda conscientia tractanda
Domini Sacramenta. 3.*

Pallæ sordidæ, & vela sanctuarij qualiter lauanda. 4.

Nemo det pignori vasa, aut vestimenta sacra. 5.

Vestimentis altaris laici mortui non obuoluendi. 8.

BALTASSAR Rex iam temulentus præcepit, vt
afferentur vasa aurea, & argentea, quæ aspor-
tauerat Nabuchodonosor pater eius de templo,
quod fuit in Ierusalem, vt biberet in eis Rex, & op-
timates eius, &c. Eadem nocte interfectus est Bal-
tassar Rex Chaldæus. *Dan. 5.*

*Ecclesiæ vestimenta, vasa sacra, & corpo-
ralia, sint munda, & nitida.*

SVNT aliqui, qui non solum Ecclesias dimit-
tunt

tunt incultas, verum etiam vasa ministerij, & vestimenta ministrorum, ac pallas altaris, nec non ipsa Corporalia tam immunda relinquunt, quod interdum aliquibus sunt horrore, &c. Præcipimus, ut oratoria, vasa, Corporalia, & vestimenta prædicta, munda, & nitida conseruentur. Nimis enim videtur absurdum, in sacris sordes negligere, quæ dedecrent etiam in profanis. *Innoc. 3. de cust. Euch. c. si. Burchard. l. 2. c. 50. l. 3. c. 97. Vide sup. p. 1. cap. 4. §. 1. de Templis, c. Erat sollicitus, n. 38.*

Mundis vestibus, & munda conscientia tractanda sunt Domini Sacramenta.

NON quotidianis, & quibuslibet pro vsu vitæ communis pollutis vestibus ingredi debemus in Sancta Sanctorum; sed munda conscientia, & mundis vestibus tenere Domini Sacramenta. *Hieron. super Ezech. c. 46.*

Qualiter lauandæ pallæ sordidæ, & vela Sanctuarij.

Pallas, & vela Sanctuarij, si sordidata fuerint ministerio, Diaconi cum humilibus ministris intra Sanctuarium lauent, non eicientes foras à sacrario: & velamina dominicę mensę abluant, ne forte puluis Dominici corporis male decidat. Sindonē vero ne foris abluant: & erit hæc operanti peccatum. Idcirco intra Sacrariū ministris præcipimus hæc sancta cum diligentia custodire. Sane peluis noua comparetur, & præter hoc nil aliud tangat.

A a 4

Sed

Sed nec ipsa peluis velis apponatur lauandis, nisi quæ ad Dominici altaris cultum pertinent. Pallæ altaris solæ in ea lauentur, & in alia vela ianuarum, &c. *S. Clemens de consecr. dist. I. c. nemo per ignorantiam.*

Nemo det pignori vasa, aut vestimenta sacra.

- 5 **NVLLVS** Presbyterorum præsumat calicem, vel patenam, vel pallium altaris, vel vestimentum Sacerdotale, aut librum Ecclesiasticum tabernario, vel negotiatori, aut cuilibet laico, aut feminæ in vadimonio dare, nisi iustissima necessitate urgente: quia tanta est sanctitas sacri ministerij, vt, salua altioris mysterij intelligentia, etiam Dominus per Prophetam prohibuerit, nec cum sanctis vestimentis Sacerdos ad populum procedat; sed illa intra sancta dimittat, à colloquio diuino rediens, &c. Sicut sanctus Stephanus Papa & Martyr Sanctum Hilarium in suis decretis docuit. *Hoc decretum datur Concilio Rhemensi. c. II. sed falso.*

Nemo profanet vasa, aut vestimenta sacra.

- 6 **NVLLVS** Sacerdos, seu laicus, calicem, aut patenam, aut quælibet vasa sacra, & diuino cultui mancipata, ad alios vsus retorquere præsumat. Nã, quicumque de calice sacro aliquid aliud bibit præter Christi Sanguinem, qui in Sacramento accipitur; & patenã ad aliud officium habet, quam ad altaris ministeriũ, deterrendus est, exemplo Balta-
- far,

far, qui, dum vasa Domini in vsus communes as- *Dan. 5.*
sumpsit, vitam pariter cum Regno amisit. Ita re-
fertur ex Conc. Aurelian. 4. c. 9. Sed in nullo quinq; Con-
ciliorum Aurelianis celebratorum inuenitur. Idem ta-
men decretum est in Can. Apostolorum 72. & in Con-
cilio Brachar. 3. c. 2. de consecr. dist. 1. c. vestimenta.

Sacra vasa furto subtrahere cupiens Cle-
ricus diuinitus punitur.

Ut not. sup. p. 1. c. 3. §. 2. de vestimentis, Nocte consur- 7
gens, n. 20.

Vestimentis altaris mortui laici non ob-
uoluendi.

NEMO per ignorantiam Clericus mortuum g
credat obuoluendum, aut Diaconus scapulas velit
operire palla, quæ fuit in altari, aut certe, quæ Dia-
cono data est in mensam Domini. Qui hæc fecerit
vel leuiter, quasi nihil, & negligenter habuerit di-
uina mysteria, Diaconus triennio sexque mensi-
bus à Dominico alienus erit altari, graui percussus
anathemate. Quod si Clericum Presbyter non
commonuerit, decem annis, & sex mensibus ex-
communicatus sit: propterea quod de Domini-
cis Sacramentis subiecta sibi non amouerit mini-
steria: & postea cum grandi humilitate ma-
tri reconcilietur Ecclesiæ. *S. Cle-*

mens de consecr. dist. 1.

c. eod.

Aa 5

CAP.

CAPVT XIX.
NE PROFANIS VESTIBVS INDVATVR
SACERDOS:

NE FERAT ANVLOS,
NE COMAM NVTRIAT,
AVT BARBAM.

SVMMARIVM.

MICTVS corporis est index interioris hominis. 1. 12.

Puniuntur à Domino, qui peregrina veste induuntur. 2.

Qui mollibus vestiuntur, in domibus Regum sunt. 3.

Sacerdotum cultus nimius in vestibus reprobatur. 4.
Secularibus, aut profanis vestibus indui non debent,
nec alicubi esse sine operimento, ac de pœna transgressorum. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11.

De coloribus, qui Clericis interdiciuntur in vestibus, deque aliis superfluitatibus, ac de anulis. 7. 9.

Quid de vnguentis. 9.

Quid de calciamentis. 10.

Clerici armaferentes qualiter puniuntur. 10.

Clerici nec comam nutriant, nec barbam: alioqui ab Archidiacono tondendi. 14. 15. 16.

Coro-

Corona in modum sphaerae radenda. 16.

Ornatus, & sordes pari modo fugienda. 13.

Tunica sacerdotalis quae. 5.

Epitimum quid. 9.

AMICTVS corporis, & risus dentium, & ingres- 1
sus hominis enuntiant de illo. *Eccl. 19.*

S, Visitabo super omnes, qui induti sunt veste pe- 2
regina. *Soph. 1.*

Qui mollibus vestiuntur, in domibus Regum 3
sunt. *Matth. 11. 1*

Sacerdotum cultus nimius in vestibus re-
probatur.

CERNITVR in nonnullis Sacerdotibus vestium 4
cultus plurimus, virtutum autem nullus, aut exi-
guus. Quibus ego si rememorem illud Apostoli-
cum: Non in veste pretiosa, vereor, ne indignen- 1. *Ti. 2*
tur, dum nimirum indignum ducant in se assum-
ptam sententiam, quam prius in viliores sexum,
& ordinem, prolatam fuisse recognouerint. Quasi
vero non eodem vtantur medici ferro secandis
Regibus, quo & popularibus hominibus, &c. At-
tamen, si indignantur pari cum mulierculis non
quidem à me, sed ab Apostolo feriri sententia, de-
dignantur & cum ipsis eadem inuolui culpa, &c.
Verum tu, Sacerdos Dei altissimi, cui ex his place-
te gestis, mundo, an Deo? Si mundo, cur Sacerdos?
si Deo, cur, qualis populus, talis & Sacerdos? &c.
S. Bernard. ep. 42.

Cleri-

Clerici sæcularibus vestibus non vtantur,
nec alicubi sint sine operimento: ac
de pœna transgressorum.

5 PRESBYTERI, & Diaconi sæcularibus indu-
mentis non vtantur nisi, vt condecet, a tunica Sa-
cerdotali: sed neque, dum ambulauerint in ciui-
tate, aut in via, aut in plateis, sine operimento præ-
sumant ambulare, præter, si in itinere longo am-
bulauerint: quia, sicut mulier orans in Ecclesia
1. Co. 11. non velato capite deturpat caput suum, iuxta Apo-
stoli vocem; ita Sacerdos sine operimento detur-
pat Sacerdotium suum. Quod si temere præsum-
pserit contra statuta agere, communionem priuetur,
donec, quæ statuta sunt, adimplere maturet.
Zacharias Papa 21. q. 4. c. Episcopi.

a Tunica Sacerdotali] hæc est tunica talaris, hoc
est, ad talos vsq; demissa vestis, vt notat Cardinalis. S.
Sixti hic. Et illa debent vti Sacerdotes ex decreto Mar-
tini Bracharen. dist. 23. c. pen. Vestis autem clericalis erat
clausa, secundum gl. de consecr. dist. 5. c. dictum.

De eodem.

6 SINE ornatu Sacerdotali extra domos Sacer-
dotes apparere non conuenit; ne, vt aliqui sæcu-
larium, iniurias patiantur: sed ea solum modo,
quæ per Patres constituta videntur, obseruent.
Contrarius deniq; inuentus, aut desinat, aut
canonicæ subiaceat disciplinæ.

Leo Papa 4. 21. q. 4. c.

eod.

De

De eodem: ac de coloribus, qui in clericalibus vestibus prohibentur, & aliis superfluitatibus, & anulis.

CLAVSA deferant desuper indumenta Clerici, 7
 nimia breuitate, vel longitudine non notanda.
 Pannis rubeis, aut viridibus, nec non manicis, aut
 stolaribus consutitiis, frænis, sellis, pectoralibus,
 calcaribus deauratis, aut aliam superfluitatem ge-
 nentibus Sacerdotes non vtantur. Cappas mani-
 catas ad diuinum Officium intra Ecclesiam non
 gerant, sed nec alibi, qui sunt in Sacerdotio, & per-
 sonatibus constituti; nisi iusta causa timoris exe-
 gerit habitum transformari. Fibulas omnino non
 gerant, neque corrigias auri, vel argenti ornatum
 habentes: sed nec anulos, nisi quibus competit ex
 officio dignitatis. *Innoc. 3. de vita, & hon. Cler. cap.
 penult.*

Clerici honestum habitum non ferentes
 qualiter puniendi.

OMNES Ecclesiasticæ personæ, quantumcumq; 8
 exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates,
 personatus, officia aut beneficia qualiacumq; Ec-
 clesiastica obtinuerint, si, postquam ab Episcopo
 suo, etiam per edictum Publicum moniti fuerint,
 honestum habitum clericalem, illorum Ordini, &
 dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi
 ordinationem, & mandatum non detulerint, per
 suspensionem ab ordinibus, ac officio, & benefi-
 cio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipso-
 rum

rum beneficiorum : necnon, si, semel, correpti, de-
nuo in hoc deliquerint, etiam per priuationem
officiorum, & beneficiorum huiusmodi coërceri
possint, & debeant, iuxta Constitutionē Clemen-
tis V. in Concilio Viennensi editam, quæ incipit,
Quoniam, innouando, & ampliando. *Conc. Trident.
Sess. 14. c. 6.*

De eodem : ac de vnguentis.

9 OMNIS iactantia, & ornatura corporalis à sa-
crato Ordine aliena est. Eos ergo Episcopos, vel
Clericos, qui se fulgidis, & claris vestibus ornant,
emendari oportet. Quod si in hoc permanserint,
b epitimio tradantur : similiter & eos, qui vnguen-
tis inunguntur, &c. A priscis enim vsq; tempori-
bus omnis sacratus vir cum mediocri, & viliori ve-
ste conuersabatur. Omne quippe, quod non pro-
pter necessitatem suam, sed propter venustatem
accipitur, elationis habet calumniam : quemad-
modum magnus Basilius ait. Sed neque ex sericis
texturis vestem quis variatam induebat, neq; ap-
ponebat variorum colorum ornamenta in sum-
mitate vestimentorum. Audierant enim ex Dei-
Mat. II. fona lingua : Qui mollibus vestiuntur, in domibus
Regum sunt. *Septima Synod. 21. q. 4. c. eod. iuxta ve-
riorem literam. Iuo p. 5. c. 337.*

b Epitimio] est Epitimum obiurgatio, aut repre-
hensio: vt colligitur ex Modestino iurec. ff. de tutoribus,
& cur. l. scire. §. 1. Quamuis aliter interpretetur. Alcia-
tus Parerg. l. 2. c. 29. Sed, quod ad nos facit, Epitimum est
suspensio vnus septimane, vt not. à Doctoribus hic, iun-
cto

Ho cap. nullus eadem causa, 21. q. 4. licet in Septima Synodo Nicana, vnde sumptum est hoc decretum, pro Epitimio legatur, Supplicio.

De eodem: ac de armis non ferendis, ac de calciamentis.

NVLLVS Clericus sagum, aut vestimenta, aut calciamenta sæcularia, nisi quod religionem de-
cet, induere præsumat. Quod si post hanc defini-
tionem Clericus aut cum indecenti veste, aut cum
armis inuentus fuerit, à seniore ita coërceatur, vt,
triginta dierum inclusione detentus, aqua tan-
tum & modico pane diebus singulis sustentetur.
Conc. Matiscon. c. 3. dist. 23. c. Clerici. Sexta Synod. c. 27.
In calciamentis ea ratio est habenda, vt videlicet quod
quam minimum præferat curiositatis, minimoq; sum-
ptu parari possit, & ad necessarium modo vitæ vsum sit
S. Basilius in reg. fus. interrog. 22.

De eodem.

QVICVMQVE Clericus virgata, vel partita veste
publice vtetur, (nisi causa rationabilis subsit) si be-
neficatus extiterit, per sex menses à perceptione
fructuum beneficiorum, quæ obtinet, sit eo ipso
suspensus, &c. de vita, & hon. Cler. Clem. 2.

**Superfluitas exterior est index interioris
vanitatis.**

VANVM cor vanitatis notitiam ingerit corpori.
Exterior enim superfluitas interioris vanitatis in-
dicium est: Mollia indumenta animi mollitiem
indi-

indicant. Non tantum curaretur corporis cultus, nisi prius neglecta fuisset mens inculta virtutibus.
S. Bernard. in Apologia.

Ornatus & sordes pari modo fugiendæ: quia alterum delicias, alterum gloriam redolet.

13 *S. Hieron. ad Nepotianum.*

Clericus nec comam nutriat, nec barbam: alioquin ab Archidiacono tonendus.

14 **CLERICVS neq; comam nutriat, neq; barbam.**
Concil. Carthagin. de vita & hon. Cler. c. eod. Quod si comam nutrierint, aut barbam, etiam inuiti à suis Archidiaconis tondeantur. Alex. 3. eo tt. c. Clericis
Concil. Agath. dist. 23. c. Clerici.

De eodem.

15 **NON oportet Clericos comam nutrire, & ministrare; sed attonso capite, patentibus auribus, & secundum Aaron talarum vestem induere, vt sint in habitu ornato.** *Ex decreto Martini Bracharensis, dist. 23. c. pen.*

De eodem: & quod desuper comam in modum sphaeræ radant.

16 **Prohibite fratres. vt sup. p. 2. c. 3. §. 1. de ornatu, n. 23. Vbi multa alia de hoc.**

CAP.

CAPVT XX.
 NE CANES AD VE-
 NANDVM, ACCIPITRES, AVT
 FALCONES AD AVCVPANDVM
 HABEAT SACERDOS.

SVMMARIVM.

OMNIBVS Clericis interdicta sunt venationes,
 & siluaticae vagationes, & accipitrum,
 & falconum vsus. 1.

Presbyter, aut Diaconus, qui inuenti fuerint sepius hu-
 iusmodi venationibus, & aucupii operam dare,
 qualiter puniendi. 2.

In Scripturis sacris non inuenitur quisquam sanctus
 venator. 3.

OMNIBVS seruis Dei, id est, Clericis venatio-
 nes, & siluaticas vagationes cum canibus, &
 ut accipitres, & falcones habeant, interdicimus.
 dist. 34. c. eod. de Clerico ven. c. 2. Conc. Moguntinum,
 ne Cler. vel mon. c. 1.

Presbyter habens canes ad venandum,
 aut accipitres, qualiter puniendus. 2

PRESBYTERVM, aut Diaconum canes ad ve-
 nandum, aut accipitres, aut huiusmodi res habere
 non licet. Quod si quis talium personarum in hac
 voluptate sepius detentus fuerit, si Presbyter est,

Bb

duo

duobus mensibus; si Diaconus, ab omni officio,
& communione suspendatur. *Concil. Aurelian. 4.*
dist. 34. c. Episcopum, licet aliter in originali legatur: de
quo vide Burchardum l. 2. c. 213. Iuonem p. 5. c. 366. p. 6.
c. 288. p. 13. c. 30. Concordat Concil. Agath. c. 55. Epau-
nen. c. 3. de Cler. ven. c. 1.

Esau venator erat, quoniam peccator
erat. Et penitus non inuenimus in Scri-
pturis sanctis, Sanctum aliquem vena-
torem; piscatores inuenimus Sanctos.

3 *s. Hieron. dist. 86. c. eod.*

